

Zapisnik

drugega rednega zasedanja skupščine Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane, ki je bila v ponedeljek, 19. februarja 1951 od 8. do 15. in od 15.50 do 20.15 ure v sejni dvorani Mestnega ljudskega odbora, Mestni trg 1/I.

Predsednik skupščine tov. *Krivic* Vlado otvori drugo redno zasedanje skupščine MLO glavnega mesta Ljubljane, ki jo je sklicalo predsedstvo na podlagi 15. člena Zakona o ljudskih odborih.

Tajnik skupščine tov. *Pečaver* Albina ugotovi, da šteje ljudski odbor 120 ljudskih odbornikov in da so bili vsi odborniki pravilno vabljeni, kar je izkazano iz povratnic. Navzočih je 105 ljudskih odbornikov, odsotnih 15 ljudskih odbornikov, in to: Boruta-Dolgan Ančka, Demšar Antonija, Di Batisto Franc, Kimovec Franc, Košir Jože, Koračin Jože, Kveder Fani, Plevnik Jože, Suhadolc Anton, Škrlavaj Milan, Šega Bojan, Štefan Edi, Šubic Miran, Vojska Danilo, Volavšek dr. Josip. Od teh je opravičeno odsotnih 15 odbornikov, 2 sta neopravičeno odsotna. Iz izkazanega sledi, da je sklepčnost podana.

Predsednik skupščine predlaga, da se prečita zapisnik prvega rednega zasedanja Mestnega ljudskega odbora samo v izvlečku in dá predlog na glasovanje.

Soglasno sprejeto.

Tajnik skupščine tov. *Pečaver* Albina prečita izvleček zapisnika. Ugotovi se, da je Izvršilni odbor vse sklepe prvega rednega zasedanja skupščine MLO izvršil.

Predsednik skupščine predlaga, da se zapisnik sprejme in dá predlog na glasovanje.

Soglasno sprejeto.

Predsednik skupščine dá besedo tov. podpredsedniku Izvršilnega odbora *Sitarju* Francu, da poroča o izvrstitvi predlogov, ki so jih podali na prvem rednem zasedanju ljudski odborniki.

Tov. podpredsednik Izvršilnega odbora *Sitar* Franc poroča, da je bilo na zadnjem zasedanju podanih več predlogov. Nekaj od teh predlogov je bilo splošnega značaja in so bili podani le kot nekaka sugestija za nadaljnje delo ljudskega odbora. Zato bi odgovoril le na tista vprašanja, ki so neposredno narekovala Izvršilnemu odboru, da jih v mejah možnosti ob trenutni situaciji upošteva.

Tov. *Onič* je stavil predlog o ureditvi turističnih točk v neposredni bližini Ljubljane. V ta namen je Izvršilni odbor pripravil formiranje Turističnega urada za mesto Ljubljano. Turistični urad bo imel nalogo, da bo poskrbel za rešitev tega vprašanja. V zvezi s tem je predvidena posebna komisija za turizem, ki bo sestavljena iz članov ljudskega odbora.

Tov. *Novak* je opozoril na delo ljudskih odbornikov v zvezi s sveti na terenih. Tudi to vprašanje je povezano z ustanovitvijo komisij, katerih skrb bo, da seznanijo ljudske odbornike z delom ljudskega odbora, ti pa bodo tolmači na množičnih sestankih in zborih volivcev.

V zvezi s pripombo tov. *Mavriča*, da se obrtni dejavnosti na teritoriju mesta posveča premalo pozornosti, je Izvršilni odbor smatral vprašanje obrtne dejavnosti za eno od aktualnih vprašanj, ki se jih je zadnja leta zanemarjalo, osvetlitev tega vprašanja pa je bila podrobno analizirana v samem poročilu na zadnjem zasedanju. Predvideno je, da se bo posvetila posebna skrb obrtni dejavnosti, prvenstveno uslužnostni dejavnosti. Glede pripombe diskutanta, da so obrtniki preveč zadolženi z dajanjem raznih poročil in izpolnjevanjem statističnih obrazcev, pripominja, da je Poverjenišтво za obrt zreduciralo vse obrazce na en sam obrazec.

Tov. *ing. Letonja* je opozorila v zvezi s preventivno zdravstveno službo na pomanjkanje javnih kopališč, pralnic itd. Tega stanja trenutno ne bo mogoče zadovoljivo rešiti, predvideva pa se ureditev nove pralnice v RLO III in pa izboljšanje ureditve obstoječih javnih kopališč za poletno sezono.

Tov. *Koračin* in tov. *Avšič* sta nakazala, da bi bilo potrebno najti obliko, kako ljudske odbornike informirati o delu ljudskega odbora za čim boljše sodelovanje na samem terenu. Izvršilni odbor se je bavil z mislijo izdajanja posebnega biltena ali ustanovitve kluba odbornikov, vendar je menil, da bo z novo obliko formiranja komisij, v katerih bodo sodelovali vsi ljudski odborniki, podana najboljša oblika sodelovanja z Izvršilnim odborom in s tem seznanjanja z delom in problemi ljudskega odbora. Tov. *Koračin* je nakazal kot problem vodo-vod v Mostah. To vprašanje je rešeno toliko, da imamo zagotovljena materialna sredstva in da je bil v ta namen povečan tudi investicijski kredit, so pa še nekatera nerešena vprašanja glede dobave samih črpalk in slično.

Tov. *Kosmatin* je obravnaval vprašanje podvoza oz. nadvoza v Janševi ulici. V ta namen se je formirala posebna komisija z nalogo, da prouči ta problem. Izdelana sta bila dva projekta, prvi za podvoz, drugi za nadvoz. Manjkajo pa še nekateri detajli in še ni dokončne odločbe o potrditvi prvega oziroma drugega projekta. To delo bo izvedel RLO II, ki si ga je postavil v svoj plan prostovoljnega dela.

Tov. *Stare, Zdešar, Sindič* in *Kosmatin* so obravnavali vprašanje ureditve prometa in cest. Izražena so bila deljena mišljenja. Nekateri so zagovarjali centralno reševanje ureditve cest, medtem ko so bili ostali za decentralizacijo. Po proučitvi tega vprašanja je Izvršilni odbor osvojil mnenje, da se sedanje slabo stanje cestnega omrežja v Ljubljani reši na ta način, da se celotno omrežje cest rajonizira, rajoni prevzamejo manjša vzdrževalna dela, kjer ni potrebna nikaka strokovna

delovna sila in bi popravila izvrševali s prostovoljci. Vprašanje motornega cestnega prometa, kakor tudi vprašanje prometa nasploh, se bo rešilo skupno z Ministrstvom za lokalni promet in Notranjo upravo.

Predsednik skupščine povpraša ljudske odbornike, če se strinjajo s podanim poročilom.

Soglasno sprejeto.

Predsednik skupščine pozove ljudske odbornike, ki niso bili navzoči na prvem rednem zasedanju, da prisežejo.

Ljudski odborniki Benigar dr. Jože, Jurančič Janko, Kraigher Uroš, Maček Tone, Sever Stane, Žagar Fani in Babnik Andrej prisežejo pred predsednikom MLO ter nato podpišejo prisego.

Predsednik skupščine pozove tov. tajnika, da prečita ukaz o ukinitvi Kontrolne komisije.

Tov. tajnik skupščine Pečaver Albina prečita ukaz, ki se glasi:

»Na podlagi 9. točke 72. člena Ustave Ljudske republike Slovenije v zvezi z Ukazom Prezidija Ljudske skupščine Federativne ljudske republike Jugoslavije o odpravi Komisije državne kontrole FLRJ (Ur. list FLRJ št. 6—49/51) in na predlog predsednika vlade LRS izdaja Prezidij Ljudske skupščine Slovenije ukaz o odpravi Komisije državne kontrole Ljudske republike Slovenije in kontrolnih komisij pri ljudskih odborih.

Ker je po izvršeni reorganizaciji republiške državne uprave in po novem sistemu gospodarskega vodstva ena temeljnih nalog svetov, ministrstev in drugih organov državne uprave, da kontrolirajo delo državnih gospodarskih podjetij in gospodarskih združenj, in zaradi nadaljnjega razvijanja kontrole predstavniških organov državne oblasti in svetov državljanov nad državno upravo Prezidij Ljudske skupščine LRS odloča:

1. Odpravi se Komisija državne kontrole Ljudske republike Slovenije. Kontrolo nad izvajanjem pravnih predpisov opravljajo v mejah svoje pristojnosti sveti in ministrstva, komiteji in drugi organi vlade Ljudske republike Slovenije.

2. Odpravijo se Kontrolne komisije v sestavi Izvršilnih odborov ljudskih odborov. Kontrolo nad izvajanjem pravnih predpisov opravljajo ljudski odbori oz. Izvršilni odbori ljudskih odborov in njihovi poverjeniki v mejah svoje pristojnosti.

3. Vlada Ljudske republike Slovenije izvrši ta ukaz.

4. Ta ukaz velja takoj.

U. 251, Ljubljana, 6. II. 1951.

Prezidij Ljudske skupščine LRS

Sekretar: Lubej Franc, l. r.

Predsednik: Josip Vidmar, l. r.

Predsednik IO MLO tov. Maležič predlaga v zvezi s prečitanim ukazom, da ljudski odbor razreši dolžnosti člana Izvršilnega odbora dosedanjega predsednika Kontrolne komisije tov. Resnik Julči.

Istčasno informira ljudski odbor, da je Izvršilni odbor delo Biroja za predloge in pritožbe, ki je deloval v sestavi Kontrolne komisije, prenesel v tajništvo Izvršilnega odbora, kjer posluje kot Urad za predloge in pritožbe.

Predsednik MLO da predlog tov. Maležiča na glasovanje.

Soglasno sprejeto.

Tov. Maček Polde predlaga, da se tov. Resnik Julči izvoli za tajnika ljudskega odbora, ker bo delo predsedstva ljudskega odbora obsežno glede na veliko število komisij, ki bodo izvoljene na današnjem zasedanju, tako da bomo imeli odslej dva tajnika.

Predsednik skupščine da predlog na glasovanje.

Soglasno sprejeto.

Predsednik skupščine predlaga nato naslednji

dnevni red:

1. Poročilo komisije za gospodarski plan in finance.
2. Razprava o proračunu in investicijah za leto 1951 in zaključni račun za leto 1949.
3. Poročilo o delu sodišča v letu 1950.
4. Razrešitev in izvolitev sodnikov porotnikov Okrajnega sodišča za glavno mesto Ljubljana.
5. Izvolitev sodnikov Okrožnega sodišča.
6. Izvolitev stalnih komisij in anketnih komisij pri Mestni ljudski skupščini ter izvolitev Svetov za stanovanjske zadeve pri Poverjeništvu za stanovanjske zadeve IO MLO.

Soglasno sprejeto.

1. POROČILO KOMISIJE ZA GOSPODARSKI PLAN IN FINANCE
2. RAZPRAVA O PRORAČUNU IN INVESTICIJAH ZA LETO 1951
IN ZAKLJUČNI RAČUN ZA LETO 1949

Ing. Lapajne — Oblak Sonja:

Komisija za gospodarski plan in finance je pregledala predlog proračuna MLO glavnega mesta Ljubljane za leto 1951, predlog izvenproračunskih investicij za leto 1951, kakor tudi predlog zaključnega računa MLO glavnega mesta Ljubljane za leto 1949 in predlog zaključnega računa izvenproračunskih investicij za leto 1949.

Komisija je ugotovila, da so tako izdatki kakor tudi dohodki za leto 1951 realni, vendar bo treba pri realizaciji dohodkov tako za proračun kakor za izvenproračunske investicije velike vztrajnosti.

Nato prečita predlog finančnega odloka Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane za proračunsko leto 1951, predlog izvenproračunskih investicij za leto 1951, predlog odloka zaključnega računa MLO glavnega mesta Ljubljane za leto 1949 in predlog odloka zaključnega računa izvenproračunskih investicij MLO glavnega mesta Ljubljane za proračunsko leto 1949.

Komisija predlaga, da ljudski odbor te odloke v celoti sprejme.

Obrazložitev Izvršilnega odbora bo podal podpredsednik IO MLO in poverjenik za finance tov. Kovačič Leo.

Podpredsednik Izvršilnega odbora in poverjenik za finance tov. Kovačič Leo poda naslednjo obrazložitev proračuna za leto 1951 in zaključnega računa za leto 1949:

Tovariši in tovarišice! Ljudski odborniki!

Letošnji proračun, ki ga predlaga Izvršilni odbor ljudskemu odboru v razpravljanje, bomo razumeli tedaj, če se zavedamo položaja, v katerem se nahaja danes naša država, in če nam je razumljiva stopnja, ki jo je dosegla FLRJ v svojem razvoju k socializmu. Eno in drugo se mora nujno kazati v proračunskih postavkah tako zveznega kakor tudi republiškega proračuna ter končno tudi v mestnem proračunu.

Tov. Kidrič je v svojem govoru ob priliki sprejemanja zveznega proračuna temeljito analiziral današnji položaj in njegove posledice za naše gospodarstvo. Ob tej priliki bi podčrtil tiste tri momente, ki so odigrali odločilno vlogo pri določevanju linije našega gospodarstva in s tem bistveno vplivali na sestavo proračunov. Primanjkljaj zaradi suše, gospodarska blokada ter napeti mednarodni položaj so imeli za posledico:

1. da so se pojavile težave v prehrani prebivalstva, zaradi česar je bilo treba še bolj omejiti delovno silo;

2. da so izpadli skoraj vsi kmetijski proizvodi iz izvoza in da je pomanjkanje industrijskih rastlin odvzelo nekaterim industrijskim panogam nad polovico surovin;

3. da škodljivi vpliv na življenjsko raven prebivalstva razvija močnejše tendence za špekulacijo;

4. da so se pojavile težave v investicijah, ker je zaradi odpovedi pogodb po Sovjetski zvezi izpadlo 400 milij. dolarjev;

5. da so se zvišale na svetovnem trgu cene za nas življenjsko važnim uvoznim artiklom in

6. da je nastala potreba za povečanje izdatkov za narodno obrambo.

Da posledice tega položaja niso bile hujše, kot pa jih danes občutimo, se moramo zahvaliti samo velikim naporom in visoki zavesti naših delovnih ljudi, ki enotno izražajo zaupanje sposobnemu vodstvu naše države in Partije.

Druga stvar, ki je našla svoj odraz v postavkah proračunov, je borba naših narodov in našega vodstva za demokratizacijo gospodarstva ter debirokratizacijo državne uprave. Na tej stopnji socialističnega razvoja naše države, ko neposredni proizvajalci zmerom bolj prevzemajo gospodarstvo v svoje roke, ko državljani vedno bolj odločilno sodelujejo pri upravljanju javnega življenja, moramo predvsem zniževati tiste proračunske izdatke, ki služijo za vzdrževanje dragega in neproduktivnega birokratskega aparata.

Poudarim naj še, da sprejemamo naš proračun v času, ko so bili sprejeti revolucionarni ukrepi v naši trgovinski politiki. Prvi večji korak k sprostitvi trgovine zahteva od nas velikih naporov, da bomo dosegli živahnejšo zamenjavo med mestom in vasjo, da bomo s postopnim zniževanjem cen predmetom kmetijske proizvodnje dali našemu delovnemu človeku jasno perspektivo izboljšanja njegove življenjske ravni, in končno, da bomo s pravilnim in doslednim izvajanjem nove trgovinske politike zmanjšali obtok denarja in s tem dvignili vrednost našemu dinarju. K izvršitvi te naloge lahko ogromno prispevamo na eni strani s pravilno davčno politiko in z borbo za dosledno realizacijo proračunskih dohodkov od tistega dela prebivalstva, kjer leže velike denarne rezerve, t. j. od kmeta in obrtnika, na drugi strani pa z borbo za porenitev naše proizvodnje, t. j. znižanje polne lastne cene, in za višjo produktivnost v naši industriji in poljedelstvu.

Analiza letošnjega mestnega proračuna naj pokaže, koliko le-ta ustreza današnji situaciji in liniji v našem gospodarstvu ter razvojni stopnji ljudske oblasti. Preden bi prešel k podrobni analizi, naj se dotaknem nekaterih števil in značilnosti izvršitve lanskega proračuna ter zaključnega računa za l. 1949.

Primerjava proračuna l. 1950 s proračunom l. 1949

Lanski proračun je bil za 78,3% višji od proračuna v l. 1949, če pa upoštevamo, da smo imeli l. 1949 še dodatni proračun v znesku 45,094,649.— din, tedaj je lanski proračun za 40,8% višji. Upoštevajoč vsa sredstva, ki jih je imel Mestni ljudski odbor na razpolago (torej tudi izvenproračunske investicije), vidimo, da je bilo lani teh sredstev za 5,4% več kot l. 1949. Če bi analizirali proračune za več let nazaj, bi dobili podobno sliko. Te številke dokazujejo, da so lokalni dejavnosti vsako leto zmerom večja sredstva na razpolago, kljub težavam, ki so se pojavile za izvrševanje ključnih gospodarskih nalog že l. 1949, zlasti pa lansko leto.

Če še podrobneje analiziramo gornje številke, se nam odkrije, kako se odražajo vse spremembe v našem gospodarstvu in upravi v številkah proračuna. Najprej pogledjmo procentualno udeležbo poedinih izdatkov v odnosu do vseh izdatkov z izvenproračunskimi investicijami vred. L. 1949 je bilo za investicije predvideno 57,3% vseh izdatkov (ca. 255 milij.), za prosveto, ljudsko kulturo in socialno-zdravstveno zaščito 25,4% (ca. 104 milij.), za državno upravo 15,6% (ca. 64 milij.) ter za proračunsko rezervo 1,7% (ca. 7 milij.), medtem ko je bila l. 1950 naslednja struktura izdatkov: za investicije 52,3% (ca. 226 milij.), za prosveto, ljudsko kulturo ter socialno-zdravstveno zaščito 38,0% (ca. 164 milij.), za državno upravo 9,2% (ca. 40 milij.) in za proračunsko rezervo 0,5% (ca. 2 milij.). Odnos investicij za kapitalno izgradnjo do investicij za družbeni standard v l. 1949 je bil kakor 1,5 : 2, medtem ko je bil ta odnos l. 1950 kakor 1 : 2. Te številke nam kažejo:

1. da se delo ljudskega odbora razvija v pravilni smeri, ker predvideva vedno večja sredstva za prosveto, ljudsko kulturo ter socialno zdravstveno zaščito in ker vlaga zmerom večja sredstva v investicije za družbeni standard,

2. da vodi odločno borbo za znižanje stroškov državne uprave.

Dohodki proračuna za l. 1950.

Lansko leto je bilo planirano 318,500.000.— din dohodkov v mestnem proračunu ter je bilo po nepopolnih podatkih doseženo 525.000.000.— din, kar pomeni 101,4% plana. Nas zanima, kako so bili dohodki ostvarjeni po poedinih vrstah, ker samo na ta način lahko zasledujemo uspehe našega dela.

Najvažnejši dohodki mestnega proračuna so dohodki iz gospodarstva, saj zajemajo 65,7% vseh dohodkov (v republiškem merilu 52%). Ti dohodki so bili preseženi za 10%, kar nas mora vsekakor zadovoljiti, če upoštevamo, da so bili isti dohodki v republiškem merilu preseženi za 5,5%. Ta uspeh je tem večji, ker je bil za naša podjetja postavljen izredno visok tržni dobiček ter so morali naši delovni kolektivi voditi naporno borbo za doseganje proizvodnih nalog, borbo, ki je bila predvsem ostra še zaradi stalnega pomanjkanja delovne sile in materiala v našem lokalnem gospodarstvu.

Drugi prav tako važen dohodek, ki ni toliko važen za proračun po svoji višini, kolikor zaradi tega, ker nam služi kot sredstvo, da v neki meri reguliramo ekonomske odnose med socialističnim in privatnim sektorjem gospodarstva, je dohodek od prebivalstva. Ta dohodek smo presegli za 15% (v republiškem merilu za 6%), kar dokazuje predvsem, da vodimo pravilno davčno politiko in da smo uspeli doseči rednejše plačevanje davkov.

Dohodki uradov in ustanov so bili doseženi s 76%, kar gre v veliki meri na račun malomarnega odnosa našega aparata do pobiranja raznih pristojbin, taks in dajatev v raznih ustanovah. Deloma so bili ti dohodki nerealno planirani, deloma gre pa neizvršitev tudi na račun dejstva, da so nekatere ustanove, ki so bile brutto financirane, prešle na netto financiranje, zaradi česar se kaže tudi v izdatkih razlika, t. j. manjša izvršitev izdatkov.

Ostali dohodki so bili doseženi z 82%, medtem ko je bil planirani presežek dohodkov dosežen z 88%.

Pregled dohodkov:

a) ZA MLO:

Dohodki	Plan	Ostvarjeno	%
1. Dohodki iz gospodarstva	209,575.000.—	250,600.000.—	110
2. Dohodki od prebivalstva	5,890.000.—	6,800.000.—	115
3. Dohodki uradov in ustanov	24,000.000.—	18,400.000.—	76
4. Ostali dohodki . . .	45,500.000.—	37,500.000.—	82
5. Presežek dohodkov . .	55,735.000.—	29,700.000.—	88
Skupaj . . .	318,500.000.—	323,000.000.—	101,4

b) MLO IN RLO:

Dohodki	Plan	Ostvarjeno	%
1. Dohodki iz gospodarstva	514,522.000.—	526,500.000.—	103,7
2. Dohodki od prebivalstva	18,510.000.—	18,100.000.—	98,8
3. Dohodki uradov in ustanov	28,100.000.—	23,800.000.—	84,6
4. Ostali dohodki . . .	48,500.000.—	42,500.000.—	87,7
5. Presežek dohodkov . .	44,254.000.—	56,500.000.—	127,7
Skupaj . . .	455,666.000.—	467,000.000.—	102,9

Izdatki proračuna za l. 1950:

Celotni izdatki so bili lansko leto 301.000.000.— din (po nepopolnih podatkih), kar da 94,5% planirane vsote. Po poedinih vrstah izdatkov je bila izpolnitev naslednja:

Proračunske investicije so bile izvršene z 91,2%. Slabo izkoriščanje investicijskih sredstev gre predvsem na račun objektivnih težav, kot je pomanjkanje delovne sile in kritičnega materiala. Iz istih razlogov niso bile izvršene tudi izvenproračunske investicije za 3,5%.

Zelo slabo je bil izpolnjen plan izdatkov za prosveto in ljudsko kulturo (97,6%) ter zlasti za socialno-zdravstveno zaščito (84,5%). Deloma je vzrok neizpolnitve v že omenjenem dejstvu, da so nekatere ustanove prešle na netto finansiranje in se zaradi tega vnašajo v proračunske izdatke samo primanjkljaji za te ustanove, ne pa celotni izdatki kot pri brutto finansiranju. Kljub temu, da izdatki za kulturo, prosveto in socialno-zdravstveno zaščito niso dosegli planirane vsote, smo vendar lani izdali za te vrste dejavnosti 44,3 milijonov več kot leta 1949.

Najvišje so bili izpolnjeni izdatki za državno upravo ter so bili preseženi za 1,5%. (Izvzeti moramo proračunsko rezervo, ki je bila presežena za 304,1% ter uporabljena v raznih delih izdatkov!) Višji izdatki za državno upravo bi kazali na nepravilno finančno politiko Mestnega ljudskega odbora, vendar moramo upoštevati

prvič, da tvorijo ti izdatki le 9,2% vseh izdatkov,

drugič, da smo letos izdali za državno upravo 23,6 milij. manj kot l. 1949, in

tretjič, da je ta presežek le 600.000.— din. Nadalje moram poudariti, da se bo pokazal večji finančni efekt lani v drugem polletju začete borbe proti birokratizmu šele v letošnjem letu!

Pregled izdatkov:

a) ZA MLO:

Izdatki	Plan	Potrošnja	%
1. Investicije	112,000.000.—	102,200.000.—	91,1
2. Prosveta in ljudska kultura	74,572.000.—	72,800.000.—	97,6
3. Socialno zdravstvena zaščita	89,528.000.—	75,700.000.—	84,5
4. Izdatki državne uprave	40,000.000.—	40,600.000.—	101,5
5. Proračunska rezerva .	2,400.000.—	9,700.000.—	404,1
Skupaj . . .	318,500.000.—	301,000.000.—	94,5

b) MLO IN RLO

Izdatki	Plan	Potrošnja	%
1. Investicije	155,200.000.—	121,100.000.—	89,5
2. Prosveta in ljudska kultura	115,090.000.—	108,000.000.—	95,4
3. Socialno zdravstvena zaščita	150,126.000.—	114,900.000.—	88,2
4. Izdatki državne uprave	71,800.000.—	73,500.000.—	102,3
5. Proračunska rezerva .	5,450.000.—	11,500.000.—	553,3
Skupaj . . .	455,666.000.—	429,000.000.—	94,5

Zaključni račun za l. 1949.

Dohodki:

Skupni dohodki so bili preseženi za 85,5% (če upoštevamo še RLO, tedaj za 50,9%), kar da 152,5 milij. din (oziroma 151,1 milij. din). Na račun visokega preseganja dohodkov je bil v drugi polovici leta sestavljen dodatni proračun v znesku 45 milij. din.

Dohodke smo presegli v vseh postavkah, razen dohodkov uradov in ustanov, kjer smo dosegli samo 6,5 milij. din (20,5% plana oz. 17,5 milij. manj kot lansko leto). Zelo visoko smo presegli dohodek iz naslova tržnega dobička (za 68,8%), 10% kontrolni znesek od dobičkov državnih gospodarskih podjetij (za 85,2%), del davka na dohodek (za 55,7%) ter ostale dohodke (za 579,6%, ker smo prenesli v proračun presežke dobička in amortizacije iz l. 1948). V realizaciji dohodkov so vnešene tudi postavke, ki v planu niso bile predvidene, kot n. pr. razni dohodki od gospodarstva (prispevek O.U.V., razlika pri marži in rabatu, zadržani del rabata, kot republiški dohodek) in presežek dohodkov MLO in RLO iz l. 1948.

Izdatki:

Izdatki rednega in dodatnega proračuna so bili 100% izvršeni. Poleg tega je med izdatke vnešena vsota odvoda v višji, t. j. republiški proračun v znesku 63,8 milij. din.

Analiza proračuna za l. 1951.

Če primerjamo letošnji proračun z lanskim, opazimo znatne spremembe tako v višini proračuna kakor tudi v sami notranji strukturi. Kaj je vzrok tem spremembam? Prav gotovo, da nam jih narekuje današnja situacija, ko moramo napeti vse sile, da izvršimo osnovne naloge petletnega načrta in si tako kljub težkim pogojem zagotovimo normalen razvoj našega gospodarstva. Zato je moralo naše vodstvo osredotočiti vse sile na osnovne objekte petletke in zagotoviti, da se bodo končala vsa začeta dela. Pri tem je ena glavnih skrbi, da se sistematično razporedi delovna sila in material ter prepreči graditev na

široki fronti. Prav tako so na strukturo proračuna vplivali napori, ki jih vlagamo, da bi zagotovili vso potrebno opremo in mehanizacijo naši armadi, ki je v današnji situaciji najboljši garant, da bomo še naprej v miru gradili socializem.

Če upoštevamo vse to, nam postane jasno, da je skrajno varčevanje v delovni sili in materialu razumljiv in neizogiben zakon socialistične graditve pri nas. Zlasti pa moramo varčevati na tistem področju, kjer se odraža gibanje vsega našega gospodarstva, t. j. v finančnih sredstvih. Če bomo razporejali razpoložljiva finančna sredstva v skladu z gospodarskimi in političnimi nalogami naše države, predvsem pa, če se bomo borili za dosledno izpolnjevanje finančnih planov ter proračunov, se nam ni bati, da bi ostale temeljne naloge neizvršene.

Še ena stvar je, ki nam narekuje konkretno sestavo proračuna in skrajno varčevanje z denarnimi sredstvi. Vedno bolj se zaostruje borba na eni strani proti vsem špekulantskim elementom v privatnem sektorju, na drugi strani pa proti birokratizmu in birokraciji. V tej revolucionarni borbi sta ena in druga pravzaprav le dve plati iste medalje. Gre pri tem za skrajne napore naših delovnih množic, za dokončno zmago socializma v mestu in na vasi, za preprečitev restavracije kapitalizma v obliki privatne lastnine ali v obliki državnega kapitalizma. Za obnovev privatne lastnine ni take nevarnosti, ker je uničena potrebna materialna baza, zato pa je treba tembolj zaostriti borbo proti birokratizmu, ki je zlasti nevaren, kar nam dokazuje razvoj v Sovjetski zvezi.

Proračunski izdatki za l. 1951:

Čim pogledamo letošnje izdatke, nam pade v oči, da niso predvidene nobene investicije v proračunu (lani je bilo 112.000.000). K temu bi dodal nekaj pojasnil. Letošnje leto je predvideno izven proračuna investicij za 90 milij. din in so za te investicije tudi zagotovljeni kritični materiali. To pa ne pomeni, da ne bi mogli letos izvajati še drugih investicij, seveda kolikor to dopuščajo naše kapacitete ter lastna sredstva v materialu in delovni sili. Že za investicije v trdnem planu bomo imeli težave, predvsem z delovno silo. Zato bomo morali vlagati velike napore za mobilizacijo prostovoljne sile, kar je zlasti naloga Osvobodilne fronte in njenih članov. S tako mobilizacijo in z realizacijo letošnjega frontnega plana nam bo omogočeno, da bomo izvršili tudi take investicije, ki niso v planu, so pa našemu mestu nujno potrebne. O investicijah se bo več obravnavalo v poročilu tovarišice predsednika Planske komisije.

Izdatki za prosveto in ljudsko kulturo so letos za 29,6% nižji kot lani, medtem ko so izdatki za socialno-zdravstveno zaščito za 13,1% nižji. Vendar predstavljajo eni in drugi izdatki v odnosu do celotnega zneska izdatkov neprimerno višjo postavko kot lani, saj se je kvota celotnega proračuna znižala za 46,4%. Te številke dokazujejo pravilno orientacijo našega proračuna, ki predvideva veliko večino izdatkov za prosveto, ljudsko kulturo in zlasti za socialno-zdravstveno zaščito, za katero je letos planirano 2,1 milij. din več od lanske izvršitve.

V zvezi s kulturnoprosvetnimi in socialno-zdravstvenimi ustanovami bi dal nekaj pripomb. Brez dvoma je, da so sredstva, ki so letos predvidena v proračunu, razmeroma nizka, vendar v odnosu do celotnega

proračuna dovolj visoka (celo višja od vseh prejšnjih let). Poleg tega je 23.186.000.— za šole letos predvidenih v rajonskih proračunih. Zaradi tega je skupni znesek za prosveto in kulturo v Ljubljani za 12% višji od lanskega. Podobno je tudi z izdatki za socialno-zdravstveno zaščito, kjer je celotni znesek za 1,8% višji. Naša osnovna naloga je, da ta sredstva čimbolj racionalno izkoristimo. Gotovo je, da smo prav v teh ustanovah še vse premalo storili v smeri varčevanja. Še vedno se pojavlja, da se v teh ustanovah neekonomično gospodari, da se nepravilno podeljujejo podpore, da je hrana in preskrba nezadostna. Administrativni aparat v teh ustanovah je še danes preštevilčen. Naj navedem nekaj števil: Decembra 1950 smo izdali za plače nameščenecv kulturno-prosvetnih ustanov 2,9 milij. din, kljub temu, da je padla povprečna plača od 4260 januarja 1950 na 3948 din v decembru 1950. V istem mesecu smo izdali za plače zdravstvenih ustanov 1,8 milij. din, za socialne ustanove pa 278.395 din, medtem ko so tudi tu povprečne plače padle. V splošnem se je nameščenstvo v vseh teh ustanovah dvignilo v prejšnjem letu, čeprav bi bilo pričakovati glede na ostro borbo za zmanjšanje kadra znatno znižanje ob istočasnem povišanju povprečne plače, ker bi bilo pravilno pritegniti na delo zares kvaliteten kader. Čisto drugačno sliko kaže znižanje kadra v aparatu ljudskega odbora, o čemer bom še govoril.

Naslednji so izdatki državne uprave. Letos je predviden 1% manj kot lansko leto. Ako upoštevamo nadaljnje zmanjševanje aparata in varčevanje v materialnih izdatkih, moramo računati, da bomo prihranili od planiranih 39,6 milij. še 3 milijone din. Ta prihranek bo odvisen predvsem od naše pravilne in dosledne borbe proti birokratizmu ter za demokratizacijo ljudske oblasti; k čemur lahko ogromno prispevajo vsi ljudski odborniki s svojim aktivnim delom.

Ob tej priliki naj navedem nekatere značilnosti naše državne uprave in nekaj uspehov v borbi za znižanje kadra. Januarja 1950 smo imeli pri MLO 521 uslužbencev (všteti so tudi člani Izvršilnega odbora) ter so bili stroški ca. 2,1 milij. din (povprečna plača je bila 3973 din). Decembra istega leta je bilo še 292 uslužbencev, za kar smo izdali nekaj nad 1,2 milij. din, medtem ko se je zvišala povprečna plača na 4275 din. Kljub temu, da so se povprečni mesečni dohodki zvišali za 302 din, smo prihranili nad 800.000 din samo v enem mesecu v odnosu do januarskih izdatkov, da ne računamo pri tem še prihranek na delovni sili.

Naslednja tabela naj nam pokaže, koliko smo uspeli znižati upravni aparat Mestnega in rajonskih ljudskih odborov od julija lanskega leta:

	Število prebivalcev po zadnjem ljudskem štetju	Število preb. na 1 namešč. in člana l. O.	Število nameščenecv na člana l. O. na 1000 prebivalcev	Stroški v milijonih dinarjev	Število nameščenecv in članov l. O.
Do septembra 1950	117.340	107	5,2	2,5	1096
Po septembru 1950	117.340	151	3,7	1,8	775
1. februarja 1951	117.340	178	3,1	1,5	636

Druga tabela naj nam pokaže, kakšno je razmerje administrativnega oz. neproduktivnega aparata do delavcev, t. j. produktivnega osebja.

	Administrativno neproduktivno osebje		Delavci (produktivno osebje)	Razmerje med administrativnim osebjem in delavstvom
	upravni aparat LO-ov	aparat ustanov in podjetij		
MLO	294	5300	6720	35 : 65
RLO I . . .	89	75	955	15 : 85
RLO II . . .	85	110	266	42 : 58
RLO III . .	69	45	595	22 : 78
RLO IV . . .	85	41	628	17 : 83
RLO V . . .	36	51	157	36 : 64
Skupaj	656	5620	9119	32 : 68

Iz vseh prednjih podatkov vidimo, da smo imeli lepe uspehe pri zniževanju aparata, saj bomo že pri sedanjem stanju prihranili mesečno ca. 1 milijon din v odnosu do stanja pred septembrom 1950, vendar nas pa ti začetni uspehi ne smejo uspravati. V prvi tabeli je prikazano, da odpade na enega nameščenca 178 prebivalcev, kar je izredno malo, če pomislimo, da med navedenim številom niso upoštevani razni mestni organi državne uprave, kot so poverjenišтво za notranje zadeve, sodišče, tožilstvo, mestni statistični urad itd., in da nismo upoštevali aparata vseh mestnih in rajonskih ustanov ter podjetij. V republiškem proračunu je predvideno, da bo odpadlo na 1000 prebivalcev 10,1 administrativnih oseb. Številka 3,1 v naši tabeli se zdi ugodna, toda samo navidezno, ker nismo upoštevali zgoraj navedenih organov in ustanov, ter je verjetno, da bi v Ljubljani ta številka, upoštevajoč še vse centralne (republiške) ustanove, znatno preseгла republiško povprečje, kar je deloma tudi naravno. Vsekakor nas številke prve tabele opozarjajo, da bomo morali še veliko storiti v smeri pobijanja birokracije, saj imamo danes samo v čistem upravnem aparatu MLO in RLO še 656 birokratov. K temu nas navajajo tudi številke v drugi tabeli, ki sicer odkrivajo, da je razmerje med neproduktivnim in produktivnim osebjem v nekaterih rajonih zadovoljivo. Slabo razmerje pri ustanovah in podjetjih MLO gre deloma na račun tega, ker imamo v mestnem merilu veliko prosvetnih, zdravstvenih in drugih ustanov, ki že po svojem značaju nimajo nobenih delavcev, so pa za normalno življenje in pravičen razvoj prebivalstva nujno potrebne.

Ob tej priliki bi se dotaknil še enega vprašanja. Namen borbe proti birokratizmu in za demokratizacijo ljudske oblasti je, da prihranimo na finančnih in materialnih sredstvih ter v delovni sili, ki naj zasede svoja mesta v industrijski in kmetijski proizvodnji. Ali smo dosegli ta namen? Podrobna analiza izdatkov po toku 1 gotovinskega plana, kjer so zajeti vsi osebni izdatki (republiški in lokalni) na območju mesta, nam pokaže, da tega namena verjetno nismo dosegli. Vsekakor

smo marsikje uspeli znatno znižati administrativno osebje, vendar so se ti ljudje ponovno vrinili v našo administracijo kot redni ali pa honorarni nameščenci. To najboljše dokazujeta naslednji dve tabeli:

I. TABELA:

	III. tromesečje 1950		IV. tromesečje 1950		Skupaj II. polletje 1950	
	Gotovinski izdatki v milijonih	+ ali — v teku tromesečja	Gotovinski izdatki v milijonih	+ ali — v odnosu na III. tromes.	Gotovinski izdatki v milijonih	+ ali — v teku polletja
Plače v administraciji	271,9	— 1,5	260,5	— 11,6	532,2	— 12,9
Honorarji	25,1	+ 0,2	34,5	+ 9,4	59,6	+ 9,6
Skupaj	297,0	— 1,1	294,8	— 2,2	591,8	— 3,5
Osebn. dodatki . . .	18,5	+ 0,1	20,4	+ 1,9	38,9	+ 2,0
Skupaj	315,5	— 1,0	315,2	— 0,5	630,7	— 1,5

II. TABELA:

Vse vsote so navedene v milijonih	Mezde v proizvodnji	Plače v administraciji	Nad-ure	Hono-rarji	Na-grade	Otroške do-klade	Oseb-ni do-datki	Skupaj
Julij 1950	129,7	91,6	4,0	8,5	1,7	5,4	6,2	246,9
Avgust 1950 . . .	130,9	90,0	3,7	8,5	1,6	5,9	6,0	246,4
September 1950 .	130,0	90,3	3,6	8,5	1,3	5,8	6,3	245,8
III. tromesečje	390,6	271,9	11,5	25,1	4,6	17,1	18,5	739,1
Oktober	125,4	86,7	4,5	9,9	1,5	5,7	6,6	240,5
November	120,8	86,7	4,5	10,5	3,3	5,8	6,9	238,5
December	121,9	87,0	4,8	14,5	12,1	5,9	7,0	233,0
IV. tromesečje	368,1	260,4	13,8	34,5	16,9	17,4	20,5	731,6
II. polletje 1950	758,7	532,5	25,1	59,6	21,5	34,5	39,0	1470,7
% v odnosu na celoletne izdatke	52	36	2	4	1	2	3	100

Iz prve tabele vidimo, da so se sicer izdatki za plače v administraciji znižali v drugem polletju preteklega leta za 12,9 milij., vendar so se istočasno dvignili izdatki za honorarje za 9,6 milij. din. Če še upoštevamo, da so se dvignili osebni izdatki v istem času za 2 milij., tedaj znaša prihranek borih 1,5 milij. din. Upravičen bi bil edino dvig pri osebnih dodatkih spričo dejstva, da smo ob vsaki redukciji bolj obremenjevali preostali najkvalitetnejši kader, medtem ko bi morali izdatki za honorarje tudi padati. V drugi tabeli vidimo, da ti rastejo iz meseca v mesec hitreje. Zanimiva je tudi primerjava med gibanjem mezd v proizvodnji in plač v administraciji. Tabela nam kaže, da so mezde v 5. četrtletju stalne, medtem ko padejo v zadnjem četrtletju, kar je deloma razumljivo spričo zmanjšanja sezonskega dela. Vendar je presenetljivo, da istočasno plače v administraciji po padcu, ki je nastal v septembrski redukciji kadrov, ponovno rastejo. Značilno je tudi razmerje med izdatki za mezde in plače v administraciji. Gotovo je, da so osebni izdatki za administracijo s 56% precej visoki, zlasti če dodamo še honorarje in osebne dodatke, s čimer se ta odstotek zviša na 45% vseh izdatkov, medtem ko so izdatki za mezde 52%, torej samo za 9% več.

Vse gornje ugotovitve nam nalagajo, da bomo morali v letošnjem letu napeti vse sile za skrajno varčevanje z vsemi izdatki, materialnimi in osebnimi. To nalogo bomo izvršili le, če bomo temeljito delali za izboljševanje organizacije, uvajanje novih metod dela, če bomo skrbeli za visoko kvaliteto kadra in za tesno povezavo med vsemi upravnimi organi, s čimer bomo uspešno odpravljali dvotirni sistem dela in birokratsko poslovanje. Znižanje birokratskega aparata pa mora zajeti vse organe oblasti (mestne in rajonske) ter sleherno ustanovo in podjetje. Dodajam še pregled letošnjih izdatkov v odnosu do lanskih:

a) MLO:

Izdatki	Plan 1950	Plan 1951	%
1. Investicije	112,000.000.—	—	—
2. Prosveta in ljudska kultura	74,572.000.—	52,500.000.—	70,4
3. Socialno zdravstvena zaščita	89,528.000.—	77,800.000.—	86,9
4. Izdatki državne uprave	40,000.000.—	39,600.000.—	99,0
5. Proračunska rezerva .	2,400.000.—	1,000.000.—	41,6
Skupaj . . .	318,500.000.—	170,900.000.—	53,6

b) MLO IN RLO:

Izdatki	Plan 1950	Plan 1951	%
1. Investicije	135,200.000.—	—	—
2. Prosveta in ljudska kultura	113,090.000.—	126,750.000.—	112,0
3. Socialno zdravstvena zaščita	130,126.000.—	132,551.000.—	101,8
4. Izdatki državne uprave	71,800.000.—	66,030.000.—	91,9
5. Proračunska rezerva .	3,450.000.—	1,450.000.—	42,0
Skupaj	453,666.000.—	326,781.000.—	72,0

Proračunski dohodki l. 1951.

Podrobna analiza dohodkov nam kaže, da stalno rastejo dohodki iz gospodarstva in dohodki od prebivalstva, kar je razvidno tudi iz dolnje tabele udeležbe posameznih planiranih dohodkov v odnosu celokupnih dohodkov:

	Udeležba dohodkov leta 1950 v %		Udeležba dohodkov leta 1951 v %	
	dohodki MLO	dohodki MLO + RLO	dohodki MLO	dohodki MLO + RLO
Dohodki iz gospodarstva	65,8	69,5	66,1	76,6
Dohodki od prebivalstva	1,9	4,0	2,9	4,4
Ostali dohodki	32,3	26,7	31,0	19,0
Skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0

Iz gornjih podatkov sledi, da so najvišji dohodki iz gospodarstva, ki so obenem najvažnejši, saj se le tam ustvarja narodno bogastvo. Če upoštevamo še, da tvorijo dohodki od prebivalstva v največji meri del akumulacije privatnega sektorja gospodarstva (kmetijskega in obrtniškega, ter da preko ostvarjanja teh dohodkov vodimo našo gospodarsko politiko do privatnega sektorja, nam mora biti jasno, kakšne važnosti so dohodki prvega in drugega dela. V tabeli opazimo tudi, da so dohodki rajonskih ljudskih odborov iz prvega in drugega dela relativno (pa tudi absolutno) višji kot isti dohodki MLO. To je popolnoma razumljivo, ker ima MLO n.pr. večjo možnost ostvarjati višje dohodke v tretjem delu glede na to, da so pod njegovim vodstvom mnogi uradi in ustanove s svojimi dohodki.

Od vseh dohodkov iz gospodarstva je najvažnejši tržni dobiček, saj je planiran v znesku 1440 milij. din in so pri tem udeleženi rajonski ljudski odbori in MLO, z 8%. Za ostvaritev skoraj 1 in pol milijarde tržnega dobička bodo morala naša podjetja napeti vse sile, zlasti ker participiramo na tem dobičku s 115 milijoni, kar je nad $\frac{1}{3}$ vseh dohodkov RLO in MLO, in je od realizacije tržnega dobička v veliki meri odvisno pravilno izvajanje proračuna.

Davek na promet proizvodov, ki tvori splošno državno akumulacijo in predstavlja temeljno postavko našega gospodarstva, stalno narašča. Če označimo l. 1947 s 100, tedaj je bilo l. 1950 plačano v Ljubljani po vseh sektorjih 521 davka na promet proizvodov (5.436.551.000 din). Samo lokalna podjetja so plačala preteklo leto 272.838.000 din, d. p. p., kar predstavlja ogromen razvoj v primeri z l. 1947 (za 127% več).

Po utrditvi finančne discipline v preteklem letu akumulacija iz mestnih podjetij v glavnem v redu doteka v proračun. Kjer pa niso bile obveznosti pravočasno izvršene, je bil večinoma vzrok v prenizkih obratnih kreditih. Vprašanju obratnih kreditov bomo morali v tekočem letu posvetiti več pozornosti, ker je od tega odvisno v veliki meri nemoteno poslovanje našega gospodarstva. So pa še podjetja, ki niso sestavila finančnih planov, kot je n. pr. »Snaga« ter »Zabavno gledališče«, ki do revizije ni plačalo nobenega zneska na račun akumulacije in amortizacije.

Borba za znižanje proizvodnih stroškov naših proizvodnih podjetij je še zelo slaba oz. nepravilno usmerjena. Znižanje polne lastne cene predstavlja v proračunu važno postavko predvsem zato, ker igra ostvaritev tega znižanja važno vlogo pri zvišanju produktivnosti dela. V večini naših podjetij se vrši to znižanje nepravilno ter nastaja predvsem kot posledica napačno postavljenih normativov porabe materiala in potrebnih izdelavnih mezd. Pri lanskem pregledu plana fonda plač v vseh podjetjih je bilo ugotovljeno, da si ustvarjajo podjetja na račun tega fonda znatne rezerve, saj je bila ugotovljena dejanska potreba za 21,8% pod predlaganim planom. Jasno je, da pri takem stanju odvedeni zneski v proračun na račun znižanja polne lastne cene ne dajejo prave slike o razvoju podjetij in o stanju produktivnosti. Zato bo v letošnjem letu važna naloga, da skupno z delovnimi sveti izvedemo ostro borbo za ostvaritev znižanja stroškov naše proizvodnje, s čimer bomo lahko v veliki meri nadomestili stalno pomanjkanje delovne sile, ki je spričo važnih nalog zveznega gospodarstva in našega kmetijstva ne moremo pričakovati od drugih. Na drugi strani pa bomo z zvišanjem produktivnosti vedno bolj zadovoljevali naše potrošnike, ki so tako občutno prizadeti zaradi pomanjkanja predmetov za široko potrošnjo.

Čeprav predstavljajo dohodki od prebivalstva v našem proračunu izredno nizko postavko (v proračunu MLO 2,0% vseh dohodkov, v proračunu MLO in RLO 4,4%), vendar so močno orožje naše gospodarske politike. Pri tem mislim predvsem na davek od dohodka kmečkih gospodarstev in od dohodka privatnih obrtnikov. Te dve vrsti davka sta važna finančna kazalnika o gospodarski moči privatnega sektorja in močni sredstvi za urejevanje ekonomskih odnosov do tega sektorja.

Oglejmo si najprej nekaj podatkov, ki naj prikažejo gospodarski položaj našega kmeta in našo politiko do njega. Tovariš min. Polič ugotavlja v svojem ekspoziju, da blagovna proizvodnja (proizvodnja

za trg) kmeta od leta do leta narašča v odnosu do blagovne proizvodnje. Če primerjamo iste odnose za kmeta mesta Ljubljane, dobimo neprimerno boljše rezultate. Spodnja tabela naj to potrdi.

Pregled razmerja med blagovno in neblagovno proizvodnjo kmeta (celotna proizvodnja označena s 100):

	V republiškem merilu		V merilu mesta Ljubljane (vrednosti, računanane po vezanih cenah)			
	blagovna proizvodnja %	neblagovna proizvodnja %	blagovna proizvodnja	neblagovna proizvodnja	%	%
1947 .	21	79	—	—	—	—
1948 .	26	74	84,2 mil.	77,8 mil.	52	48
1949 .	34	66	75,6 „	66,0 „	53	47
1950	—	—	60,0 „	73,6 „	45	55

V podatkih za Ljubljano so všteti tudi vsi nekmeti, ki obdelujejo zemljo (zelenjadarji, vrtičkarji, obrtniki z zemljo itd.).

Ugodnejše razmerje od republiškega povprečja je razumljivo, saj proizvajajo naši kmetje v centru, kjer je povpraševanje na trgu zelo veliko. Slabše razmerje v preteklem letu gre predvsem na račun ohišnikarjev, kjer je odnos med blagovno in neblagovno proizvodnjo kakor 53:57. Opozoril bi tudi, da gre znižanje dohodka v preteklem letu na račun suše, vendar nam pa te številke ne daje prave slike o gospodarski moči naših kmetov, ker so bile cene preteklo leto neprimerno višje od prejšnjih let, medtem ko so postavke v tabeli računanane po vezanih cenah. Vsekakor moramo pričakovati za lansko leto zelo visoke dohodke kmetov, s čimer tudi opravičujemo višjo odmero dohodnine.

Oglejmo si še gibanje davčne odmere v preteklih letih:

Leto	Število kmetijskih gospodarstev	Davčna osnova v milijonih	Davek v milijonih	Povprečni davek na eno gospodarstvo v tisočih	Število ohišnikarjev	Davčna osnova v milijonih	Davek v milijonih	Povprečni davek na eno ohišnico v tisočih	Skupna davčna osnova v milijonih	Skupni davek v milijonih
1947 .	824	34,0	6,8	8,2	—	—	—	—	34,0	6,8
1948 .	877	85,0	21,6	25,5	—	—	—	—	85,0	21,6
1949 .	428	31,4	7,0	16,2	518	?	4,3	8,5	?	11,5
1950 .	485	40,9	9,9	20,5	515	33,0	4,3	8,5	73,9	14,2

Podatki za leto 1950 še niso dokončni.

Povprečje davka na eno kmetijsko gospodarstvo v letu 1945 in 1946 je bilo 1500 oziroma 8700 din. Iz podatkov sledi, da davčna osnova kakor tudi davek stalno raste v skladu s porastom narodnega dohodka, kar je razumljivo spričo porasta cen kmetijskih proizvodov in razvoja kmetijstva. Padec od leta 1948 dalje moramo pripisati formiranju kmetijskih obdelovalnih zadrug, v katere se je vključilo 67 % vseh kmetov z veliko večino vse kmetijske zemlje. Tabela tudi kaže, da je davčna politika do zadružnikov v osnovi pravilna, saj plačajo ohišnikarji nižji davek v odnosu do davčne osnove.

Pravilno porazdelitev davka na poedine kategorije kmetov naj nam pokažejo naslednji podatki iz l. 1949:

Kategorija kmetov	Odnos do vseh kmetov v %	Skupni davek	Odnos do vsega davka v %	Povprečni davek na eno gospodarstvo
Malih 219	51	1,184.096.—	17	5.407.—
Srednjih . . . 124	29	2,115.051.—	30	17.057.—
Velikih 85	20	3,652.363.—	53	42.969.—
Skupaj . . . 428	100	6,951.510.—	100	16.242.—
Ohišnikarjev . 518	—	4,316.043.—	—	8.532.—

Kadar govorimo o razpoložljivih denarnih fondih pri kmetu, ki jih moramo zajeti ali z davki ali z drugimi ekonomskimi ukrepi, se moramo nujno dotakniti tudi realizacije naših obveznih odkupov. V vsej Sloveniji ni bilo realizirano preteklo leto za 400 milij. din obveznega odkupa. Kakšno pa je stanje v Ljubljani? V l. 1949 ni bilo realizirano za 1,580.000 obveznega odkupa, preteklo leto pa za 1,495.000 (samo pri mleku je primanjkljaj 1,260.000), kar da skupno nad 3 milij. V primeru s celotno številko v republiki se zdi ta vsota nizka, vendar je glede na razmeroma nizke odkupe v Ljubljani zelo visoka. Če preračunamo to vsoto na proste cene, šele vidimo ogromno gospodarsko škodo, ki nam jo povzroča naš kmet z neizpolnjevanjem odkupa, saj se s tem odtegne davku, ostvarja višje dohodke in denarna sredstva ter direktno prizadene življenjski standard našega prebivalstva. Vsekakor naši finančni organi preslabo reagirajo pri nepopolnem obveznem odkupu.

Dotaknil bi se še naših obrtnikov, ki imajo v današnji situaciji velike možnosti, ustvarjati si dobre dohodke. Spričo dejstva, da so ljubljanski obrtniki akontacije za preteklo leto še pred definitivno odmero že skoraj v celoti poravnali (19,7 milij. od 20,6 milij.) in da so imeli obrtniki v l. 1948 nad 8 milij., v l. 1949 pa skoraj 7 milij. preplačil, si lahko mislimo, kolika je njihova gospodarska moč. Mislim, da bo treba s tem v zvezi temeljito obdelati vprašanje dohodkov našega obrtništva, ki po vseh dosedanjih podatkih zadržuje velika denarna sredstva v svojih rokah, kar mu omogoča razne špekulacije.

Zaradi jasnejše slike navajam nekaj podatkov:

I. obdavčenje obrtnikov od l. 1947—1949:

Leto	Osnova	Davek	Povprečni davek na enega obrtnika
1947 .	98,453.000.—	25,923.000.—	11.100.—
1948 .	137,654.000.—	26,937.000.—	14.400.—
1949 .	130,994.000.—	20,716.000.—	13.500.—

Akontacija za l. 1950 znaša 20,614.186, medtem ko je število obrtnikov naraslo.

II. porazdelitev davčne osnove med razne kategorije obrtnikov l. 1948:

Kategorija	Število obrtnikov	%	Davčna osnova	%	Povprečje davčne osnove na enega obrtnika
Mali	1060	58	42,573.000.—	32	40.163.—
Srednji	527	29	44,297.912.—	53	84.059.—
Veliki	252	13	46,611.912.—	55	177.031.—
Skupaj	1839	100	133,482.824.—	100	72.585.—

Obe tabeli kažeta, da je davčna politika v bistvu (vsaj kar se diferenciacije tiče) pravilna, vendar je nerazumljiv padec povprečnega davka od l. 1948 naprej in prav tako je dvomljiva davčna osnova, ki predstavlja pravzaprav dobiček.

LJUDSKO POSOJILO

Čeprav ljudsko posojilo ne predstavlja nobenega dohodka v mestnem proračunu, vendar mislim, da je potrebno povedati o njem nekaj besedi. Saj je bilo vpisovanje posojila predvsem politična akcija, v kateri so pokazali naši državljani visoko zavest in zaupanje do našega vodstva z visokim preseganjem plana, kljub težki situaciji ob času razpisa posojila. Tudi Ljubljana se je dobro odrezala, in če primerjamo vpisano vsoto drugega posojila s prvim, vidimo, da je drugo posojilo za 18,5% višje od prvega in da je povprečje na vpisnika 24% večje kot prvič. Pri tem posojilu so se posebno izkazali naši delavci in nameščenci, ki so kljub razmeroma nizkim dohodkom vpisali največ (nad 70 milij. od 87 milij. celotnega vpisa) ter dosegli tudi lepo povprečje na vpisnika (1375 din, kar je za 280 din več, kot je bilo celotno povprečje prvega posojila). Slabo so se izkazali kmetje, združniki in obrtniki,

ki so s svojimi povprečji 1067, 1362 in 2527 din slabo manifestirali svojo pripravljenost, pomagati skupnosti pri graditvi naše boljše bodočnosti. Vzemimo kot primer, da bi samo 252 velikih obrtnikov (od 2000 vseh), ki imajo povprečno davčno osnovo 177.000 din na enega, podpisalo po 20.000 din, pa bi že dosegli podpisano vsoto vseh obrtnikov. Ali pa če bi vsako kmečko gospodarstvo podpisalo posojila le $\frac{1}{7}$ tega, kar odpade davka na eno gospodarstvo, bi presegli od kmetov vpisano vsoto. Podatki letošnjega posojila so na eni strani razveseljivi, na drugi strani pa nas opozarjajo na naše slabosti in kje je bilo naše delo pomankljivo. Zdaj naš čaka samo še naloga, da do konca dosežemo vplačilo vpisane vsote, ki je do sedaj realizirana s 97 %.

Finančni plani podjetij

Vsa mestna podjetja, razen kmetijskih posestev, so preteklo leto sestavila finančne plane. Iz zbirnega finančnega plana za l. 1950 je razvidno, da so mestna podjetja planirala:

redni planski dobiček	129,994.000.—
tržni dobiček I.	54,068.000.—
tržni dobiček II.	502,718.000.—
znižanje polne lastne cene	51,004.000.—
davek na promet proizvodov	259,815.000.—
razlika v ceni surovin in materiala	155,779.000.—
presežek neposlovnih dohodkov	2,984.000.—

Skupaj planirana akumulacija 1.096,556.000.—

Podjetja so predvidevala naslednjo porazdelitev gornjih zneskov:

v proračun (mestni in višji)	900,548.000.—
za finansiranje investicij	157,206.000.—
za razne sklade	58,802.000.—

Skupaj 1.096,556.000.—

Po dosedanjih nepopolnih podatkih bodo ti zneski dejansko še preseženi.

Izredno važnost in gospodarsko moč naših podjetij še bolj poudarimo, če ugotavljamo, da dá zgoraj planirana akumulacija nad $\frac{1}{6}$ vseh proračunskih dohodkov republiškega proračuna. Letošnjih finančnih planov še nimamo, vendar moramo pričakovati mnogo višjo akumulacijo, saj je samo tržni dobiček predviden na 1,44 milijarde din.

Malomaren odnos, ki ga kažejo nekatera podjetja do finančnega plana, bomo morali v letošnjem letu temeljito razbiti. Podjetja in operativno-upravna vodstva se bodo morala pričeti zavedati, kako važno orodje predstavljajo finančni plani za pravilno finančno vodstvo in planiranje v gospodarstvu ter za spremljavo izvajanja temeljnih nalog gospodarskega plana. Ljudskemu odboru pa omogočajo zasledovanje poslovanja naših podjetij in s tem pravočasno ukrepanje. Finančnim planom bo treba posvetiti vso pozornost ter zanje zainteresirati delavske svete, ker edino s temi plani bodo dobili vpogled v poslovanje podjetja in njegovo rentabilnost.

Tovariši ljudski odborniki! Pričujoči predlog proračuna za leto 1951 dokazuje s svojimi postavkami, da je finančna politika Izvršilnega odbora v osnovi pravilna, kar še zlasti potrjujejo vsi navedeni podatki in ugotovitve. Spričo tega smo lahko prepričani, da bomo letošnji proračun ne samo dosegli, marveč tudi visoko presegli. Seveda pa je to predvsem odvisno od nas vseh, od delovnih kolektivov, od naše aktivnosti in naporov, ki jih bomo vlagali za doseg vseh postavljenih ciljev. Če se v proračunu odražajo vse gospodarske spremembe in linija naše gospodarske politike, tedaj je prva dolžnost nas vseh, da se z vsemi silami borimo za izvršitev letošnjega proračuna. Prepričan sem, da bomo uživali pri našem delu največjo pomoč vseh odbornikov, s čimer bomo zagotovili velik napredek mestnega gospodarstva v zadovoljstvo našega prebivalstva. Na drugi strani pa pomeni naše gospodarstvo in delo Mestnega ljudskega odbora (kar potrjujejo tudi danes navedene številke) znaten delež v skupni borbi naših narodov proti vojni in za mirno graditev socializma.

Predsednik skupščine objavi 15-minutni odmor. Po odmoru da besedo tov. *Podbregar* Erni, predsedniku Planske komisije, da poda poročilo o planu investicij za l. 1951.

Tov. *Podbregar* Erna izvaja:

Tovariši in tovarišice ljudski odborniki!

V zvezi s predloženim proračunom za l. 1951 bi hotela govoriti predvsem o investicijski dejavnosti, ki se v l. 1951 finansira v celoti izven proračuna. Zaradi tega predloženi proračun ne predstavlja celotne gospodarske dejavnosti za tekoče leto, ampak bo obseg te dejavnosti odvisen predvsem od tega, koliko bomo tudi v letošnjem letu znali mobilizirati vsa razpoložljiva sredstva.

Pred analizo plana investicij za l. 1951 pa bi povedala, kako smo v preteklem letu na področju lokalnega gospodarstva izpolnjevali najvažnejše planske naloge in kakšne uspehe smo dosegli:

1. Proizvodnja lokalne industrije in obrti z uslužnostno dejavnostjo:

Lokalna proizvodnja mora odigrati pomembno vlogo pri vprašanju življenjskega standarda, v trenutnem položaju pa posebno važno vlogo pri uravnovešenju kupnih in blagovnih fondov, zato predstavlja izpolnitev plana industrije in obrti izredno odgovorno nalogo lokalnega gospodarstva.

Na področju MLO je število vseh zaposlenih v industrijski in obrtni proizvodnji 23.161. Od tega odpade 17,2% na lokalno proizvodnjo, ki jo karakterizira proizvodnja predmetov za široko potrošnjo. Najbolj razvite stroke naše lokalne proizvodnje so živilska, tekstilna, papirna, kemična in lesna, na katere odpade 74,9% vrednosti lokalne proizvodnje, ki je v l. 1950 dala 1.095.235.000, z vrednostjo uslug pa 1.628.809.000 din.

Celotna vrednost lokalne proizvodnje v letu 1950 je v primerjavi z letom 1949 porasla za 8,2% ali za 125.449.000 din. Povečanje odpade predvsem na obrtniško proizvodnjo, ki je napram letu 1949 porasla za 36,8%. Industrijska proizvodnja v celoti je dosegla le 96,4% vrednosti leta 1949, zaradi znižanja kontingentov uvoznih surovin za tekstilno, živilsko in lesno (Tovarno zamaškov) industrijo, medtem ko je v vseh

ostalnih strokah vrednost proizvodnje v primeri z l. 1949 porasla. Tako n. pr. industrija gradbenega materiala za 19%, proizvodnja keramičnih izdelkov za 27,3%, kovinska za 16,3%, kemična za 16,9%.

Od celotne prednosti odpade:

na industrijsko proizvodnjo 61% ali 989.450.000 din, na obrtniško proizvodnjo skupaj z uslugami 59% ali 659.559.000 din.

V obrtniški proizvodnji je predvsem porastel privatni sektor, katerega udeležba je v strukturi sektorja lastništva napram letu 1949 porasla za 4%.

Celotna lokalna proizvodnja je v preteklem letu izpolnila plan z 98,2%. Plan lokalne industrije je bil izpolnjen z 98%, od tega plan I. 88,4%, plan II., t. j. proizvodnja za dopolnilno preskrbo, pa s 102,8%. Na proizvodnjo po planu II. je odpadlo 58% ali 655.575.000 din.

Najboljši uspeh je dosegla proizvodnja pečarske in keramične industrije, ki je z izvenplanskimi deli in uslugami dosegla plan s 194%. Dalje industrija gradbenega materiala s 118%, živilska industrija 115%, mestna plinarna 112%, usnjarska industrija 111% in papirna industrija 102%.

Če analiziramo izpolnitev plana proizvodnje skupno z izpolnitvijo plana delovne sile, plačilnega fonda, izkoriščanja delovnega časa in realizacijo tržnega dobička, so od podjetij najboljše uspehe dosegli: Mestna klavnica, Alko, Mestna plinarna, Mestno pečarstvo in Kuverta. Dvanajst industrijskih podjetij je plan izpolnilo še pred koncem leta. Med prvimi so bila: Mestno pečarstvo, Alko in Kamen. Od 57 industrijskih podjetij je plan preseglo 14 podjetij.

Najnižjo izpolnitev plana so dosegle:

lesna industrija	89,6%
tekstilna industrija	86 %
elektro industrija	77,4%
kovinska industrija	76,2%
keramična industrija	67 %

Iz analiz izpolnjevanja planskih nalog in izkoriščanja kapacitet izhaja, da so imela podjetja največje težave v pomanjkanju surovin, predvsem iz uvoza. Naša lokalna proizvodnja je od potrebnega reprodukcijskega materiala vezana na uvozne surovine z 29%. Za realizacijo plana v letu 1950 je bilo podjetjem MLO po planu dodeljeno 785,6 ton uvoznih surovin v vrednosti 54 milij. din, realizirano pa je bilo komaj 254 ton v vrednosti 15 milij., t. j. 52% ali pa 50% manj kot l. 1949. Tako je n. pr. tekstilna industrija od planiranih surovin iz uvoza prejela komaj 51,1%, kemična pa 51,8%.

Navedeni industriji sta v svoji proizvodnji vezani na uvozne surovine — tekstilna z 80%, kemična s 60%.

Realizacija reprodukcijskega materiala za celotno proizvodnjo je dala 87%, od tega za industrijo 75,2%, za obrt 96%. Iz tako imenovanih centralnih virov je bilo dobavljeno 75,2% materiala. Z mobilizacijo lokalnih virov surovin pa se je odstotek izboljšal za 11%. Vrednost lokalnih virov surovin je bila 76.966.000 din. Od tega

odpade 59,546.000 din na živilsko industrijo, ostalo pa na tekstilno, lesno, industrijo gradbenega materiala, kovinsko, papirno in elektro.

Samo na podjetje »Vinocet« odpade 18,385.000 din, za kar so bili nakupljeni razni poljski pridelki in zelenjava za zimsko konzerviranje.

Podjetje »Alko« je samo z odkupom gozdnih sadežev, predvsem borovnic in malin, povečalo vrednost surovin za 10 milij. din.

Mestna klavnica je s predelavo odpadkov v parkljevo in kostno olje ter z zbiranjem črev povečala vrednost surovin za 4,268.000 din.

Podjetje Angora je s predelavo odpadkov ustvarilo novo vrednost surovin za 261.000 din.

S predelavo starega železa si je kovinska industrija povečala vrednost surovin za 523.000 din.

Z uporabo starega tlaka, domačega peska in gline so Mestno pečarstvo, Cementnine in opekarne povečale vrednost surovin za 926.000 din. Mobilizacija lokalnih virov surovin mora biti ena glavnih nalog naše lokalne proizvodnje, kar daje možnost boljšega izkoriščanja razpoložljivih kapacitet, s tem pa povečanje blagovnih fondov. Prav zaradi pomanjkanja surovin so ostale kapacitete v preteklem letu neizkoriščene: Tako n. pr.:

v kemični	samo 55%
v kovinski	samo 66%
v lesni	samo 77%
v elektro	samo 85%

v tekstilni, ki predstavlja po svoji zmogljivosti poleg živilske najmočnejšo industrijo, pa 86%.

V izpolnjevanju plana lokalne industrije nas zanima, kako so bili izpolnjeni tudi ostali plani, tako plan delovne sile, izkoriščanje delovnega časa in plačilnega fonda, ki so sestavni del proizvodnega plana, in kako se je v borbi proti birokraciji vršilo zniževanje administrativnega kadra v podjetjih. Plan delovne sile v industriji je bil izpolnjen 90%, saj smo od planiranih 2955 delavcev imeli povprečno na razpolago le 2657 ali 298 delavcev manj. Od planiranih delovnih ur 6.409.052, ki so bile planirane na dejansko število zaposlenih delavcev, je bilo izvršenih 5.759.539 ali 89,8%. Število neopravičenih delovnih ur je bilo med 1. 10.867 ur ali 4,04 ure na 1 delavca. Tako n. pr. beleži samo »Kartonažna tovarna«, ki smo jo prevzeli meseca julija, v I. polletju 2712 ur, skupaj 3200 ur. V ostalih podjetjih je bilo stanje najbolj kritično v podjetjih gradbenega materiala, kjer je število neopravičenih ur 2588, od tega 1856 ur v »Mestnih opekarnah«, kjer imamo v pretežni meri zaposlene delavce, ki se istočasno zaposlujejo tudi pri kmetijskih delih. Število neopravičenih ur na 1 delavca je v tem primeru 20,24 ur na leto.

Realizacija plana plačilnega fonda (računano na netto plače), je dala 83%, v nekaterih strokah, kot n. pr. v živilski in usnjarski industriji, pa je bil plan presežen za 4% oz. 2%.

Preseganje fonda plač je šlo predvsem za izvrševanje nadur, katerih število je bilo 118.657 ur, od tega samo v živilski obrti 79.102 uri.

V borbi za boljšo delovno disciplino, za realno planiranje plačilnega fonda, za znižanje nadur in za znižanje administrativnega osebja smo v preteklem letu uspeli, da se je število neopravičenih izostankov v II. polletju zmanjšalo za 50%.

Število krav molznic je padlo v primeri z začetnim stanjem za 164 kom. ali za 6%. Od tega za 201 kom. ali 11,7% v privatnem sektorju. Povečalo pa se je v združenem sektorju za 21 kom. in za 16 kom. v državnem sektorju.

Število prašičev se je v primeri z začetnim stanjem povečalo za 585 kom., vendar je ostalo pod planom vzreje za 125 kom. Glavno povečanje 483 kom. odpade na državni sektor, združni sektor je ostal pod planom za 177 kom., privatni pa za 155 kom.

Celotni izpad živine, če upoštevamo neizpolnitev plana vzreje, je naslednji:

pri goveji živini za	1037 kom.
pri kravah molznicah za . . .	474 kom.
pri prašičih za	125 kom.

Pri konjih, kjer smo planirali znižanje za 121 kom., je bil plan znižanja dosežen s 131 kom. Združni sektor je od planiranega znižanja 108 kom. znižal število konj le za 82 kom., medtem ko je privatni sektor znižal število konj za 157 v primeri z začetnim stanjem.

Posledice tako občutnega padca krav molznic so se nujno pokazale pri odkupu mleka že v preteklem letu. Namesto planiranih 1.767.037 l je bilo odkupljeno le 1.499.917 l ali 84,5%. Od tega:

v združenem sektorju	972.228 l ali 85,6%
v privatnem sektorju	527.689 l ali 87,2%

Za takšno stanje je odgovorna pomanjkljiva kontrola nad izpolnjevanjem vzrejnega plana in premajhno zaostrevanje samih odkupov. Do meseca januarja letošnjega leta ni noben RLO uvedel kaznivega postopka proti črnim zakolom, niti ni bil izdan ukrep v primerih, kjer plan odkupa ali vzreje ni bil pravočasno izpolnjen.

Ostali plani odkupa so bili izpolnjeni takole:

Meso 164,5%, od tega združni sektor 334%, privatni sektor 109,4%.

Mast 102,8% (odpade le na privatni sektor).

Bela žita 100,1%, od tega združni sektor 114,2%, privatni sektor 85,2%.

Krompir 93%, od tega združni sektor 102%, privatni sektor 76,6%.

Boljši napredek v kmetijski proizvodnji pa beležimo v preteklem letu na mestnih posestvih, zlasti na »Pšati«.

Posestvo »Pšata« je v preteklem letu pridelalo:

165 t zelenjave ali 45% več kot l. 1949 in je oddalo:

79 glav goveje živine ali 15% več kot l. 1949,

81.272 l mleka ali 12% več kot l. 1949 (in 32.753 jajc).

Posestvo, katerega proizvodnja je usmerjena predvsem na zelenjavo, mleko in perutnino, je v preteklem letu redilo 232 glav goveje živine, 33 konj, 71 prašičev, 59 ovac in 907 kokoši.

Uspehi posestva bi bili znatno večji, če bi imeli dovolj delovne sile, tako pa je v času največjih sezonskih del posestvo razpolagalo komaj s 50% delovne sile.

Posestvo »Jesenkovo« je v preteklem letu pridelalo 148 t zelenjave ali 20% manj kot v l. 1949. Proizvodnja vrtnin je delno padla zaradi

nižjih hektarskih donosov, v glavnem pa zaradi pomanjkanja delovne sile, katere je posestvo imelo na razpolago komaj 45%. Delo na posestvu je bilo v glavnem odvisno od prostovoljne delovne sile.

Proizvodnja mleka je v preteklem letu narasla na 18.474 l ali 165%. Stanje goveje živine se je dvignilo za 11 glav ali 25%.

Posestvo »Verd« je v preteklem letu pridelalo:

96 t vrtnin ali 45% več kot v l. 1949,

110 t poznega krompirja ali 72% več kot l. 1949,

55 t žita ali 28% več kot l. 1949,

150 t krmskih rastlin ali 24% več kot l. 1949.

Posestvo je oddalo:

61 glav goveje živine,

222 prašičev ali 57% več kot l. 1949,

53.773 l mleka ali 51% več kot l. 1949,

9882 jajc ali 58% več kot l. 1949.

5. Plan blagovnega prometa:

Izredne gospodarske težave, ki so v preteklem letu s sušo, posledicami gospodarske blokade držav Informbiroja in zaradi zaostritve mednarodnega političnega položaja težko prizadele gospodarstvo naše države, so se nujno morale kazati v izpolnjevanju plana blagovnega prometa in prizadeti tudi življenjski standard prebivalstva našega mesta.

Plan blagovnega prometa na drobno, računano po nižjih enotnih cenah, je v l. 1950 dosegel 2.698.492.000 din.

Plan maloprodajne trgovske mreže, računano po istih cenah, je bil dosežen z 98,7% in je dosegel 2.170.100.000 din ali 76.600.000 din manj kot v l. 1949. Izpolnitev v l. 1950 v primeri z l. 1949 izkazuje 96,6%, kar pomeni, da se je vrednost blagovnega prometa znižala za 3,4%. Na 1 prebivalca je v l. 1949 odpadlo 19.204 din vrednosti blagovnega prometa, v l. 1950 pa je zaradi navedenega znižanja in 2,5% porasta prebivalstva vrednost na 1 prebivalca padla na 17.146 din ali za 10,7%.

Od prometa v maloprodajni trgovski mreži odpade na prehrabene predmete 45,9% ali 952.951.000, na neprehrabene predmete pa 56,1% ali 1.217.149.000 din.

Plan garantirane preskrbe, na katero odpade 58,5%, je bil realiziran s 86,4% in je dosegel 831.541.000 din, t. j. 4.017.000 din manj kot v l. 1949. Najslabša izpolnitev plana je bila v III. tromesečju, ko je pokazala komaj 70,6%. Na vezano trgovino (brez prežigosanih bonov) odpade 0,8% ali 17.364.000 din. Vrednost vezane trgovine je v primeri z l. 1949 porasla za 6.274.000 din, ker so v letošnjem letu v Ljubljani lahko nakupovali tudi zunanji potrošniki. Najvišji procent 60,9% ali 1.521.195.000 din odpade na prosto trgovino, ki je v primerjavi z l. 1949 padla za 78.857.000. Znižanje je nastalo predvsem zaradi zmanjšanih količin tekstilnega blaga, povrtnin in sadja, katerih je bilo uvoženih 3000 ton manj kot v l. 1949.

Iz industrijske in obrtne proizvodnje po planu II. je trgovska mreža izvršila blagovni promet v vrednosti 435 milij. ali za 152% več kot v l. 1949. Od tega odpade na proizvodnjo industrijskih in obrtnih podjetij MLO 175 milij., t. j. 49% ali 57 milij. več kot v l. 1949. Iz ostalih virov je promet dosegel 260 milij. in se dvignil za 271% v primerjavi

z letom 1949. Te ugotovitve nam povedo, da se je zaradi pomanjkanja asortimenta v naši proizvodnji trgovska mreža morala orientirati v znatno večji meri na vire iz ostalih krajev Slovenije in drugih republik.

Če primerjamo, kako se je padec blagovnega prometa kazal na najvažnejših artiklih zajamčene preskrbe, vidimo tole:

V l. 1949 je odpadlo na 1 potrošnika iz garantirane preskrbe letno 114,25 kg mlevskih izdelkov, v l. 1950 88,14 kg ali 22,8% manj, maščob v l. 1949 10,98 kg, v l. 1950 7,52 kg ali 31,5% manj, mesa z mesnimi izdelki v l. 1949 22,69 kg, v l. 1950 17,25 kg ali 24% manj.

Sladkorja v l. 1949 12,14 kg, v l. 1950 10,77 kg ali 11,5% manj.

Bombažnih tkanin je odpadlo na 1 potrošnika zajamčene preskrbe v l. 1949 12,5 m, v l. 1950 9,42 m ali 24,6% manj.

Volnenih tkanin v l. 1949 1,82 m, v l. 1950 1,2 m ali 34,1% manj.

Vrednost družbene prehrane in gostinstva je znašala 620 milij. Od tega vrednost družbene prehrane 180 milij., gostinstva pa 440 milij. V primerjavi z letom 1949 se je vrednost družbene prehrane povečala za 5,8% ali za 10 milij., vrednost gostinstva pa za 10% ali za 40 milij. Število abonementov je v primeri z l. 1949 poraslo za 4,01% ali za 861 oseb.

Promet v otroških restavracijah se je v primerjavi z letom 1949 dvignil za 253,8% in dosegel 20.769.734 din. Od tega odpade na rajon I. 6.135.972 din ali 293% več kot l. 1949; na rajon II. 6.958.751 din ali 199,6% več; na rajon III. 2.301.058 din ali 228,6% več; na rajon IV. 4.032.382 din ali 146,2% več in 1.341.591 din na rajon V., kjer so bile otroške restavracije organizirane šele v l. 1950.

4. Plan investicijskih del:

Izvajanje plana gradbenih del je tudi v preteklem letu zahtevalo od lokalne gradbene operative velikih naporov. Kot že v l. 1949, je bilo treba tudi v l. 1950 koncentrirati delovno silo predvsem na glavne objekte p. p. Taka zavestna linija v vsedržavnem gospodarskem planu je nujno prizadela objekte družbenega standarda, ki v investicijskih planih lokalnega gospodarstva predstavljajo jedro plana.

Zato je vrednost rebalansiranega plana investicijskih del po tako imenovanem prioritetnem planu bila le 96 milij. 482.000 din, kasneje pa je bila znižana še za 419.000 din. Kljub nizko določeni kvoti in ogromnim potrebam na drugi strani odobrene kvote nismo mogli realizirati v investicije za tiste namene, za katere je bila prvotno določena. Tako smo n. pr. zaradi pomanjkanja delovne sile, katere je podjetje Mestna kanalizacija imelo na razpolago komaj 28%, morali iz postavke za kanalizacijska dela previrmirati 14.560.000 din na investicije drugih gospodarskih panog.

Ker iz uvoza ni bila realizirana dobava opreme in črpalk za mestni vodovod, smo morali tudi iz postavke mestnega vodovoda previrmirati 10.229.000 din. Skupno torej 24.789.000 din.

Po vrednosti je bil prioritetni plan investicij izpolnjen 121%, od tega v kapitalni izgradnji 112%, na objektih družbenega standarda pa 122%. Pod planom je ostala kmetijsa dejavnost, ki je izvršila investicije z 90%, in komunalna dejavnost s 95%.

Glavna gradbena dela smo izvedli na stanovanjskih blokih v Šiški in na Ambroževem trgu, kjer smo plan izpolnili s 128% in dali v uporabo 179 družinskih stanovanj in 101 samsko sobo.

Zvezni investitorji so od planiranih 382 družinskih stanovanj dali v uporabo 136 stanovanj in 45 samskih sob, republiški pa od planiranih 256 le 24. Skupno je bilo dano v uporabo 339 družinskih stanovanj in 145 samskih sob.

V preteklem letu se je s sprostitevjo privatne iniciative silno razmahnila gradnja privatnih stanovanjskih hiš, za kar so investitorji prejeli brezobrestno posojilo v višini 25.346.000 din.

Samo v l. 1950 je bilo pričetih 285 novih objektov s 496 stanovanji in bilo na novo zazidanih 73.382 m² stanovanjske površine. Istočasno se je iz preteklih let nadaljevala gradnja 162 objektov.

V l. 1950 je bilo dovršenih 64 objektov in dano v uporabo 75 stanovanj.

Z adaptacijami je bilo v privatnih hišah pridobljenih še 24 stanovanj, 18 pa jih je trenutno še v gradnji.

Skupno je bilo v preteklem letu na področju MLO dano v uporabo 454 družinskih stanovanj.

Nadaljnja najvišja postavka iz investicij v preteklem letu je odpadla na komunalno dejavnost za vodovod in kanalizacijo. Odstotek izpolnitve plana po izvršenem virmanu v višini 24 milij. je 95%, od tega na vodovodu 95%, na kanalizaciji pa 97%. Dograjen je bil VI. vodnjak s povečano kapaciteto 60 l/s, III. cevovod v dolžini 688 m in drugi manjši cevovodi v skupni dolžini 759 m.

Na kanalizacijskih delih v št. Vidu je bil izvršen izkop v dolžini 680 m, na zbiralnem kanalu pa v dolžini 560 m.

V zdravstveni dejavnosti je bil na objektu Dečjega doma in Dečjih jasli na Resljevi cesti plan izpolnjen 116%.

V kmetijstvu je bilo največ gradbenih del izvršenih na novem posestvu »Pšata«, kjer so bili postavljeni 3 novi goveji hlevi s kapaciteto 135 glav goveje živine, remiza za vozove, skladišče za močna krmila, 3 steljniki in 4 silosi za 476 t silirane krme.

V Mengšu je bilo zgrajenih 1050 m² toplih gred in kokošnjak za 350 kokoši.

Na »Jesenkovem« je bil zgrajen 1 goveji hlev za 52 glav, rastljinjak s površino 450 m², skladišče za močna krmila, remiza za vozove, 1 steljnik, tople grede s 1000 m² površine in silos za 119 t silirane krme.

Poleg lokalnih del je bila naša gradbena operativa tudi v l. 1950 angažirana na delih zveznih in republiških investitorjev. Na vseh delih (tudi izvenplanskih) je v Nrh izpolnila plan 95,07%, od tega na zveznih gradnjah 100%, na republiških 88,2% in na lokalnih 99,7%.

Za dela po prioritetnem planu in tudi ostala dela izven prioritete smo imeli povprečno na razpolago le 455 delavcev v primeri s planirano potrebo 521, kar je 87,3%, od tega nekvalificirane delovne sile le 50,5. Razmerje med kvalificiranimi in nekvalificiranimi delavci je kazalo komaj 1:1.

Kritično je bilo tudi stanje pri učencih, katerih število je od planiranih 50 bilo povprečno komaj 21%.

Od planiranih del se je 85,3% dela vršilo po brigadnem sistemu.

Ob silnem razmahu življenja v našem mestu so nas naraščajoče potrebe prisilile, da smo se v preteklem letu morali orientirati tudi na izvenplanska dela takega značaja, ki so jih lahko opravljali prostovoljci in za kar smo sami mobilizirali materialna sredstva.

Poleg investicij po prioritnem planu smo v preteklem letu investirali še 126.069.605 din po tako imenovanem direktivnem in vzporednem planu, po katerih so investitorji imeli zagotovljena le finančna sredstva. Od navedenega dela odpade 48 milij. na opremo, 77 milij. pa na gradbena dela, ki smo jih izvršili z mobilizacijo prostovoljne delovne sile. Delovni kolektivi posameznih podjetij in ustanov so pri tem doprinesli ogromen delež.

Na ta način smo za potrebe lokalnega prometa, za garažo »Meprom«, »ECŽ«, vzdrževanje cest, ulic in trgov in razna druga komunalna dela investirali 28.496.998 din.

Za zdravstveno dejavnost 15.208.000 din. Samo za dograditev okrevališča v Šiljevici je bilo investiranih 7.081.000 din. Vsa zidarska, težajska, obrtniška in druga dela so po odvzemu delovne sile na koncu maja, ker je objekt izpadel iz prioritnega plana, izvršili nameščenci zdravstvenega poverjenišтва in njegovih ustanov, za kar so posamezni med njimi žrtvovali svoj letni dopust. Skupno so samo na tem objektu opravili preko 18.000 ur.

Poverjenišтво za kulturo in znanost tudi v preteklem letu ni imelo zagotovljenih nobenih investicij po prioritnem planu. Vendar mu je uspelo nadaljevati in skoraj dokončati gradnjo glasbene šole, odpreti lutkovno gledališče, pričeti z adaptacijo dvorane za Mestno gledališče, urediti Mestno knjižnico in Mestni muzej. Skupno je bilo za to investiranih 7.058.000 din.

Za lokalno industrijo in obrt je bilo investiranih 9.613.484 din. Od tega samo za Mestno pečarstvo 2.324.000 din, za »Ilirijo«, kjer smo pričeli z novo proizvodnjo glavnikov, 2.107.000 din, za »Unitas« 2.720.000 din. Po zaslugi delovnega kolektiva je v Ljubljani zrasla nova tovarna kovinskih proizvodov, kjer so se v letošnjem letu združili vsi trije obrati: stara »Unitas«, »Zvon« in »Lutz«.

Po istem načinu so v vrednosti 27.542.906 din vršili investicije tudi RLO, in sicer:

RLO I. v vrednosti	3.751.492
RLO II. v vrednosti	2.619.122
RLO III. v vrednosti	12.784.000
RLO IV. v vrednosti	11.922.292
RLO V. v vrednosti	1.166.000

Skupna vrednost vseh lokalnih investicij je bila 246.675.509 din.

Pri navedenih delih je sodelovalo 135.762 prostovoljcev, ki so skupno izvršili 1.342.380 ur.

Plan investicij za l. 1951

Uvodoma smo že podčrtali, da zahteva osnovna linija vsedravnega gospodarskega plana tudi v l. 1951 koncentracijo sil na ključnih objektih pp. Zato se mora gradnja družbenih objektov tudi v l. 1951 podrediti tej liniji. Izvršitev glavnih industrijskih objektov pp bo v prihodnjih letih odigrala odločilno vlogo tudi v izgradnji družbenega standarda.

Prvotno je bilo za investicije MLO v l. 1951 določeno 47.500.000 din. Zaradi izredno kritičnega stanja Mestne plinarne, kanalizacije in zaradi nujne potrebe po gradnji nove mlekarne je bila odobrena kvota povišana

za 42 milij. Skupna vrednost tako imenovanega čvrstega plana investicij za l. 1951 je sedaj 89.500.000 din. Od tega odpade na investicije za kapitalno izgradnjo 33 milij. ali 37,5%, na investicije za družbeni standard pa 56,5 milij. din ali 62,5%.

V investicije za kapitalno izgradnjo planiramo:

1. 25 milij. za novo gradnjo mlekarne. Zmogljivost sedanje mlekarne je 8000 l mleka, kar je za današnje potrebe Ljubljane znatno premalo. Poleg tega je stari obrat v takem stanju, da pri manipulaciji mleka ni mogoče upoštevati niti najosnovnejših zahtev higiene.

Zmogljivost nove mlekarne za higiensko pasterizacijo in nizko hlajenje mleka bo 60.000 do 80.000 l dnevno. Nova mlekarna bo ustrezala vsem zahtevam modernega mlekarstva tudi v pogledu dovoza in distribucije mleka za široko potrošnjo. Poleg tega se bo v obratu vršila tudi proizvodnja mlečnih izdelkov: surovega masla, jogurta, smetane, skute in sira.

Gradnja nove mlekarne bo velikega pomena tudi iz zdravstvenih razlogov. V laboratoriju mlekarne se bo vršilo kemijsko in laboratorijsko preiskovanje mleka, katerega namen je, vršiti kontrolo dobrega in zakonito ustrežajočega mleka, z bakteriološkim raziskovanjem pa preprečiti množična obolenja po bakterijah.

2. 4 milij. planiramo za potrebe Mestne plinarne. Z dograditvijo nove komorne peči, generalnim popravilom stare peči, napravo novega hladilnika, opreme čistilnih naprav in ostale opreme se bo povečala proizvodnja plina za 80% in bo dosegla kapaciteto 18.000 m³ dnevno. Povečala se bo tudi proizvodnja koksa za 2800 ton letno in omogočeno bo redno filtriranje gorilnega plina.

3. Na investicije za kapitalno izgradnjo kmetijstva odpade 4 milij. Od tega 3 milij. na posestvo »Pšata«, kjer bomo v letošnjem letu gradili predvsem stranske obrate, 2 kozolca in gnojišče ter komunalne naprave, ki so nujno potrebne za nemoteno obratovanje.

Od investicij za družbeni standard v višini 56,5 milij. din odpade:

1. Na dograditev stanovanjskih blokov v Šiški 14.500.000 din; na dograditev stanovanjskih blokov na Ambroževem trgu 4.500.000 din; na dograditev stanovanjske zgradbe ob Linhartovi ulici 2.000.000 din.

S tem bo dano v uporabo 140 družinskih stanovanj.

Za nadaljevanje gradnje upravne zgradbe RLO III. planiramo 2.200.000 din in za RL IV. 2.000.000 din.

2. Za dograditev III. trakta Dečjega doma za 95 doječih mater je predvideno 8.000.000 din.

3. Na ožjo komunalno dejavnost odpade skupno 25.500.000 din. Od tega:

a) 7 milij. na Mestni vodovod za dograditev že obstoječih vodnjakov, gradnjo novega vodnjaka v Jaršah in položitev novega cevovoda iz Jarš do priključka na Šmartinski cesti v dolžini 2000 m;

b) na kanalizacijska dela odpade skupno 16,5 milij. Od tega 14,5 milij. na dograditev kanalizacije v št. Vidu v dolžini 3204 m, kjer se bo istočasno gradila tudi posebna čistilna naprava;

c) 2 milij. odpade na položitev 450 m dolgega novega kanala ob Gradaščici, za priključek novih inštitutov.

Od republiških investicij odpade na investicije za KDZ na področju Ljubljane 2.400.000 in 4,5 milij. za regulacijo »Pšate«.

Skupna vrednost vseh investicijskih del, kjer so upoštevani tudi zvezni in republiški investitorji, bo na področju Ljubljane 456.527.000 din. Od tega odpade na zvezne investitorje 154.175.000 din, na republiške 227.854.000 din in 89.500.000 din na lokalne.

Od celokupnega zneska investicij je planirano:

za stanovanja	100.744.000 din
za inštitute	57.550.000 din
za univerzitetne zgradbe . . .	62.900.000 din
za kulturnoprosvetne zgradbe .	24.250.000 din
za zdravstvene in ostale objekte .	40.510.000 din

V kapitalno izgradnjo zveznih in republiških investitorjev bo na področju Ljubljane investirano 119.575.000 din.

Poleg tega pa se tudi v letošnjem letu ne smemo odreči sprostitvi široke iniciative, ki bo lahko ogromno prispevala k povečanju planiranih nalog.

Predsednik skupščine vabi ljudske odbornike, da se prijavijo k diskusiji.

Top. Ravnihar France:

Na terenih se slišijo pritožbe proti obdavčitvi malih stanovanjskih hišic, ki so si jih zgradili mali ljudje, ker se pojavljajo govorice, da bodo te hišice obdavčene s 35 do 40.000 din. To ne bi bilo pravilno, ker so si lastniki z lastnim trudom in prostovoljnim delom zgradili svoja stanovanja, pri čemer jim je pomagala tudi ljudska oblast s podelitvijo dolgoročnega posojila. Prav tako se sliši mnenje, da bodo obdavčene tudi tiste zgradbe oziroma prostori, ki so jih privatniki preadaptirali v stanovanjske prostore. To zadevo bi bilo treba razčistiti in pojasniti ljudem na terenu.

Stanje Vodovodne ceste je zelo slabo in bi jo bilo nujno potrebno popraviti. Urediti bi bilo treba tudi vprašanje barak na Vodovodni cesti, ki so v zelo slabem stanju.

Za večji donos iz kmetijstva bi bilo nujno poskrbeti za potrebno gnojilo.

Na terenih se čujejo pritožbe proti uvedbi novega sistema trgovine, češ da mora delavec izdati za nabavo ene obleke 22.000 do 27.000 din in da dodeljeni boni ne zadostujejo za nabavo ene same obleke.

Enako so pritožbe proti ceni zidne opeke, ki stane ca. 6.— din in mora delavec, ki je začel graditi majhno družinsko hišico, izdati za dve opeki 12.— din, medtem ko je sam plačan le po 14.— din na uro, kar pomeni, da mora delati eno uro, da si lahko kupi dve opeki. Glede na navedeno bi prosil pojasnila.

Top. Zlatnar Peter:

Če primerjamo postavke letošnjega proračuna, zlahka ugotovimo, da so postavke četrtega dela največje, saj zajemajo 45,5 celotnega proračuna. To so postavke socialnozdravstvene zaščite. Če k temu prištejemo še 8.536.000 investicijskih kreditov, dobimo vsoto 72.408.000 din, ki je namenjena izboljšanju zdravstvene zaščite našega ljudstva. Velika skrb naše ljudske oblasti za delovnega človeka se poleg navedenih postavk izraža tudi v postavkah za dvig družbenega standarda

in kulture, kar indirektno tudi vpliva na zdravstveno stanje, saj vemo, da dobra stanovanja in visok kulturni nivo ljudstva ustvarjata boljše pogoje za čuvanje človeka pred obolenjem.

Od lanskih 57,5 milijonov porabljenih proračunskih sredstev imamo letos na razpolago nekaj nad 64 milij.

Če primerjamo razvoj zdravstvene službe zavarovancev po osvoboditvi, ki predstavljajo 80% mestnega prebivalstva, dobimo tole sliko:

Leto	Število ambulant	Zdravnikov		Pregledov	Članov	Pacientov na uro	Ordinacijskih ur dnevno
		splošnih	special.				
1938	13	8	18	189.641	18.994	8	64
1947	14	15	27	422.807	47.496	9—10	157
1949	21	22	10	515.245	53.728	10—11	185
1950	25	25	8	618.239	59.300	10—10,5	258

V navedeni tabeli niso všteti honorarni zdravniki.

Iz gornjega pregleda lahko ugotovimo, da se je število ordinacij podvojilo. V letih 1949—1950 opazamo občuten odtok zdravnikov-specialistov v medicinsko visoko šolo. S honorarno zaposlitvijo 16 splošnih zdravnikov, posebno pa še 52 specialistov s klinike in iz JA z 2 do 3-urno zaposlitvijo smo uspeli zadržati število obiskov na uro (10), čeprav je število pregledov od l. 1938 naraslo od 189.641 na 618.239 v l. 1950. S tem, da smo uspeli zvišati, posebno s honorarnimi urami, dnevno ordinacijskih ur od 185 v l. 1949 na 258 v l. 1950 dnevno, smo bili v stanju obdržati povprečje pacientov na uro. Če pa primerjamo povprečje 8 pacientov na uro v l. 1938 in 10—11 v l. 1949 ter 10—10,5 v l. 1950, vidimo, da se glede zdravstva še vedno nahajamo v težkem položaju. Dnevni izpad delovne sile 2.194 v l. 1949 in 2.410 v l. 1950 nam narekuje, da na vsak način zvišamo število ordinacijskih ur. To bomo lahko dosegli ob dosedanjem stanju le z izboljšanjem delovnih pogojev, z ureditvijo novih ambulantnih prostorov in s pritegnitvijo zdravnikov, stalnih ali honorarnih iz medicinske visoke šole. S takimi ukrepi bi omogočili izboljšanje kvalitete dela in zmanjšanje izgube časa s čakanjem ali iskanjem ordinacij po raznih delih mesta. Visoki izpad delovne sile je še vedno glavni problem, ki ga še nismo uspeli obvladati.

Poliklinika z raztresenimi specialističnimi ordinacijami, 14 sektorskimi ambulantami (2 novi sta pred otvoritvijo) in 8 obratnimi ambulantami, danes z veliko težavo izpolnjuje dnevno rastoče naloge in obveznosti do zavarovancev. V boljši organizaciji in kvaliteti dela nedvomno leže še znatne rezerve strokovne delovne sile. Pritegovanje zdravstvenega kadra k opravljanju zdravstvene službe na eni strani in njegova strokovno-politična vzgoja na drugi strani bosta ustvarili ugodne pogoje za doseg gornjega namena. Pomoč množičnih organizacij preko zdravstvenih aktivov na terenih in podjetjih v dviganju zdravstvene kulture našega ljudstva in v izvajanju preventivnih ukre-

pov zdravstvenih organov lahko s svoje strani veliko pomaga pri zboljšanju zdravstvenega stanja v Ljubljani.

Porast prometa z zdravili nam zgovorno priča, da v novi socialistični Jugoslaviji zdravila že zdavnaj niso več privilegij nekaterih, posebno če to primerjamo z letom 1959, ko je bilo izdanih zdravil za 8.000.000 din, 1946 za 17.224.047 din, 1947 za 27.500.000 din, 1948 za 59.551.000 din, 1949 za 49.427.000 din in 1950 za 54.680.000 din.

Zaradi ogromnega porasta prometa v letošnjem letu bomo z adaptacijami povečali delovne prostore Centralne lekarne in tako ustvarili boljše delovne pogoje.

Izredni kredit 8.000.000 din za dograditev Dečjega doma pomeni novo veliko pridobitev v skrbstvu matere in otroka. Če upoštevamo današnje stanje, ko se je število postelj od leta 1939 le trikratno povečalo, število oskrbovancev pa šestkratno, je potreba po dograditvi Dečjega doma več kot utemeljena.

Tudi, kar se tiče jaslí, smo v preteklem letu naredili korak dalje, saj smo dvignili njih kapaciteto od 142 na 272 v času 1949—1950, število jaslí pa dvignili od 3 na 5. Z letošnjo dograditvijo jaslí na Resljevi cesti za 80 otrok, v rajonskih jaslích za 90 otrok in pri Litostroju za 20 otrok, bomo našim materam omogočili, da se bodo v miru in zavesti, da so njih otroci v varnih rokah, predale svojemu poslu.

Čeprav se posvetovalnice za matere in otroke vedno bolj utrjujejo, saj se jih poslužuje vedno večje število mater, moramo ugotoviti, da imamo le dve posvetovalnici, ki sta nameščeni v ustreznih prostorih, v ostalih pa osnovna zahteva, da otroka, ki prihaja v posvetovalnico, ne izpostavimo infekciji, ni izpolnjena.

Ker želimo, da se delo odprte zaščite dvigne na višjo raven in da bo delo rodilo pozitivne uspehe, bomo začeli graditi Centralni dečji dispanzer, ki bo lahko otrokom nudil preventivno in kurativno pomoč, obstoječe posvetovalnice in ambulante pa bodo morali RLO namestiti v prostorih, ki bodo ustrezali namenu ustanove.

Tudi preventivno-kurativno skrbstvo šolske mladine od osnovnih, srednjih in višjih do strokovnih šol je močno razširilo dejavnost šolske poliklinike in zajema danes že ca. 50.000 mladine. Danes delajo v službi šolske poliklinike štirje zdravniki, pet specialistov, 14 nameščenecv srednjega medicinskega kadra in 15 nižjega strokovnega kadra.

Z dograditvijo otroškega okrevališča v Šiljevici ob jadranski obali, z adaptacijo zgradb v Pirinčah in Tacnu pod Šmarno goro in z okrevališčem Šaneta Žagarja pri Sv. Ani nad Tržičem bomo omogočili rekonvalascentno okrevanje otrokom, ki so preboleli težje obolenje, slabotnim otrokom pa preventivno izolacijo pred nevarnostjo obolenja zaradi družinskega okolja. Tu mislimo predvsem na otroke staršev z odprto tuberkulozo. Če pomislimo, da je tuberkuloza še vedno največji povzročitelj staleža, ko beležimo v prvem polletju 204 primere z 24.209 izgubljenimi dnevi, t. j. 112 dni povprečno na enega, in da traja čakalna doba na zdravilišče še vedno do 6 in več mesecev, so ukrepi za preventivno zaščito otrok in izolacijo obolelih, kakor tudi stalna skrb zanje preko mreže protituberkuloznih dispanzerjev po RLO, popolnoma utemeljeni. S tem so utemeljeni tudi relativno visoki izdatki, ki so potrebni za vzdrževanje in funkcioniranje takih ustanov, kot so dnevni sanatorij z 10 posteljami in z menzo kapacitete

20 ljudi, ki pa je večkratno presežena. S tem omejujemo vire okužbe in nudimo kvalitetno hrano, kakršna je potrebna takim bolnikom. V borbi proti tuberkulozi se že kažejo uspehi v tendenci padanja tuberkuloznih obolenj pri mladini, ki je bila preventivno cepljena z BCG cepivom, zato bomo s tem delom nadaljevali.

Tovariši ljudski odborniki! Ko tako zasledujemo uspehe na področju zdravstvene zaščite delovnega človeka, vidimo ogromne napore, ki jih v to vlaga naša ljudska oblast, vidimo ogromne napore naših zdravstvenih delavcev pri izpolnjevanju svojih nalog, a tudi še večje potrebe delovnega ljudstva, ki se bori za lepše in kulturnejše življenje pod najtežjimi pogoji. Mnenja sem, da predloženi proračun upošteva te potrebe delovnega človeka in da predstavlja korak dalje k ustvarjanju boljših življenjskih pogojev na področju zdravstvene zaščite, zato bom v celoti glasoval zanj.

Tov. podpredsednik Kovačič Leo:

Na vprašanje tov. Ravniharja bi pojasnil, da je v načelu pravilno, da se za vsak proizvod plača davek na promet proizvodov. Glede na to, da so hišice, ki so jih gradili privatniki in ki jih še grade, zgrajene z lastnimi silami in tudi z materialom, ki so ga lastniki poiskali iz raznih rezerv, bi bilo dejansko nepravilno, če bi te zgradbe bile visoko obdavčene. Gotovo je tudi nepravilno, da so davčne predpise izstavljali rajoni še pred dograditvijo hiše. Če so zavzeli stališče, da je treba za hiše plačati davek na promet proizvodov, bi bilo pravilno, da ga predpišejo takrat, ko je hiša popolnoma dokončana. Mestni ljudski odbor kot tudi Ministrstvo za finance je zavzelo stališče, da se pri malih gradnjah glede na majhne dohodke in upoštevajoč, da so se za gradnjo teh hiš dajala posojila na nizke obresti, s plačilom davkov na promet proizvodov počaka do spremembe tarifne številke 11. dela B tarife davka na promet proizvodov. Kolikor pa bi bilo odloženo, da se davek na promet proizvodov za gradnje malih hišic plačuje, je možno zadevo urediti na ta način, da bi se v investicijsko posojilo vnesla tudi vsota, ki odpade na davek, in bi se s tem odplačevanje davka raztegnilo na daljšo dobo, kar bi ne bilo tako občutno.

Tov. ing. Stare Ostoj:

Prosil bi pojasnila, k proračunu, kakšen je bil kriterij pri razdelitvi dohodkov in izdatkov na rajonske ljudske odbore, ker so razlike med posameznimi rajoni precejšnje. Kakšen kriterij se je zavzel pri razdelitvi 8% tržnega dobička na rajone? Dalje bi prosil pojasnila k dohodkom: I. del 7. razdelek: razni dohodki drž. gospodarskih podjetij lokalnega pomena v znesku 40 milij. din, katera podjetja so največ prispevala k proračunu: III. del 3. razdelek: Svet za prosveto 8 milij. din: IV. del 4. razdelk: razni in nepredvideni dohodki 34 milij. Prosil bi tudi pojasnila glede izdatkov za Mestno gledališče v znesku 4 milij. din, izdatkov za diabetično restavracijo 500.000 din in izdatkov za Dom nepokretnih Gornja Radgona 1.950.000 din.

Tov. Boh Jože:

Iz poročila tov. podpredsednika Kovačiča sem posnel — ne vem, če pravilno —, da se je davek obrtništva zmanjšal. S tem bi se ne strinjal, ker imam priliko opazovati, kako se giblje zaslužek privatnih obrtnikov, ki ni majhen. Ko sem razgovarjal z ženo nekega obrtnika

mizarja, mi je ta izjavila, da mora njen mož zaslužiti mesečno 50.000 din. Znano je tudi, da se obrtniki z delavci in nameščenci za izvršitev obrtniških del zelo neradi pogajajo, češ da jim to delo donša premajhen zaslužek, in tu leži tudi vzrok pomanjkanja obrtniških del za široko potrošnje. Večina obrtniških del se izvršuje le na podlagi zamenjave, kar pa se more izvajati le s kmeti.

Pri gradnji malih hišic so se ugotovili primeri, da so bile nekatere zelo slabo zgrajene in je obstajala nevarnost, da se bodo podrle, preden bodo dograjene. Stanovanja tudi niso solidna. Predlagal bi, da se ustanovi posebna komisija, ki bi pregledala vse hiše in izdala predpise za odpravo pomanjkljivosti. To je v zvezi tudi z varčevanjem z materialom, ker se na ta način za nesolidne zgradbe troši težko iskani material. Glede opeke bi omenil, da ni pravilno izdelovati opeke na hiter način, t. j., da se glina predhodno zadostno ne obdela, temveč se stavi takoj v peč, kar ima za posledico, da ostanejo v opeki apnenčevi drobci, ki potem opeko ob deževju razkrajajo in s tem uničujejo stavbo.

K zmanjšanju administrativnega aparata v podjetjih bi pripomnil, da so manjša podjetja, ki so decentralizirana, vezana ob združitvi več podjetij pod eno upravo, koristneje izrabila. Primer: Bivše cestno nadzorstvo je opravljalo podjetja »Snaga«, »Kanalizacija«, »Kamen« in »Upravo cest« z enotnim administrativnim kadrom, medtem ko se je ob decentralizaciji ta kader razbil na podjetja in povečal.

Na področju Rudnika so težkoče, ki delajo oviro zlasti tujcem zaradi razdeljenosti Rudnika na Dolenjsko cesto, ki je na eni strani, in na Rudnik, ki je na drugi strani. Predlagal bi, da se ta del mesta preimenuje ali v Dolenjsko cesto v celoti ali v Rudnik.

Tov. Jelovšek Jože:

Proračunska razprava je gotovo ena najvažnejših razprav v sklopu ljudskega odbora, saj daje bazo za gospodarsko udejstvovanje mesta v vsem letu. Iz poročila in iz predloženega proračuna so razvidni naporu Izvršilnega odbora, ki jih je posvetil gospodarski dejavnosti. V proračunu so v zadovoljivi višini določeni razni zneski, ki bodo znatno pripomogli h gospodarskemu delu v Ljubljani, so pa tudi nekateri propusti.

V proračunu investicij so izpuščene šolske zgradbe. Primanjkovanje šolskih prostorov bo občutno, ker moramo računati, da se je število rojstev po l. 1945 povečalo, in če upoštevamo še porast mesta samega, bo v prvih prihodnjih letih primanjkovalo šolskih zgradb za osnovnošolsko mladino. Letošnje razmere sicer ne bodo dopuščale gradnje šolskih objektov, vendar bi morali pričeti s pripravami, ker gradnje v enem letu ne bo mogoče izvesti. Sprostiti bi bilo treba tudi šole, ki so danes še vedno zasedene z drugimi institucijami.

V proračunu sem pod izdatki pogrešil rešitev vprašanja našega gostinstva. Znano je, da tujec, kot tudi poslovni človek, ki pride v Ljubljano, ne more dobiti primernih prenočišč, in bi bilo tudi v tej smeri potrebno zadevo razmisliti in izvesti ukrepe.

Volivci povprašujejo v zvezi z gradnjo naselij, industrijskih objektov, stanovanjskih blokov, kaj je z regulacijskim načrtom mesta Ljubljane, o katerem so premalo seznanjeni. Izdelava regulacijskega načrta je gotovo že več ali manj dogotovljena, ni pa znano volivcem, v kakš-

nem stadiju se nahaja. V časopisih zapaziš sicer kakšno notico, vendar to ni dovolj. Zanimivo bi bilo tudi vedeti za stališče, ki ga zavzema Urad za regulacijo mesta v zvezi z zazidavo središča Ljubljane. V pred-aprilski Jugoslaviji so v tem pogledu vladale razne kapitalistične tendence glede previsokih cen zemljišč in drugo, kar sedaj ne pride v poštev, zato je bilo tudi Zvezi obrtnikov nerazumljivo, ko je hotela zidati obrtniški dom v središču mesta in ji je bil za to gradnjo nakazan prostor samo ob Vilharjevi cesti, ki pa za gradnjo obrtniškega doma ni primeren.

Razvoj obrti v našem mestu napreduje in se je od lanske zaposlitve obrtniških delavcev s številko 6727 povečal na 7587, kar kaže porast 860 delovnih moči, ki so zaposleni v 404 socialističnih, 80 zadružnih, 185 družbenih in 191 privatnih obratih. To bi bil naraven porast v obrtni dejavnosti. Pri izdelavi mreže obrtnih dejavnosti se je ugotovilo, da bo obrtniška dejavnost vseh sektorjev zadostila tekočim potrebam in da se bo polagoma prešlo v fazo, ko prebivalstvu ne bo potrebno več toliko časa čakati na izdelavo obrtniških izdelkov. Obrtnice delavnice se bodo odpirale tudi v obrobni delih mesta in ne bodo ljudje navezani le na središče mesta. Predlagal bi, da bi Izvršilni odbor pregledal vložene prošnje za izdajo obrtnih dovoljenj in jih začel reševati. Povečanje obrtnih delavnic bi bilo koristno tudi glede na konkurenco, ker bi s tem potrošnik prišel do boljše izdelave artiklov.

V preteklem letu so imela podjetja mnoge nevšečnosti zaradi pomanjkanja delovne sile in je bil odtok strokovnjakov iz Ljubljane nekoliko preobčuten. Razvoj obrtne dejavnosti bo tudi v letošnjem letu oviralo pomanjkanje surovin, če upoštevamo, da bo iz planskih virov dodeljenih le 17%, in še s tem materialom bodo prvenstveno oskrbovane delavnice socialističnega sektorja, zato bo potrebno veliko naporov za priskrbi potrebnih surovin in s tem za povoljno zaposlitev obrtniškega kadra. Predlagal bi, da bi prizadeta poverjenišтва posvetila čim več pozornosti pridobivanju surovin iz lokalnih virov in tudi priskrbi potrebnega obrtniškega orodja. Nabava orodja po prostih cenah za obrtnike ne bo zmogljiva in bi to tudi vplivalo na ceno obrtniškim izdelkom. Mišljenja sem, da bi artikle, ki so pripomoček k izdelavi obrtnih proizvodov, glede njih cene bilo potrebno regulirati. Prav tako bo potrebno posvetiti pozornost oskrbi z materialom novoustanovljenih obrtnih servisov.

V predlogu proračuna so vneseni večji izdatki za šole učencev v gospodarstvu. Šolski prostori teh učencev so stisnjeni v dveh osnovnih šolah in ne morejo zaradi tega vsi letniki imeti svojega rednega pouka, zato bo treba za strokovno šolstvo priskrbeti primerne prostore. Za učence v gospodarstvu sta v Ljubljani le dva doma, za ženske na Karlovski cesti in za moške v Kersnikovi ulici. Kapaciteta teh domov je premajhna. Prav to tudi ovira sprejem učencev v uk.

Dotaknil bi se tudi davka na obrtnike. Pravilna odmera davka socialističnemu sektorju je možna, ker se na podlagi knjig, ki jih vodijo ta podjetja, lahko ugotovi dobiček ali izguba. Drugače pa je glede privatnih obrtnikov. V referatu je bilo nakazano, da so obrtniki plačali več davka, kot ji mje bilo odmerjeno. Vendar temu ni tako. Obrtniki so ob prejemu položnic, ki so jim bile dostavljene, nakazovali akontacije na račun davka, ki bi se ob odmeri obračunale, to pa zato, ker bi nankrat ne zmogli poravnati davka, ki je precej velik. Kar se napovedi

tiče, je Zveza obrtnikov apelirala, naj obrtniki realno napovedo svoje dohodke. Za kontrolo pa lahko finančno poverjeništvu izvede primerjavo z delavnicami mestnega sektorja. Zasluzek 50.000 din, ki se je omenil v današnji diskusiji, ni stvaren, če pa obstaja, je gotovo v zvezi s špekulacijo.

Pri vpisovanju v drugo ljudsko posojilo je obrtništvo izvedlo tekmovalje. Dosežen je bil 5-milij. vpis pri 1420 obrtnikih in je obrtništvo doseglo največji procent povprečka. Da vpis ljudskega posojila v Ljubljani po obrtnikih v višini 5 milij. ni bil majhen, kaže primerjava z mestom Beogradom, kjer je 4500 vpisnikov vpisalo le 8 milij.

K realizaciji proračuna, ki bo gotovo v korist gospodarskega napredka mesta in s tem tudi izboljšanja življenjskih pogojev naših ljubljanskih volivcev, bo prispeval in pri njej sodeloval tudi obrtniški sektor.

Tov. Miklavčič Zbone:

S področja Sveta za kulturo in umetnost in na stavljeno vprašanje bi podal naslednje pojasnilo. Svet za kulturo združuje ustanove, katere lahko delimo na tri dele.

1. Ustanove ali podjetja, ki se same vzdržujejo in so celo suficitne.

2. Na ustanove in podjetja, ki se delno same vzdržujejo.

3. Na tiste, ki se morajo že po svoji strukturi dela vzdrževati le z dotacijo.

Sama se vzdržujejo Mestno zabavno gledališče in kino podjetja ter so suficitna.

Pod drugo točko bi omenil Mestno ljudsko knjižnico, ki se delno vzdržuje sama. Je čisto budžetirana ustanova s proračunom 1.640.000 dinarjev, od tega odpade na mestni proračun vsota 400.000 din, ostalo kritje si mora oskrbeti sama. Tendencia je, da se vse ustanove, ki so količakaj sposobne, same vzdržujejo, in se bo tudi mestna ljudska knjižnica s časom osamosvojila. To bi bilo možno tudi že takoj s povišanjem vpisnine in izposojnine, kar pa bi bilo danes za marsikoga težko. Tudi prostori sami ne ustrezajo knjižnici in ovirajo večji dotok bralcev. K tej ustanovi je priključena tudi pionirska knjižnica, ki doslej ni imela svojih dohodkov. Ta način pa se je pokazal kot nepravilen, ker bralci niso imeli pravega odnosa do knjig, češ saj se brezplačno izposojajo. Zato se je tudi pri Pionirski knjižnici za izposojanje knjig uvedla izposojnina. Mestna ljudska knjižnica ima v svojem sestavu tudi lastno knjigovoznico, s čimer so se stroški za vezavo knjig zmanjšali od 62 na 47 din za knjigo, kar pa se bo z izboljšanjem sistema dela v knjigovoznici še zmanjšalo.

Slovanska knjižnica pa je povsem pasivna ustanova in posluje na principu študijske knjižnice.

Omenjeno je bilo Mestno gledališče. To je čisto budžetirana ustanova. Gledališče z delom še ni pričelo, bo pa še v tej sozoni. Proračun materialnih izdatkov je 6,5 milijona dinarjev, zato z zneskom 4 milij., ki so predvideni v proračunu, ne bodo kriti vsi izdatki in bo gledališče samo moralo ustvariti še 1,5 milij. lastnih dohodkov. Povpreček izdatkov pri gledaliških je na en kasirani dinar 2,5 din izdatkov, trudili pa se bomo, da se bo to razmerje postavilo pri Mestnem gledališču na 2,5 : 1. Vsakomur, ki ima vpogled v gledališko življenje, je znano, da se profesionalna gledališča ne vzdržujejo sama, temveč so delno pasivna.

Pasivni ustanovi v okviru Sveta za kulturo sta tudi Mestni muzej in Mestni arhiv. Za te dve ustanovi je v proračunu predvidena postavka 1.729 din. Tu so všeti osebni in funkcionalni izdatki, dalje postavka za očuvanje kulturnih spomenikov, za urejevanje muzeja samega. Pri Mestnem arhivu so precejšnja postavka personalni izdatki v višini 529.000 din. To je razumljivo, če uvažujemo, da mora Mestni arhiv skrbeti za zbiranje in čuvanje mestnih arhivarij in za izkoriščanje teh arhivarij. Ljubljana nima napisane svoje zgodovine. Mestni arhiv si je zadal nalogo, da napiše zgodovino Ljubljane. Zato sta bila napravljena dva načrta: prvi se nanaša na izdelavo monografije, kjer bodo obravnavana razna področja in razdobja od umetnostne do gospodarske in politične zgodovine. Delo je predvideno na 25 do 50 zvezkov, izvedba pa je vezana glede na obseg dela na daljšo dobo. Drugi načrt pa bo možno izvesti v krajšem času, ker se namerava izdati kratka zgodovina Ljubljane v obsegu 5 do 4 zvezkov. Za to delo so zaposlili šest peklicnih zgodovinarjev.

Šentjakobsko gledališče je postavljeno na princip društva in je čisto budžetirano s proračunom 1.600.000 din. V mestnem proračunu je za to gledališče predvidena postavka pol milijona dinarjev ter bo moralo gledališče ustvariti lastna sredstva v višini 1.100.000 din. To gledališče je polprofesionalno in zaposluje 7 ljudi, ki tvorijo upravo, tehnično vodstvo in jedro igralskega ansambla. Znesek pol milijona je za obseg njegovega delovanja, ki se že približuje profesionalnemu gledališču, precej skromen.

Povedal bi nekaj besed o glasbenih šolah. Glasbene šole niso zapopadene v mestnem proračunu, temveč spadajo v rajonske proračune. Iz popolnoma pedagoških ozirov je že bivše poverjenišvo za kulturo zavzemalo stališče, da se glasbene šole vsaj delno vzdržujejo same. Pred vojno se je na glasbenih šolah plačevala šolnina, ki je bila po vojni zavezno uredbo ukinjena. Pokazalo se je, da so naše šole sprejele ogromno kadra, ki ni imel pogojev za vstop v te šole (nenadarjenost), zato je tudi učni uspeh na šolah padal. Prav iz tega vzroka je komisija sklenila, da se na glasbenih šolah uvede šolnina in s tem začne naravna selekcija med učenci. Da pa se z uvedbo šolnine ne prepreči glasbeno izobraževanje nadarjenih dijakov, so šolnine oproščeni vsi odličnjaki in pa učenci s prav dobrim uspehom, ki živijo v šibkih socialnih razmerah, vsi drugi pa naj se glasbeno izobražujejo na svoje stroške. V tem smislu bo tudi izdana zvezna uredba, ki bo predpisovala šolnino.

Predsednik MLO prekine zasedanje ob 15. uri ter objavi, da se bo nadaljevalo popoldne ob 15.30.

Tov. Pangršič Franc:

Iz poročila tov. podpredsednika je bilo razvidno, da je privatni sektor kmetov obdavčen takole: veliki kmet z nad 8 ha orne površine do 43.000 din letno, srednji kmet z orno površino 5—8 ha do 17.000 din in mali kmet 1—3 ha s 5000 din letnega davka. Ta odmera davka bi bila realna za hribovite predele, nikakor pa ne za ljubljanske kmete. S tako obdavčitvijo ne bo mogoče kmeta zainteresirati do večjega hektarskega donosa, ker za to ne bo imel zanimanja, po drugi strani pa tako obdavčenje demoralizira obdelovalne zadrage. Tendencia malega kmeta

bo ob taki obdavčitvi, da bo stremel iz kmečko-obdelovalne zadruge nazaj na privatni sektor. Veliki kmetje ne dosegajo plana vzreje živine, čeprav imajo največ možnosti za zadostno oskrbo krmskih rastlin. Obdavčenje ohišnic ni previsoko in bi bilo potrebno preštudirati donos ohišnic, ker je lanska praksa pokazala, da so zadrugniki večji del svojih delovnih dni posvetili ohišnicam in le manj zadrugnemu delu.

Tov. Zupet August:

Rajonski ljudski odbor II. se je podrobneje zanimal glede odmere davkov, ki vplivajo na rejo živine oz. gojenje kmetijskih kultur. Ugotovil je, da padec živinskega fonda ni slučaj in da ni slučaj, da kmetje krmske rastline raje prodajajo, kot bi jo uporabljali za vzrejo živine. Donos izkupička prodaje krme je mnogo večji in se pomnoži tudi desetkratno. Pri takem stanju je razumljivo, da se vrše manipulacije. Mnenja sem, da se glede na navedno obdavčenje ne vrši pravilno in se pri ocenjevanju davčne osnove ne uvažuje pravi faktor. Zato odmera davkov ne sme biti samo stvar finančnih birokratov, temveč stvar vseh aktivistov. Prepričan sem, da bi tudi drugi pregledi odkrili enako sliko.

Tov. ing. Bežek Nikolaj:

Na vprašanje glede popularizacije regulacijskega načrta mesta Ljubljane bi omenil, da sem na enem zadnjih zasedanj MLO na kratko pojasnil regulacijski načrt mesta in njegov pomen za razvoj mesta Ljubljane. Ta načrt je bil predložen Urbanističnemu svetu in Komiteju za komunalne zadeve. V tem svetu so bili stavljeni razni dopolnilni predlogi in spremembe in sedaj Urad za regulacijo načrt dopolnjuje. Ko bo načrt gotov, bo ponovno predložen v pregled Turističnemu svetu, nato Izvršilnemu odboru MLO in javnosti.

Kar se tiče zazidave središča mesta, je bilo že večkrat povedano, zakaj ostanejo nekatere parcele nezazidane. Potrebne bodo razširitve cest, prostori za parkiranje avtomobilov itd. in je proti vsem principom sodobnega urbanizma 100% zazidava središča mesta. V nekih primerih se ni dosegel sporazum z investitorji, ker niso soglašali s stavbami, ki jih predvideva regulacijski načrt.

Tov. Bukovec Alojz:

Tov. Ravnihar je rekel, da si danes ob novem sistemu trgovine delovni človek ne more nabaviti moške obleke, ker mora zanjo izdati 15.000 din. Na novi sistem trgovine ne smemo gledati s stališča naših cen, češ 1 m blaga, za katerega se je po starih predpisih zahtevalo 14 točk, stane sedaj 2250 din. Garantirani potrošnik ima na ceno prostega trga 80 % popusta. Porast cen je pripisati tudi porastu cen na svetovnem trgu, kjer se je cena bombaža povišala za 150 %, volni za 212 %. Zaradi svetovne vojne psihoze kapitalističnih držav, ki kopičijo zaloge s surovinami, je otežkočena nabava surovin tudi za nas. To se pravi, da bi se cene tekstilnim proizvodom povišale tudi v primeru, če bi se ne uvedel novi sistem trgovine. Po drugi strani pa je novi sistem trgovine ekonomski ukrep, ki naj bi uravnovesil blagovne in kupne fonde. V razdobju od 15. januarja do danes se je promet dvignil in zavzel neko višino ter pokazal, da se denarne zaloge črpajo predvsem iz našega kmečkega prebivalstva. Z enotnim sistemom trgovine je

podana možnost nakupa na področju vse države, kar ima za posledico tudi večji asortiment blaga. Blagovni fondi niso nič večji od blagovnih fondov v l. 1950, oziroma so za 25 % manjši. Kmetu je omogočena tudi večja izbira, ker je bil prej vezan na kmetijske bone le v vezani trgovini. Večja možnost nakupa pa bo imela za posledico povečanje kmetijske proizvodnje. V letošnjem letu se bo uveljavljala na trgu intervencija socialističnega sektorja. Gotovo je, da se bo to pokazalo tudi pri cenah, ker bo kmet moral povečati svojo proizvodnjo in bodo ponudbe večje od povpraševanja. Sedanje stanje na ljubljanskem tržišču kaže, da se cene ne dvigajo, temveč znižujejo — mast od 600 na 400—450 din, sladkor od 500 na 450 din. Delni vzrok temu znižanju je tudi redna garantirana preskrba potrošnikov z osnovnimi prehrabenimi artikli.

Tov. Maležič Matija:

Glede na navedbe tov. Bukovca, da se cene živilskim produktom na trgu nižajo, konkretno za mast od 600 na 400 oziroma 450 din, bi pripomnil, da, če je temu res tako, kar je malo verjetno, ni pravilno, da so potem cene v trgovini socialističnega sektorja višje. Novi sistem trgovine, zlasti kar se tiče industrijskega blaga, se je uvedel predvsem v zaščito mestnega potrošnika — delavca in namesčenca — proti podeželskim potrošnikom, čeprav je res, da je začasno pri tej reorganizaciji najmočnejše prizadet prav mestni potrošnik. To bo trajalo vse dotlej, dokler ne bo pobrana velika količina denarja, ki se je ves ta čas iztekal na kmete. Cene industrijski robi so nekoliko višje, kot bi bilo ekonomsko potrebno, to pa zaradi tega, ker bi pri nižjih cenah vse blago pokupili tisti, ki imajo denar (kmetje), s čimer bi bil delavec trajno prizadet. Lansko leto je bil obtok denarja 45 milijard dinarjev, letos se je znižal na 38 milijard, t. j. za 7 milijard; ko pa se bo denarni obtok še zmanjšal, se bodo tudi cene industrijskemu blagu znižale. Pred uvedbo novega sistema trgovine je bilo poudarjeno, da bo možno določeni odstotek za potrošnike garantirane preskrbe še znižati, da bo možno količino bonov povečati. Zato ni nič napačno, če rečemo, naj ljudje hranijo bone. To stanje bi nastopilo v naši državi ne glede na mednarodno situacijo, ki je danes pod vplivom vojne psihoze, kar gotovo vpliva tudi na porast cen. Vse države se pripravljajo na vojno in potrebujejo ogromne količine tekstilij za rezervo. Gotovo je, da se tudi naša država pripravlja in da si moramo ustvariti materialne rezerve. Vse to spremlja naš sistem in povzroča težave ter zvišanje cen. Zaradi tega se bo tudi treba še nekaj let orientirati na tekstilije slabše kvalitete.

Tov. Gorjanc Jožko:

Na vprašanje glede Doma onemoglih v Gornji Radgoni bi omenil, da ima mesto Ljubljana štiri domove za onemogle, in sicer enega v Ljubljani, enega v Gornji Radgoni, enega v Jelšem gradu in enega v Dornavi. Kriterij za obračunavanje potreb domov je enak za vse štiri domove. Kapaciteta domov je 170 oskrbovancev. Na poedinega oskrbovanca se računa povpreček 2000 dinarjev mesečno, kar dá letno 4 milijone, v proračunu pa je za to predvidenih le 3.420.000 din. Lanski prihranek na hrani je 742.000 dinarjev. Ta prihranek se je dosegel s preskrbo hrane, obračunane po nižjih cenah iz lastnih ekonomij, po

drugi strani pa je bila prisilna štednja, ker ni bilo mogoče nabaviti zadostne količine moke, sladkorja in masti ter potrebnih tekstilij. Glede na znižanje cen garantirani preskrbi in s predvidevanjem, da se bo na ekonomijah še prigospodarilo, se je letošnji predlog proračuna znižal v primeri z lanskim za 658.000 dinarjev. Za pokritje potreb s tekstilijani pa bi Svet za socialno skrbstvo potreboval za svoje domove najmanj 300.000 din.

V dokaz, da Izvršilni odbor MLO skrbi za svoje varovance, bi navedel, da si je Izvršilni odbor s podporo Fronte zadal nalogo, da bo v letošnjem letu postavil v uporabno stanje Dom na Bokalcah, čeprav to delo v investicijskem planu ni predvideno.

Tov. Maček Leopold:

Pri kritiki, ki se izvaja proti kmetijskemu in obrtniškem sektorju, ni mišljeno, da so vsi kmetje in obrtniki špekulanti in se zato tudi ne morejo obravnavati enotno. Podana je bila kritika glede ljudskega posojila, glede davkov, ki odpadejo na kmečki in obrtniški sloj, vendar moramo pri tem diferencirati tisti privatni sektor, ki še vse doslej ni našel pravega vpogleda v današnjo stvarnost. S takimi pojavi se mora boriti Republiška zbornica obrtnikov, ker del privatnega sektorja še vedno išče ozkih lastnih interesov in se ne ozira na socialistični družbeni razvoj.

Na področju MLO je pretežni del kmetov v zadrugah, kamor so se vgnezdili tudi veliki kmetje, ki hočejo zagovarjati svoje špekulativne tendence; to je tudi vzrok, da se zadruge ne razvijajo zadovoljivo. Kmetje so se prav iz špekulativnih namenov orientirali zlasti v zimskem času na vožnje, namesto da bi oskrbeli zadružna gospodarstva s prepotrebno steljo. Zadruge same kot tudi delo v njih se premalo kontrolirajo in so delno še v rokah velikih kmetov špekulantov, ki iščejo v njih samo svoje koristi.

V diskusiji je bilo nakazano tudi slabo stanje cest. Zdi se mi, da bi tudi k temu lahko prispevali kmetje prav zdaj v zimskem času, kar bi tudi razbremenilo mestni proračun.

Tov. Kristan Ivan:

K razpravi o obrtništvu bi iz področja Poverjenišтва za obrt dodal nekatere pripombe. V zadnjem času vlagajo obrtniki prošnje za podelitev obrtnih dovoljenj. Te prošnje pa se nanašajo predvsem na tiste obrti, ki so najbolj donosne in akumulativne; Poverjenišтво ima 23 prošenj za obrt slaščičarja, 7 prošenj za obrt peka in 2 prošnji za obrt medicarja, medtem ko ni niti ene prošnje za dovoljenje kleparske obrti, čeprav vemo, da so naše zgradbe v slabem stanju prav zaradi neizvršenih kleparskih del. Obrtniki pri vlaganju svojih prošenj zahtevajo vrnitev nacionaliziranih podjetij, kar kaže, da še danes ne razumejo pravilne linije našega socialističnega gospodarstva. Pomanjkanje politične zavesti se kaže tudi na občnih zbiorih obrtnih zadrug. Državni mojstri, ki jih je po številu 7, tudi še niso razvili svoje dejavnosti do zadovoljive višine; kljub temu, da dobivajo od ljudske oblasti vso podporo v materialu in kreditih, ne kažejo nobene samoiniciativnosti. Mnogi obrtniki se izgovarjajo s pomanjkanjem delovne sile, vendar se mi zdi, da to ni glavni pogoj za razvijanje obrti, ker so v Ljubljani

še vedno obrtniki mojstri, ki sami ne primejo za delo, čeprav bi spričo nujne potrebe in čimprejšnje zadovoljitve potrošnikov bilo to potrebno. Statistika razvoja obrti od leta 1939 dalje, kolikor je na razpolago, kaže, da je obrt nazadovala, zato bo potrebno izvesti primerne ukrepe, da se to stanje popravi.

Tov. Kosmatin Jože:

Z zvezi z vedno večjim dotokom dijakov v srednje šole so zlasti ravnateljstva gimnazij začela izključevati take dijake, ki ne kažejo prave volje do študija. Ob tej priliki pa se javljajo na ravnateljstvih starši izključenih dijakov, ki sprašujejo, kaj storiti z dijaki, ker jih obrtniki kakor tudi državna podjetja odklanjajo. Ti odklanjajo sprejemanje vajencev z utemeljitvijo, da imajo ob večjem številu vajencev večje socialne dajatve, ki jih njih obrti ne zmorejo. Zato bi bilo potrebno to vprašanje temeljito razmisliti in podvzeti potrebne ukrepe, da se na eni strani skrbi za prepotrebni obrtni naraščaj, na drugi strani pa obrtnik pripravi, da sprejme vajence v uk.

Drugo vprašanje, ki je precej pereče zlasti pri proračunskih ustanovah, je vprašanje cen potrošnega in ostalega materiala. Pri sestavi proračuna so se upoštevale cene materiala po planu I., dočim sedaj dotekajo računi za izplačilo, kjer so cene zaračunane po planu II. Nastane vprašanje, koliko bodo proračuni, ki so jih sestavile posamezne ustanove, realni, oziroma, iz katerih postavk se bo kril primanjkljaj.

Tov. Onič Franc:

Glede različne kakovosti kruha, ki je naproday po naših pekarnah, bi prosil pojasnila, ali to izvira od neenotnega razdeljevanja moke, ali so temu vzrok ostanki zalog moke, ki jo imajo peki v svojih skladiščih.

V poročilu je bilo navedeno, da so se znižali personalni, operativni, funkcionalni in materialni izdatki, ni pa navedeno, kje se izkazuje znižanje materialnih izdatkov. Izvajanje personalne politike je gotovo pravilno, ker ostane na mestih osebje, ki je sposobnejše, in je zato tudi razumljivo, da povpreček plač narašča v zvezi z izboljšanjem kvalitete kadra. Prosil bi pojasnila, kako je s strukturo funkcionalnih izdatkov, ker dosegajo ti izdatki nekaj nad 90 milijonov.

Tov. Mavrič Edo:

K izvajanjem o obrtniškem naraščaju v zvezi z vajenci dijaki bi pripomnil, da je popolnoma zgrešeno stališče, češ da je »faliran študent« dober za obrt. Temu ni tako. Za dober obrtniški kader je prav tako kakor za vsak drug poklic potrebno, da ima učenec veselje do stroke, za katero se namerava usposobiti, poleg tega pa bi bilo priporočljivo, da bi se zahtevala kot osnovna izobrazba za obrtnika nižja srednja šola, kjer naj bi učitelji ali profesorji seznanjali našo šolsko mladino z raznimi poklici in jim vzbujali zanimanje za obrt. Popularizirale naj bi se predvsem tiste stroke, ki so najbolj pereče. Za sprejem vajencev v uk je določen termin in se med letom vajenci ne morejo sprejemati, zato tudi ni koristno, da se med letom dijaki izključujejo iz šol.

Tov. Drobež Franc:

Iz poročil je bilo posneti, da je MLO v preteklem letu potrošil za planske investicije 26 milijonov dinarjev, da pa je izvršil izvenplanskih investicij v višini 126 milijonov dinarjev, to se pravi več kot za 100 % v primeri s planskimi investicijami. V letošnjem proračunu pa so predvidene investicije v višini 90 milijonov din. Zdi se mi potrebno, da bi v zvezi z razpravo o komunalni dejavnosti razpravljali tudi o tem, kako bi v l. 1951 dosegli izvajanje izvenplanskih investicij še posebno glede na to, ker so investicije v proračunu nekoliko nižje od lanskih. Pri obnavljanju cest, razširitvi tramvajskega omrežja in drugih nujnih komunalnih vprašanjih se ne moremo oslanjati samo na proračunsko bazo, temveč bo nujno potrebno pri teh delih mobilizirati prostovoljno delovno silo. Samo z dobro mobilizacijo in s sodelovanjem vseh dela željnih Ljubljancev bo možno položaj izboljšati in ustvariti dela, ki bi po redni planski poti prišla šele kasneje na vrsto. Ni dovolj, da na zasedanjih samo ugotavljamo pomanjkljivosti, treba je tudi podati predloge za njih odpravo. Pri tem moramo sodelovati vsi ter bi ne bilo pravilno, če bi vso težo dela prenesli na Izvršilni odbor oziroma na odbor Fronte, ker smo za delo kot člani Fronte vsi odgovorni.

Izvršilni odbor je v zadnjem času mnogo diskutiral o povezavi Pionirske proge s Podutikom, kjer ima Mestni ljudski odbor svoj največji kamnolom. Z vzpostavitvijo te zveze bi se zmanjšala potrošnja prevoznega parka, ker bi se z uporabo Pionirske proge in dalje tramvajске proge v nočnem času gradbišča oskrbela s potrebnim materialom. Ker predloženi proračun ne obsega vse postavke, potrebne za kritje predvidenih del, je treba izvesti ukrepe, kako realizirati predvidena dela na drug način.

Tov. Vrhovec Stane:

Poverjenik za socialno skrbstvo je omenil, da se bo dom na Bokalcu gradil kljub temu, da ni v investicijskem planu. Mislim, da je ta predlog umesten, treba pa je paziti, da se bodo finančna sredstva smotrno uporabila. V preteklem letu so se vršile na domu v Bokalcu adaptacije, zidala so se okna, montirale šipe in se je za to porabilo 200—500 m² stekla, danes pa lahko ugotovimo, da teh šip v oknih ni. Mnenja sem, da s počasnim krpanjem stavba kljub temu propada in bi bilo umestneje, da se prične z dokončno graditvijo.

Tov. Zdešal Henrik:

Za dvig standarda naših delovnih ljudi je potrebno povečanje kvalitete obrtniškega kadra. Izdelava obrtniških del zahteva neprimerno več časa prav zato, ker ni kvalitetnih delavcev. Statistika kaže, da pada standard nameščenstva in delavstva, ne mogli bi pa trditi, da je padel standard obrtnika ali kmeta. Prav zato tudi obrtnik in kmet nimata zanimanja za dvig svojega standarda, ker je že tako visok. Lahko pa tudi ugotovimo, da je v mnogih primerih kvaliteta izdelkov privatnih obrtnikov dosti boljša od kvalitete izdelkov socialističnega sektorja obrtnikov. V zvezi z varčevanjem bi omenil, da so državljani v nekaterih primerih primorani varčevati, ker si ne morejo nabaviti raznih potrebnih predmetov zaradi pomanjkanja obrtnih delavcev, ki te predmete izdelujejo.

Več je primerov, ki kažejo, da se privatni obrtnik še ni vključil v našo skupnost. To kaže primer ljudskega posojila, čeprav je bilo rečeno, da so se obrtniki odzvali v zadovoljivi višini. Pokazalo se je, da so imeli nezaupanje do države in da so se iz nje celo norčevali. Šolske stavbe so v zelo slabem stanju, ker primanjkuje obrtnikov, oziroma se ti nočejo odzvati, ko jih upraviteljstvo šol pokliče k delu na popravilo.

Davek ni progresiven. Analiza dohodkov pokaže, da bi bila davčna osnova lahko večja in bi se s tem obrtnik tudi zanimal za večjo storilnost dela. Pri izterjavi zaostalih davkov so primeri, da obrtniki izterjevalce mečejo iz svojih prostorov in izjavljajo, da davka ne bi plačali, tudi če bi imeli denar. To gotovo ne kaže, da so pripravljeni prispevati k skupnosti.

Glede vajencev bi omenil, da ima socialistični sektor predpisano število vajencev, da pa se privatniki vajencev branijo, kar bo imelo za posledico, da bo v prihodnjih letih premajhno število obrtno izvežbanih ljudi. Vzporedno s skrbjo za povečanje obrtniškega kadra je treba voditi tudi ostro borbo, da se usmeri iz administrativnega aparata vse strokovno osebje, ki na novih položajih ni nujno potrebno.

Pri rajonskih ljudskih odborih se opaža ob zmanjšanju aparata, da v upravi ni dovolj kvalitetnega kadra. Zato bi bilo potrebno istočasno skrbeti tudi za dvig kvalitete kadra.

Tov. Gorjanc Jožko:

K pripombi tov. Vrhovca glede kraje stekla in drugih predmetov v domu na Bokalcu bi pripomnil, da se je to zgodilo v času, ko dom še ni bil dan v upravo Mestnega ljudskega odbora in je bila stavba brez pravega nadzorstva. Sedaj pa je dom pod stalnim nadzorstvom in se podobni primeri ne bodo mogli več pripetiti.

Tov. Kovačič Leo:

Na vprašanja, ki so bila naslovljena na obrazložitev kriterija, ki ga je zavzel MLO v zvezi s porazdelitvijo na rajone, bi pojasnil, da je kvota izdatkov po proračunu MLO in RLO bila določena od Ministrstva za finance LRS. Naloga dohodkov je predvsem ta, da bi se določene kvote izdatkov pokrile sorazmerno z gospodarsko močjo Ljubljane, in to ustrezno v višini dohodkov iz gospodarstva, dohodkov od prebivalstva, dohodkov uradov in ostalih dohodkov, navedenih v strukturi proračuna dohodkov sploh.

Tržni dobiček je predviden v višini 1.440.000 din in gre ves, razen 8 %, v višje proračune. Od 8 % odpade na MLO 0,6 %, ostanek pa je sorazmerno porazdeljen na RLO.

Mestno gledališče je zajeto v proračunu z dotacijo 4 milijonov dinarjev, ki je dejansko precej visoka v primerjavi z drugimi kulturnimi ustanovami, kot sta Šentjakobsko gledališče in Zoološki vrt, možno pa bo z virmani med letom izvršiti prenos iz ene postavke v drugo.

Dotacija v višini 500.000 din za diabetično restavracijo je predvidena zato, ker je hrana za sladkorne bolnike draga in je bolniki glede na socialno stanje ne zmorejo.

Tov. Boh je navajal, da se ne strinja z zmanjšanjem davka obrtnikom. Pojasnil bi, da številke v poročilu niso dokončne in je zajeta šele akontacija, medtem ko bo odmera davka precej višja kot lansko leto

zato, ker imajo obrtniki možnost večjega zaslužka. Glede same osnove davka, ki je bila po podatkih iz l. 1948 pri malih obrtnikih predvidena na zaslužek 40.000 din letno, ta številka v letošnjem letu ne more biti realna, ker mora po mojem mišljenju obrtnik, ki kupuje živež na prostem trgu, zaslužiti letno vsaj 120.000 din.

Povprečje pri vpisu II. ljudskega posojila je dejansko pri obrtnikih najvišje, vendar je glede na njih zaslužek to povprečje izredno nizko. Če primerjamo, da bi 1060 obrtnikov vpisalo po 5000 din, bi to dalo 5 milijonov; če bi polovica srednjih obrtnikov plačala po 10.000 din, bi to bilo prav tako 5 milijonov, in če bi petina velikih obrtnikov plačala po 20.000 din brez upoštevanja malih in srednjih, bi dalo prav tako 5 milijonov din. Ta analiza nam pokaže, da bi bil lahko vpis ljudskega posojila pri obrtnikih vsaj trikrat večji, kakor je bil v resnici.

Na pripombo tov. Pangršiča, da je davek, odmerjen na kmetijsko gospodarstvo, prenizek in povprečje malih kmetov v odnosu do ohišničarjev nepravilno, bi pojasnil, da so med malimi kmeti računani tudi tisti kmetje, ki imajo tako nizke dohodke, da jim davka sploh ni treba plačevati. Naloga davčnih komisij pa bo, da odmero davkov preventilirajo, pri čemer naj jim pomaga tudi poverjenišтво za kmetijstvo. Malih kmetov je nad 50 % vseh kmetov, celotni davek pa se je kljub temu, da je pri ohišničarjih ostal na isti višini kot lansko leto, povišal za 100 %. Postavilo se je vprašanje, kaj so funkcionalni izdatki. Vse izdatke delimo v dva dela: v osebne in materialne, materialne pa delimo na operativne in funkcionalne izdatke. Operativni izdatki so vsi tisti, ki se pojavljajo pri vsaki ustanovi in uradu. To so pisarniški material, kurjava, razsvetljava, potni stroški, čiščenje zgradb, vzdrževanje in podobno, medtem ko so funkcionalni izdatki tisti materialni izdatki, ki služijo za dejavnost neke ustanove. N. pr. na šolah: ekskurzije, dijaške knjižnice, fizkultura in slično. Za to so funkcionalni izdatki visoki. Operativni izdatki so izdatki za upravo in zato je prav pri njih treba štediti.

Pri zniževanju kadra se je izdala odpoved predvsem takim nameščencem, ki v pisarnah niso izvežbani in niso pokazali nikakega napredka. Prizadevalo se je in se še dela na tem, da se iz administracije izločijo vsi tisti uslužbenci, ki imajo svoj osnovni poklic, t. j. ljudje, ki bodo lahko s svojim produktivnim delom neprimerno več koristili.

Po končani diskusiji dá predsednik skupščine na glasovanje predlog proračuna za l. 1951, predlog izvenproračunskih investicij za l. 1951, predlog zaključnega računa in zaključnega računa izvenproračunskih investicij za l. 1949.

I. sklep:

Finančni odlok

1. Sprejme se predlog proračuna Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane ter finančni odlok Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane za proračunsko leto 1951, ki se glasi:

1. člen.

Mestni proračun za l. 1951 izkazuje:

dohodkov	din 326,781.000.—
izdatkov	„ 326,781.000.—

2. člen.

Mestni proračun za l. 1951 obsega:

a) proračun mestnega ljudskega odbora	
z dohodki v znesku	din 170,900.000.—
in izdatki v znesku	„ 170,900.000.—
b) proračune rajonskih ljudskih odborov, in sicer:	
RLO I. z dohodki v znesku	din 42,440.000.—
in izdatki v znesku	„ 42,440.000.—
RLO II. z dohodki v znesku	„ 41,851.000.—
in izdatki v znesku	„ 41,851.000.—
RLO III. z dohodki v znesku	„ 21,760.000.—
in izdatki v znesku	„ 21,760.000.—
RLO IV. z dohodki v znesku	„ 41,670.000.—
in izdatki v znesku	„ 41,670.000.—
RLO V. z dohodki v znesku	„ 8,180.000.—
in izdatki v znesku	„ 8,180.000.—
Skupaj proračune rajonskih ljudskih odborov:	
z dohodki v znesku	din 155,881.000.—
in izdatki v znesku	„ 155,881.000.—

3. člen.

Zaradi uravnovešenja proračunov rajonskih ljudskih odborov se rajonskim ljudskim odborom odstopajo naslednji zneski mestnih dohodkov, ki se zberejo v njih območju in so že izkazani v skupnih zneskih dohodkov v 2. členu tega odloka:

a) Od 8 % -nega tržnega dobička:		
MLO pridrži v korist mestnega proračuna	0,6 %	
RLO I. pridrži v korist rajonskega proračuna	1,8 %	
RLO II. pridrži v korist rajonskega proračuna	2,0 %	
RLO III. pridrži v korist rajonskega proračuna	1,1 %	
RLO IV. pridrži v korist rajonskega proračuna	2,0 %	
RLO V. pridrži v korist rajonskega proračuna	0,5 %	
b) Od udeležbe na dohodkih od prebivalstva:	MLO	RLO
od 7 % davka na dohodek kmečkih gospodarstev	3,5 %	3,5 %
od 20 % davka na dohodek od obrtniških gospodarstev	10,0 %	10,0 %
od 18 % davka na dohodek drugih poklicev in premoženja	8,0 %	10,0 %
od 4 % zaostalega davka na dohodek iz prejšnjih let vseh oblik	—	4,0 %

4. člen.

Planirani presežek dohodkov v proračunih nižjih organov državne oblasti gre v proračun višjega organa državne oblasti in se uporablja za uravnoteženje proračunov tistih organov državne oblasti, ki ne morejo svojega proračuna uravnotežiti z lastnimi sredstvi.

5. člen.

Izdatki državne uprave se ne smejo med letom z virmani povečati v breme zneskov, ki so odobreni za financiranje prosvete in ljudske kulture in za financiranje socialnozdravstvenega varstva.

6. člen.

Prenose kreditov (virmane) med partijami in pozicijami raznih poglavij v okviru istega dela in razdelka dovoljujejo višji odredbodajalci. Kreditov, odobrenih za izplačevanje stalnih in občasnih osebnih dodatkov, odredbodajalci ne morejo povečati z virmani.

Pozicije operativnih materialnih izdatkov se ne smejo z virmani povečati v breme pozicij za funkcionalne izdatke. Z virmanom zmanjšane partije in pozicije se ne smejo znova povečati oziroma zmanjšati.

7. člen.

Osnutki pravnih predpisov, katerih izvajanje predvideva nove ali večje izdatke, se morajo poslati v poprejšnjo potrditev poverjeniku za finance.

8. člen.

Število službenih mest, kolikor še ni izdelana dokončna odločba o sistemizaciji, se sme povečati samo v soglasju s Svetom vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti in ministra za finance LRS. Nove nastavitve so dopustne samo, če so v proračunu zagotovljena potrebna finančna sredstva v mejah odobrene sistemizacije.

9. člen.

Poverjenik za finance ima pravico, ustaviti izplačilo osebnih izdatkov, ki niso v skladu z zakonskimi predpisi. Če se pristojni poverjenik ne strinja z ustavitvijo, odloči o tem predsednik Izvršilnega odbora MLO.

10. člen.

Šefi računovodstev pri odredbodajalcih so za svoje delo odgovorni ne samo odredbodajalcu, temveč tudi poverjeniku za finance.

Odločbe o uslužbenskih razmerjih šefov računovodstev izdajajo pristojni organi v soglasju s poverjenikom za finance.

11. člen.

Ta odlok velja od dneva, ko je bil sprejet po mestnem ljudskem odboru, uporabljaja pa se od 1. januarja 1951 dalje.

2. Sprejme se predlog izvenproračunskih investicij za l. 1951, ki so:

Part.	D o h o d k i	Partija
1	1. del: Dohodki iz gospodarstva	
	1. razdelek: Del dobička DGP	din 67,484.000.—
	2. razdelek: Amortizacija	22,494.000.—
	<i>Skupaj izvenproračunski dohodki</i>	<i>89,978.000.—</i>

Part.	I z d a t k i	Partija
	1. del: Investicije za kapitalno izgradnjo in drugo financiranje gospodarstva	
	5. razdelek: Poverjenišтво za kmetijstvo in gozdarstvo	
	Poglavje 1: Kmetijsko posestvo »Jesenkovo«	
1	Izgradnja posestva	
	gradnja	din 1,000.000.—
	Skupaj 1. poglavje din 1,000.000.—	
	Poglavje 2: Kmetijsko posestvo »Pšata«	
2	Izgradnja posestva	
	gradnja	3,000.000.—
	Skupaj 2. poglavje din 3,000.000.—	
	Skupaj 5. razdelek din 4,000.000.—	
	9. razdelek: Poverjenišтво za obrt	
	Poglavje 1: Poverjenišтво	
3	Odkup opreme od državnih obrtnih mojstrov	
	oprema	142.000.—
	Skupaj 1. poglavje din 142.000.—	
	Skupaj 9. razdelek din 142.000.—	
	10. razdelek: Poverj. za trgovino in preskrbo	
	Poglavje 1: Centralna mlekarna	
3/a	Izgradnja mlekar. obrata	
	gradnja	25,000.000.—
	Skupaj 1. poglavje din 25,000.000.—	
	Skupaj 10. razdelek din 25,000.000.—	
	17. razdelek: Svet za ljudsko zdravstvo	
	Poglavje 1: Uprava mestnih lekarn	
4	Odkup opreme	
	oprema	536.000.—
	Skupaj 1. poglavje din 536.000.—	
	Skupaj 17. razdelek din 536.000.—	
	22. razdelek: Svet za komunalne zadeve	
	Poglavje 1: Mestna plinarna	
4/a	Izgradnja mestne plinarne	4,000.000.—
	Skupaj 1. poglavje din 4,000.000.—	
	Skupaj 22. razdelek din 4,000.000.—	
	Skupaj 1. del din 55,478.000.—	

Part.	Izdatki	Partija
	<i>2. del: Investicije v korist družb. standarda</i>	
	<i>22. razdelek: Svet za komunalne zadeve</i>	
	<i>Poglavje 1: Mestni vodovod</i>	
5	Izgradnja vodovoda	
	gradnja	din 7,000.000.—
	<i>Skupaj 1. poglavje din 7,000.000.—</i>	
	<i>Poglavje 2: Mestna kanalizacija</i>	
6	Izgradnja kanala Št. Vid	
	gradnja	14,500.000.—
6/a	Izgradnja kanala ob Gradaščici	
	gradnja	2,000.000.—
	<i>Skupaj 2. poglavje din 16,500.000.—</i>	
	<i>Skupaj 22. razdelek din 25,500.000.—</i>	
	<i>17. razdelek: Svet za ljudsko zdravstvo</i>	
	<i>Poglavje 1: Dečji dom</i>	
7	Izgradnja Dečjega doma	
	gradnja	8,000.000.—
	<i>Skupaj 1. poglavje din 8,000.000.—</i>	
	<i>Skupaj 17. razdelek din 8,000.000.—</i>	
	<i>24. razdelek: Poverj. za stanovanjske zadeve</i>	
	<i>Poglavje 1: Poverjeništvo</i>	
8	Izgradnja stanovanjskih blokov v Šiški	
	gradnja	14,500.000.—
9	Izgradnja stanov. bloka na Ambroževem trgu	
	gradnja	4,500.000.—
10	Izgradnja stanov. zgradbe ob Linhartovi ulici	
	gradnja	2,000.000.—
11	Izgradnja zgradbe RLO III.	
	gradnja	2,200.000.—
12	Izgradnja zgradbe RLO IV.	
	gradnja	2,000.000.—
	<i>Skupaj 1. poglavje din 25,000.000.—</i>	
	<i>Skupaj 24. razdelek din 25,000.000.—</i>	
	<i>Skupaj 2. del din 56,500.000.—</i>	

Rekapitulacija

1. del: Investicije za kapitalno izgradnjo in drugo financiranje gospodarstva	din 55,478.000.—
2. del: Investicije v korist družbenega standarda	„ 56,500.000.—
Skupaj	din 89,978.000.—

5. Sprejme se predlog odloka zaključnega računa Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane za l. 1949, ki se glasi:

1. člen.

Dohodki in izdatki po zaključnem računu Mestnega proračuna za l. 1949 izkazujejo skupno:

	Planirano	Ostvarjeno
Dohodki	din 296,502.649.—	din 447,441.803.—
Izdatki	„ 296,502.649.—	„ 447,441.803.—

2. člen.

Zaključni račun za l. 1949 obsega dohodke in izdatke, in sicer:

A. Dohodki:

I. Redni in izredni proračunski dohodki:

	Planirano	Ostvarjeno
MLO	din 221,726.649.—	din 551,121.872.—
RLO	„ 74,576.000.—	„ 116,519.951.—
Skupaj	din 296,502.649.—	din 447,441.803.—

B. Izdatki:

I. Redni proračun:

	Planirano	Izvršitev
MLO	din 185,007.551.—	din 288,028.202.—
RLO	„ 70,200.649.—	„ 116,519.951.—
Skupaj	din 255,208.000.—	din 404,548.155.—

II. Dodatni proračun:

	Planirano	Izvršitev
MLO	din 45,094.649.—	din 45,095.670.—
RLO	„ —	„ —
Skupaj	din 45,094.649.—	din 45,095.670.—

3. člen.

Odobri se zaključni račun za l. 1949 Mestnega ljudskega odbora, sestavljen v skladu s predpisi 37. člena temeljnega zakona o proračunu in 39. člena uredbe o izvajanju proračuna.

4. člen.

Ta odlok velja od dneva, ko je bil sprejet po mestnem ljudskem odboru.

4. Sprejme se predlog odloka o zaključnem računu izvenproračunskih investicij Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane za proračunsko leto 1949.

1. člen.

Dohodki in izdatki zaključnega računa izvenproračunskih investicij Mestnega ljudskega odbora v proračunskem letu 1949 izkazujejo skupno:

Dohodki	din 207,917.474.—
Izdatki	„ 201,504.968.—
Presežek dohodkov	din 6,612.506.—

2. člen.

Zaključni račun za l. 1949 obsega dohodke in izdatke izvenproračunskih investicij Mestnega ljudskega odbora in zaključne račune rajonskih ljudskih odborov, in sicer:

MLO:

Dohodki	din 185,676.845.—
Izdatki	„ 184,510.598.—
Presežek dohodkov	din 1,566.245.—

RLO:

Dohodki	din 22,240.651.—
Izdatki	„ 16,994.570.—
Presežek dohodkov	din 5,246.261.—

3. člen.

Odobri se zaključni račun izvenproračunskih investicij za l. 1949 Mestnega ljudskega odbora, sestavljen v skladu s predpisi 57. člena temeljnega zakona o proračunu in 59. člena uredbe o izvajanju proračuna.

4. člen.

Ta odlok velja od dneva, ko je bil sprejet po Mestnem ljudskem odboru.

POROČILO O DELU SODIŠČA V LETU 1950

Predsednik Okrajnega sodišča za gl. mesto Ljubljano tov. *Jelušič Dušan* izvaja:

Prihajam pred vas, izvoljene predstavnike ljudstva, da povem o delu sodišča v l. 1950, da potem poveste svoje mnenje, ali je bilo naše delo dobro, oziroma kje ni bilo dobro. Nemogoče je, da bi vam na drobno in o vsem delu poročal, ker bi bilo to predolgo in ker bi izgubili enotno sliko našega dela, pač pa bom poročal le o takih značilnih zadevah, ki dajejo kolikor toliko jasno sliko, kako smo sodelovali pri graditvi socializma. Važno je ugotoviti, kako je sodišče izpolnilo glavne naloge pri izvajanju pravosodja, torej, kako je zaščitilo državno in družbeno ureditev FLRJ, interese državnih ustanov, podjetij, družbenih organizacij in državljanov, kako je zagotovilo, da ustanove, podjetja, družbene organizacije in državljani izpolnjujejo zakone, in kako smo

vzgjajali državljane v duhu vdanosti domovini, v duhu izvajanja pravnega izpolnjevanja zakonov. Če smo te naloge vsaj v glavnem izpolnili, potem smo gotovo storili nekaj, kar gre v korist izgradnje našega družbenega in državnega reda.

Ena glavnih nalog je bila zaščita državne in družbene ureditve, zaščita interesov državnih podjetij in ustanov, družbenih organizacij in državljanov, kar prihaja do izraza v kazenskem sodstvu. V l. 1950 v kazenskem sodstvu ni bilo posebne problematike, čeprav smo pričakovali, da bo po uredbi o varčevanju in odpravi privilegijev prišlo nekoliko več primerov pred sodišče v zadevah po ZKLP in ZKUD. To pričakovanje smo opirali na dejstvo, da bodo posvečali večjo pozornost do sedaj prikritim škodljivcem ne samo preiskovalni organi, ampak tudi državljani sploh, ker se je na splošno govorilo, da se z ljudskim premoženjem slabo ravna. Naša statistika pa kaže, da so prav v tem času kazniva dejanja po ZKUD v primeri s prvim polletjem 1950 nekoliko upadla, malenkostno pa narasla kazniva dejanja po ZKLP. Kljub temu pa je sodišče mislilo, da je treba kaznovanje poostriti, da se torej kaznovalna politika vskladi s sedanjo gospodarsko-politično situacijo. S številkami vam bom prikazal nekatere značilnosti.

V l. 1950 je na novo pripadlo 898 kazenskih zadev in še iz l. 1949 68 zadev. Od tega pripada odpade 348 zadev ali 37,5 % na kazniva dejanja zoper čast, na kazniva dejanja po ZKLP 85 zadev ali 9 %, na kazniva dejanja po ZKUD 76 zadev ali 8,5 %, na kazniva dejanja po ZTŠS 50 zadev ali 5 %, na kazniva dejanja tatvine zasebnega premoženja 178 zadev ali 20 %, ostalo pa na posamezna druga kazniva dejanja. V l. 1950 je bilo obsojenih skupaj 618 oseb, in sicer 364 moških in 254 žensk, med njimi 59 mladoletnikov, in sicer 28 mladoletnikov in 31 mladoletnic. Od teh 618 obsojenih je bilo 197 oseb obsojenih na pogojne kazni, to je 32 %. V zadevah kaznivih dejanj zoper čast je bilo obsojenih 88 oseb (54 moških in 34 žensk), po ZKLP je bilo obsojenih 83 oseb (59 moških in 25 žensk, od tega 7 mladoletnikov in 3 mladoletnice), po ZKUD je bilo obsojenih 70 oseb (36 moških in 34 žensk, od tega 5 mladoletnice), po ZTŠS je bilo obsojenih 82 oseb (61 moških in 21 žensk), zaradi tatvine je bilo obsojenih 164 oseb (82 moških in 82 žensk, od tega 12 mladoletnikov in 23 mladoletnic), zaradi drugih kaznivih dejanj je bilo obsojenih 151 oseb (92 moških in 59 žensk, od tega 9 mladoletnikov in 2 mladoletnici). Kljub temu pa ta pripad kaznivih dejanj ne podaja točne slike kriminalitete v Ljubljani, ker bi jo bilo treba izpopolniti še z eno iz upravnega kaznovanja. Poleg tega je tudi neko število storjenih kaznivih dejanj, kjer niso bili izsledeni storilci, in je zato iz našega razvida problematično napravljati zaključke o gibanju kriminalitete. Lahko pa se iz naših kazenskih primerov opazijo posamezne značilnosti, ki nam lahko s pridom služijo, da se zavarujemo pred škodljivci.

Gotovo vas je presenetilo malenkostno število primerov po ZTŠS, ki so tudi sicer malenkostni po težini, razen v kakih treh primerih. To je gotovo posledica trde in uspešne borbe z izkoriščevalskimi elementi takoj po osvoboditvi in dejstva, da smo likvidirali privatno trgovino. Kolikor imamo sedaj nekaj primerov špekulacije ali nedovoljene trgovine, gre za lažje primere in, kar je značilno, storilci niso več trgovci in

bivši izkoriščevalci in podobno, ampak, lahko rečem, delovni ljudje, ki hočejo reševati svojo trenutno gmotno zadrego s preprodajanjem. Le malo je primerov špekulacije z živili, pač pa v glavnem z raznim blagom, zlasti galanterijskim, ki ga dejansko primanjkuje. Kaže torej, da je ukrep o prostem trgu glede živil izpodbil dejavnost posredovalcev špekulantov, in kolikor se cene živil navijajo, delajo to sami proizvajalci. Navedel bom nekaj konkretnih primerov. Saje Franc, Mohar Bogomil, Povhe Feliks, Mak Alojzij in Kolar Jurij, vsi delavci, so prekupčevali s svilenimi rutami, kamenčki za vžigalnike, elastiko in glavniki. Ker ni šlo za večje količine, je bila izrečena najtežja kazen Maku Alojziju, in sicer 7 mesecev odvzema prostosti. Bratok Jože in Brek Franc, upokojecna iz Ljubljane, sta preprodajala gube, briljantino, vezalke, šivanke, kamenčke za vžigalnike in dreto. Zagovarjala sta se, da sta prekupčevala zaradi tega, ker sta prejemale premajhno pokojnino, da bi se lahko preživljala. Bratok je bil obsojen na 4 mesece, Brenk pa na 14 mesecev poboljševalnega dela. Musar Frančiška, delavka tovarne »Žima« na Fužinah, je preprodajala krtače za ribanje in je bila kaznovana na 6 mesecev odvzema prostosti pogojno za 1 leto in na 2000 din denarne kazni. Zelo podjeten je bil Veličković Miladin, po rodu Srb, ki je nakupoval lužni kamen in loj ter kuhal milo, ki ga je drago prodajal. Od l. 1948 do l. 1950 je nakuhal 12.290 kg mila, pri njem pa je bilo zaplenjenega 600 kg mila. Že v l. 1948 je prodajal milo po 200 din za kilogram. Upoštevajoč vrsto olajševalnih okoliščin, med drugim tudi to, da je moral preživljati 9-člansko družino, je bil obsojen na 5 mesecev odvzema prostosti. Slednji primer je zanimiv toliko, ker nam kaže, da imamo še mnogo možnosti, proizvajati milo iz lokalnih virov, ki so neizkoriščeni. V enem letu in pol je Veličković proizvedel ca. 15.000 kg mila, kar je dokazano, verjetno pa še veliko več, in bi že ta količina lahko rešila marsikatero zagato v preskrbi z milom. Težji primer špekulacije je bil primer 12 obtožencev, bivših trgovcev Sfiligoja Antona, Zajca Andreja, Arharja Roka, Premelč Melanije in mizarskih mojstrov Trebušaka Maksa, Trampuža Franca, Zaletla Franca in drugih, ki so prekupčevali od l. 1947 dalje z dolarji in funti šterlingi, z zlatom, tekstilnim blagom, urami in steklom. Mizarska mojstra Zaletel Franc iz Stanežič in Arhar Rok iz Št. Vida pri Ljubljani sta prikrivala tudi mizarski material, ga drago dalje prodajala, zlasti tistega, ki sta ga prejemale od države za razne izdelke po planu. Na prvi stopnji so prejeli obtoženci nekoliko manjše kazni, ki so bile zvišane na drugi stopnji. Tako je bil Zajc Andrej obsojen na 7 let odvzema prostosti s prisilnim delom, na zaplembo premoženja in izgubo drž. pravic, Arhar Rok na 2 leti odvzema prostosti s prisilnim delom, na zaplembo premoženja in izgubo drž. pravic, Krek Henrik na 4 leta odvzema prostosti s prisilnim delom, na zaplembo premoženja in izgubo drž. pravic itd. Obravnavali smo tudi primer sabotaže, ko je tekstilni mojster Bizaj Ervin v tovarni Dekorativnih tkanin v Ljubljani nagoval delavko, ko se ji je določala norma, naj napravi na stroju manjše okvare, da bo norma nižja. Zavednost delavke Kavčičeve je pripisati, da se Bizajeva namera ni uresničila, ker bi bila proizvodnja nekoliko manjša ali pa bi bili večji proizvodni stroški. Bizaj je bil obsojen na eno leto odvzema prostosti. Ne da bi navajal nadaljnje primere, omenjam, da so bile glede na manjše število teh zadev, glede na lažje primere in socialni položaj storilcev kazni sorazmerno blažje.

Že glede na visok odstotek pripada moram omeniti kazniva dejanja zoper čast, in sicer tudi zaradi tega, ker se v njih še najbolj kažejo slabe strani ljubljanskih razmer, kratka, ob njih lahko opazujemo življenje Ljubljančanov s temne strani. Čeprav so ta kazniva dejanja najlažja glede na stopnjo družbene nevarnosti, ni s tem rečeno, da so brezpomembna in da so najlažja za obravnavanje. Sodišče izgubi mnogo časa prav pri obravnavanju teh zadev, zlasti pri pomirjevanju, kar kaže že številka: pripadlo 348 zadev, obsojenih pa le 88 oseb. Te zadeve so velikokrat zelo mučne, kar zaradi živčnosti in sovražnosti strank pride do prerekanj in vpitja, da zgublja živce celo senat. Vzrok za tolikšno število zasebnih tožb zaradi razžalitve ali klevete je v glavnem v slabih stanovanjskih razmerah in v živčnosti ljudi. Sprte stranke so skoraj redoma stanovalci iste hiše ali celo istega stanovanja. Ko se sprejo n. pr. zaradi uporabe kuhinje, vrta, pralnice in podobno, se žali, in to zelo grobo, ali pa se celo stepejo. Stanovalci nekaterih hiš, kot je bila n. pr. v Hrenovi ulici 3, so bili redni klienti sodišča, tako da imamo samo iz te hiše že velik kup aktov, in je pravzaprav stanovanjski urad napravil red s preselitvijo poštarja Bezlaja Antona; po drugi strani pa je še sodišče pričelo izrekati zaporne kazni. Zasebne tožbe zaradi razžalitve ali klevete vlagajo večinoma ženske in tudi obtoženci so v glavnem ženske, najpogosteje gospodinje, torej ljudje, ki prihajajo pogosteje v kontakt, zlasti pred raznimi trgovinami. Ugotovili smo tudi, da vlagajo zasebne tožbe dostikrat zaradi tega, da laže utemeljujejo odpoved stanovanja. Običajno so kazni blage, denarne ali prostostne pogojne. Tam, kjer se tožbe ponavljajo, pa izreče sodišče hujšo kazen. Ždi se pa, da je sodišče te zadeve le preveč bagateliziralo in bilo pri izrekanju kazni premilo. Opozoril bi vas še na to, kar je sicer redkeje v zadnjem času, da namreč razpihujejo spore celo na terenu, ko razni terenski odbori ali sami sekretarji dajejo strankam v roke razne izjave in karakteristike o nasprotni stranki, kar vse z zadevo nima ničesar opraviti in česar sodišče niti ne zahteva. Na ta način se iz enega spora množijo brez potrebe novi.

Kot že rečeno, je sodišče posvečalo večjo pozornost kaznivim dejanjem po ZKLP in ZKUD. v primeri s številom prebivalstva v Ljubljani pa tudi ti primeri ne govore o kakem kritičnem stanju. V glavnem gre za malomarno poslovanje s splošnim ljudskim premoženjem, da nastaja škoda, v manjši meri pa za poneverbe in drugo. Kar je manj razveseljivo, je dejstvo, da so storilci v glavnem mlajši ljudje, ki nimajo razvitega čuta za čuvanje državnega premoženja in za delovno disciplino. V marsikaterem primeru pa opazimo slabo kadrovsko politiko in ne kontrolo. Vse to seveda vpliva pri odmerjanju kazni. Že ti sorazmerna maloštevilni primeri kažejo, da so posledice velike; škoda, izražena v denarju, kar jo je sodišče priznalo, je preko enega milijona dinarjev. Sodišče je zlasti pri malomarnem ravnanju z državnim premoženjem izrekalo sorazmerno mile kazni, sorazmerno pravim zato, ker je običajno ogorčenje poštenih ljudi tako, da zahtevajo eksemplarične kazni, ki naj bi preprečile pri drugih podobne malomarnosti. Jasno je, da s samimi kaznimi, čeprav strogimi, ne bomo prevzgojili ljudi, ker je kazen le eno izmed poboljševalnih sredstev, uporabno v skrajnem primeru. Pri izrekanju kazni mora sodišče upoštevati razne momente, ki državljanom ne pridejo na misel, ker gledajo le na dejanje in ne na storilca in druge okoliščine. Kot primer navajam bivšo upravnico DUR ljubljanskih opekarn Jerman Julko, staro 25 let. Do oktobra 1948 je

delala doma na kmetiji, potem je bila en mesec kuhinjska pomočnica v neki menzi, novembra je prišla v DUR ljubljanskih opekarn v istem svojstvu, decembra pa je že prevzela posle ekonoma in upravnice. S tem poslom pa sploh ni bila seznanjena, niti je ni nihče podučil. Z vodstvom raznih knjig se sploh ni spoznala in je tako do junija 1949 zaradi takega položaja nastal primanjkljaj v znesku 65.600 din. Obsojena je bila na 8 mesecev poboljševalnega dela. Takih primerov je še več, zlasti v trgovskih podjetjih. Dovolite, da povem mnenje sodišča glede takih zadev. Res je, da moramo kadre dvigati, jim zaupati tudi odgovorne posle, vendar jih moramo tudi učiti, jim dajati potrebno pomoč in ne jih puščati v nemar. Tako ni mogoče naprtiti vse odgovornosti za nastalo škodo takemu storilcu, ampak nosijo odgovornost tudi tisti, ki bi bili dolžni paziti na tak razvijajoči se kader. Ne da bi še navajal podobne primere, bom omenil le takšne, kjer pride do poneverb, in sicer največ zaradi pomanjkanja kontrole, pomanjkljive kontrole in nepravilnih prevzemanj poslov. Ko je prevzela Kralj Dora blagajno ustanove Prehodnega doma starih in onemoglih v Ljubljani na Poljanski cesti, blagajniške knjige niso bile zaključene, zapisnik o prevzemu ni bil napravljen, skratka zadeva je bila opravljena kar po domače. V času poslovanja Kraljeve je bila izvršena redna revizija, ki je našla vse v redu. Po srečnem naključju se je ugotovilo, da je Kraljeva nekaj denarja poneverila. Izredna revizija je celo ugotovila, da je poneverila 15.201 din, in to tudi v času, za katerega je redna kontrola ugotovila, da je vse v redu. Za to dejanje in še za neka druga je bila Kraljeva obsojena na eno leto in šest mesecev odvzema prostosti in na povračilo škode. Tudi takih primerov je več. Zopet je jasno, da je tak storilec osebno odgovoren, ne more se pa prezreti, da so okoliščine, kot n. pr. nepravilen prevzem poslov in slaba kontrola, kar ponujale priložnost, da se okoristi z državnim denarjem. Primer Zemljič Vere, stare 18 let, je še bolj značilen glede okoliščin, kako je prišlo do tega, da je poneverila 16.982,50 din v KOZ Moste v Ljubljani in potem v menzi nameščencev in delavcev avtomobilske delavnice »ARDELJ« v Ljubljani znesek 38.094 din, obeh primerih kot blagajničarka. Denar si je prisvajala postopoma. V KOZ Moste je imela denar v pisalni mizi in je ni nihče kontroliral, kaj počne z njim, v podjetju ARDELJ pa ji je bilo dovoljeno celo jemati denar domov. Kljub temu, da je imela 4500 din mesečne plače, kar je čuda visoko za njeno delo, ji je vedno primanjkovalo denarja za lastne potrebe. Obsojena je bila na eno leto odvzema prostosti s prisilnim delom. Premalo se pri drž. uslužbencih, zlasti na odgovornejših mestih, gleda na njihove politične in moralne kvalitete. Vzemimo primer Falterja Jurija, komercialista pri podjetju Slovenija les: pri sklepanju pogodb je prihajal v stik s tujci, konkretno z Angleži, in jim lažno prikazoval naše gospodarske in politične razmere, z namenom seveda, da oškoduje naše gospodarske interese. Ta človek je bil včasih industrialec, torej kapitalist. Obsojen je bil na eno leto in dva meseca odvzema prostosti s prisilnim delom.

in državljani neposredno zelo oškodovani, so bile izrečene glede na to težke kazni. Poleg tega je bilo treba pri kaznovanju upoštevati še to, da so se nekatera kazniva dejanja že kritično pogosto ponavljala, kot n. pr. žepne tatvine na živilskem trgu in tatvine dvokoles. Najtežji primer žepnih tatvin je bila zadeva Brložnik Franciške, stare 24 let, pri podjetju MLO »Angora«. Od novembra 1949 do marca 1950 je izvršila 51 žepnih tatvin na živilskem trgu in v lokalu trgovskega podjetja Na-Ma. Skupaj je pokradla 51.946 din gotovine, 51 živilskih kart, 21 industrijskih kart in 12 mlečnih kart. Brložnikova je bila obsojena na 4 leta odvzema prostosti s prisilnim delom. Na enako kazen je bila obsojena tudi znana žeparica Bačar Angela. Državljeni oškodovanci so bili zelo prizadeti, ker so se morali preživljati brez živilskih kart, poleg tega so jim bili obenem z denarnico odvzeti tudi razni dokumenti. Imeli smo tudi dva specialista žepnih tatvin v tramvaju, in sicer Debevca Matija, starega 22 let, avtomehanika brez posla, in Bradeško Jožeta, starega 19 let, telefonista pri Min. za rudarstvo LRS. Debec Matija je v enem mesecu izvršil 11 žepnih tatvin med vožnjo v tramvaju, izkoriščujoč seveda gnečo. Pokradel je v gotovini skupaj 7550 din, nekaj industrijskih nakaznic, kmetijskih bonov in denarnic. Bradeško Jože je izvršil tudi 11 žepnih tatvin v tramvaju in tri v čakalnicah ljubljanskih kinov. Ta je pokradel skupaj 50.350 din gotovine, nekaj živilskih in industrijskih kart, kmetijskih bonov in denarnic. Debec Matija je bil obsojen na eno leto in pol, Bradeško Jože pa na dve leti in pol odvzema prostosti s prisilnim delom. Gulin Vladimir, Dalmatinec po rodu, se je specializiral na tatvine ženskih plaščev in jih je ukradel lani kar 8 iz raznih nezaklenjenih stanovanj, mimogrede pa je pokradel še druge stvari. Obsojen je bil na dve leti in pol odvzema prostosti s prisilnim delom. Gotovo vam je znan primer Mihovec Jožefe in ostalih, med njimi 10 mladoletnih. Tu so se bile obravnavale številne žepne tatvine, navadne tatvine in vlačuganje. To zadevo bi lahko vzgojne ustanove ali organizacije preštudirale, ker daje dovolj zgornega materiala o nekaterih problemih vzgoje mladine. Kljub temu pa ta primer še nikakor ne kaže, da je stanje mladinske kriminalitete kritično, kot so nekateri namerno govorili, ker končno 10 pokvarjenih mladoletnic v sorazmerju z vsemi mladoletnicami v Ljubljani, ne more biti kriterij za ocenjevanje naše mladine. Ker smo že pri mladoletnih, naj omenim značilnost, da je bilo obsojenih več mladoletnic kot mladoletnikov in da so bil tudi njihova dejanja hujša od mladoletnikov. Nekaj mladoletnikov je bilo obsojenih n. pr. zaradi svoje prevelike vneme za ta ali oni poklic, tako zaradi kraje raznih motorčkov ali njih delov, ker so se mladoletniki bavili z motoristiko, foto- ali radioamaterstvom. Mladoletnice pa se, poleg tega da kradejo, še vlačugajo, čeprav n. pr. zaradi tega niso niti tožene. Če primerjamo po vrednosti ukradenih predmetov pri tatvinah, vidimo, da so mladoletniki daleč za mladoletnicami. Nekatere mladoletnice pa so pokazale naravnost umetniško višino kraje. Neka mladoletnica je n. pr. med predstavo v kinu vzela nekemu moškemu, ki je sedel poleg nje, denarnico iz njegovega notranjega žepa suknjiča, ne da bi to on takrat opazil.

Izmed ostalih kaznivih dejanj omenjam še dvojce poučnih. Rihard Metod, šofer pri podjetju »Slovenija ceste« je bil lansko leto kaznovan zaradi nemarnega ravnanja z državnim premoženjem. Ker mu ni dišalo nastopiti kazni in ker je mislil, da se v tujini cedita med in mleko, je

ušel v Avstrijo. Čez tri tedne pa se je vrnil v FLRJ ves skesan, ko je spoznal, da je doma le bolje. Zaradi kaznivega dejanja proti javnemu redu je bil obsojen na 6 mesecev odvzema prostosti s prisilnim delom. Prav tako je bilo z Magistrom Andrejem, delavcem v podjetju »Remont«. Obadva sta bila zelo presenečena zaradi slabih razmer v Avstriji in sta se rajši vrnila domov, čeprav sta vedela, da bosta kaznovana.

Nismo pa obravnavali primerov špekulacije ali sabotaže privatnih kmetov, mogoče zaradi tega, ker je večina kmetov na področju Ljubljane v zadrugah. Pač pa smo obravnavali dva primera kaznivega dejanja po čl. 112 zak. o kmetijskih zadrugah, to je oviranje dela zadruge. V prvem primeru je bil zadružnik KDZ Črna vas Vidmar Ivan kaznovan na 8 mesecev poboljševalnega dela. V drugem primeru pa so bili zadružniki KDZ Moste kaznovani, in sicer Novak Jože na 9 mesecev, Kušar Marjana na 6 mesecev in Šuštaršič Franc na 4 mesece odvzema prostosti, in sicer zaradi delovanja k likvidaciji zadruge. Ta dva primera sicer ne moreta veljati za oceno ljubljanskih zadrug, vendar je iz dokaznega materiala bilo razvidno, da je stanje v teh dveh zadrugah bilo lani slabo.

Od ostalih kaznivih dejanj moramo že zaradi poučnosti in zaradi značilnosti, kako naivni in nepoučeni so nekateri Ljubljancani, omeniti kazniva dejanja prevare. Številni zlikovci so izvabljali od ljudi velike vsote denarja, tako n. pr. študent medicine Oražem nad 100.000 din. pod pretvezami, da jim bodo dobavili po nizkih cenah sladkor, mast, tekstilije in razne predmete iz tujine. Omenjenemu Oražmu sta nasedli celo dve državni podjetji. Večina teh storilcev se je izdajala za razne državne organe, najbolj pogosto za organe UDV ali celo za tajne policiste. Na tako lahek način pridobljeni denar so storilci v kratkem času zapravili po različnih zabaviščih. Čeprav je količkanj razgledanemu državljanu, da ne rečem zavednemu, znano, da nimamo tajne policije in da so organi UDV najbolj pošteni in predani državljanu, se kljub temu najdejo ljudje, ki verjamejo v tajno policijo in v to, da se organi UDV ukvarjajo s takimi kupčijami. Značilno pa je ravno to, da so tako prevarani ljudje v glavnem apolitični in nerazgledani, za marsikoga bi celo rekel, da je reakcionar in špekulant.

Ekspeditivnost kazenskega sodstva je zadovoljiva, in sicer je bilo od 801 rešenih zadev v enem mesecu rešenih 75 %, od 1 do 3 mesecev 15,5 % in nad tri mesece 9,5 %, slednje pa v glavnem zaradi neizsleditve obtožencev. V letu 1950 smo izterjali za ca. 850.000 din denarnih kazni in povprečnin. Rešenih je bilo tudi ca. 200 pomilostitvenih zadev.

Drug važen sektor sodstva so civilne zadeve: pravdne, izvršilne, zapletbene in nesporne. Moram pa reči, da se je ta sektor dela sodišča, zlasti pravdne zadeve, na zasedanjih plenuma do sedaj premalo obravnaval in se mu je tudi z vaše strani posvečalo premalo pažnje. Poudariti moram, da je prav na tem sektorju sodišče največ napravilo, najbolj proniknilo v našo stvarnost, najbolj prevzgojno vplivalo na državljanu in da je bilo treba tudi mnogo študija, ker novi družbeni odnosi so ustvarjali in še ustvarjajo nove civilnopravne odnose, ki jih je treba obravnavati, in to še marsikje brez trdne podlage zakonitih določil. Napačno je mišljenje, da n. pr. razni premoženjski spori med državljanu niso važni, končno pa je v teh zadevah znatno udeležena tudi država, zlasti v pravih, saj znaša vrednost vseh sporov v l. 1950, kjer je udeležena država, ca. 7.250.000 din. Če pa še omenim, da je bilo v delu preko

2000 pravnih zadev, ob udeležbi več tisočev pravnih strank, potem se še bolj jasno pokaže pomen teh zadev, ogromno delo, ki je slonelo na treh sodnikih.

Največ primerov je pravnih iz rodbinskega prava (razveze zakonov, ugotavljanje očetovstva in določevanje preživnin) in odpovedi stanovanj, dalje sporov iz obligacijskega prava in iz izločevanja predmetov iz zaplomb. Redkejši so primeri sporov iz stvarnega, dednega, delovno-uslužbenkega prava in spori iz socialnega zavarovanja.

Pri razvezah zakonov se je sodišče držalo načela zakona in ni razvezovalo, če je šlo za lahkomišelnost poskuse, da se zakon razveže na željo enega zakonca, ali če je šlo za neutemeljene sporazumne razveze zakoncev. Sodišče je torej odločno izpodbijalo napačno mnenje o zakonski zvezi kot pogodbi, ki jo je lahko razdreti enostransko ali dvostransko brez razloga. S takim stališčem je sodišče gotovo pripomoglo, da so prizadeti državljani pričeli gledati na zakon resneje. Zlasti so bila vprašanja važna tam, kjer sta imela zakonca otroke, ko je bilo treba še podrobneje odločati o vzgoji in preskrbovanju otrok. Spori glede razveze zakonov prav nalahko naraščajo, ca. 40 primerov mesečno. Po naših opazanjih je pripisati to razgibanemu družabnemu in gospodarskemu življenju, ko se žene osvobajajo ekonomskih odvisnosti od moža. Pride pa do razvez pogosto tudi zaradi slabih premoženjskih razmer zakoncev. Mlada zakonca n. pr. nimata primerne stanovanj ali stanujeta vsak zase ali pri starših, poleg tega potrebujejo različne življenjske potrebe in podobno. Tako stanje povzroči med zakoncema sprva manjše, potem večje prepire, celo pretepe, nato pride sovraštvo in končno razvezna pravda. Tožbe za razvezo zakonov, sklenjenih po osvoboditvi, so sedaj v večini, nekaj je celo primerov, ko sta se zakonca poročila pred nekaj meseci. Iz slednjih primerov je jasno razvidno, da sta se zakonca poznala le krajšo dobo in da sta premlada, skratka, nista vzela zakona resno. Najbolj pogost razvezni razlog je nezvestoba zakoncev, zlasti moških. Pri razsoji teh zadev je važno, da sodnik pozna na splošno in v konkretnem primeru situacijo, ki sem jo navedel. Poznati mora ne samo zakonita določila, ampak predvsem življenje državljanov v naši stvarnosti. Te zadeve, pa tudi one glede ugotavljanja očetovstva in določanja preživnine, so komplicirane prav zaradi tega, ker se posega v najbolj intimne in premoženjske razmere državljanov. Poleg tega je v teh zadevah vrsta pravne in življenjske problematike. Kako važno prevzgojno nalogo vrši sodišče prav v primerih razveze zakonov, vam bom pokazal s splošnim, a tipičnim primerom. Mož navaja v svoji tožbi kot razvezni razlog, da mu žena, ki je v službi, ne gospodinji, da mu n. pr. ne očisti čevljev in obleke, da si mora pri jedi sam streči, da ga žena ne priznava za poglavarja družine in podobno. Mož skratka pokaže v jasni luči staro mentaliteto, kakor da sploh ne ve ničesar o novem položaju žene. Razvezni primeri kažejo, da se možje ne zavedajo, dostikrat pa sploh nočejo priznati, da je žena z možem enakovredna, medtem ko se po drugi strani kaže, da se žene silovito bore, da v praksi uveljavijo svoje pravice. Tako se n. pr., kot sem navedel, vprašanje gospodinjstva v odnosih zakoncev pojavlja kot problem. To vprašanje je bilo treba reševati življenjsko. V glavnem smo ločili zakonce na dve skupini, in sicer na tiste, kjer sta oba zakonca v službi, in tiste, kjer je le eden od zakoncev v službi (v vseh naših primerih mož); potem pa še posebnosti glede na otroke, njihovo starost, dela-

zmožnost zakoncev itd. Če sta oba zakonca v službi, smo se postavili na stališče, da sta obadva dolžna prispevati s svojim delom k skupnemu gospodinjstvu, in sicer z delom, ki je primerno glede na spol. Kjer pa sta si zakonca uredila življenje tako, da žena gospodinji, mož pa hodi v službo, tam je seveda pravilno in pravično, da nosi glavno breme gospodinjstva žena.

V primerih ugotavljanja očetovstva in določevanja preživnine pa pokažejo ženske staro miselnost, ker jim je bolj všeč star predpis, da je dolžan otroka vzdrževati samo oče in ne oba roditelja. Sicer pa je ta star predpis v bivši Jugoslaviji dejansko bil le teoretično upoštevan, v praksi pa so se določale tako nizke preživnine, n. pr. 75 dinarjev, da je kljub ugodnemu predpisu bilo glavno breme preživljanja na materi. Navedel vam bom samo kratek primer iz bivše Jugoslavije, ki ga je obravnavalo litijsko sodišče. Neki žandarmerijski narednik je bil spoznan s sodbo za nezakonskega očeta in je bilo določeno, da mora plačevati preživnino za otroka v znesku 75 din mesečno, kljub temu, da je bil samski in je imel plače ca. 1500 din, mati pa je bila poljska delavka. Pritožba nezakonske matere je bila zavrnjena, ker je takratno deželno sodišče reklo, da se mora žandar oblačiti, hraniti in stanovati »stanu primerno«, za kar veliko potroši in mu zaradi tega ni mogoče več plačevati za otroka. Nezakonska mati je nato poslala sodišču vlogo, v kateri je navedla v primitivnih stavkih, saj je bila komaj pismena, da je taka razsodba krivična, da je dalo sodišče žandarju potuho, ker je žandar, skratka, da je taka sodba protekcionaška. No, ženska je bila nato kazensko preganjana in obsojena zaradi razžalitve državne oblasti na en mesec zapor. Ta primer sem navedel, da prikažem našo socialistično ureditev vprašanja preživnine za otroka, ko ni važen argument »stanu primerno«, ampak predvsem koristi otroka in premoženjske razmere obeh staršev. Lahko torej vidite, da v civilnem sodstvu iz rodbinskega prava pridejo do izraza nove družbene razmere in da mora sodišče voditi borbo s staro miselnostjo državljanov, državljanom dokazovati in jih primorati, da izpolnjujejo zakon, in tako vrši pomembno prevzgojno delo.

Na VII. rednem zasedanju je bilo po poročilu sodišča v diskusiji rečeno glede sporov zaradi stanovanjskih zadev, da so sodbe sodišča, s katerimi ostane stanovanjska odpoved v veljavi, po večini papirnate, ker jih ni mogoče izvršiti in bi bilo potrebno dve leti graditi stanovanja samo zato, da bi bile izvršene zadevne sodbe sodišča. Ker je teh sporov vsaj po pripadu precej (567), je treba o našem delu, zlasti že zaradi prej povedanega, ki je mnenje stanovanjskih uradov, spregovoriti določneje. Čeprav nimamo neposrednega vpogleda ali kontrolo, opazamo iz prakse, da se tozadevne sodbe redkokdaj izvršijo ali pa po daljšem času. Ne bo držalo, da so zaradi tega sodbe papirnate, pač pa so zakonite, če pa bo vmes kaj papirnatega, bo to gotovo delovanje stanovanjskih uradov. Zakon o stanovanjskih in poslovnih prostorih pove v čl. 10, v katerih primerih lahko razsoja sodišče. Če odpoved stanovanja zadosti tem predpisom, ne more sodišče razveljaviti odpovedi stanovanja z motivacijo, da ni stanovanj, da jih bo treba dve leti graditi, ampak mora v skladu z zakonitimi določili vzdržati odpoved v veljavi. Nekaj drži, ali ta zakon ni v skladu s stvarnostjo v Ljubljani, ali pa delo stanovanjskih uradov in organov, ki so dolžni skrbeti za gradnjo stanovanj, ni v redu. Vendar se sodišče v konkretnem primeru

ne more spuščati v tako diskusijo, ker ga veže veljavni zakon. Po drugi strani pa lahko rečem, da sodišče skrbno preceni vse okoliščine, ki pridejo v poštev za odpoved stanovanja, ne more pa se strinjati z zadržanjem stanovanjskih uradov, naj se reševanje zavlačuje ali naj sploh ne pride do sodne odločbe. Naša praksa kaže, da tam, kjer so stanovanjski uradi zainteresirani, da pride do sodne odpovedi, sodelujejo z vso prizadevnostjo, v nasprotnem primeru pa običajno ni nikogar blizu ali pa sugerirajo nezakonito rešitev. Tak položaj v teh zadevah gotovo ne vpliva povoljno na državljane in trpi tudi avtoriteta ljudske oblasti. V celoti pa zadeva ni niti tako problematična, kot jo prikazujejo stanovanjski uradi. V tem letu je bilo res vloženih precej odpovedi stanovanj, v veljavi pa ni bila vzdržana niti ena četrtnina, kar bi lahko stanovanjski organi izvršili prej kot v dveh letih.

Na zasedanju l. 1949 je bilo kritizirano delo sodišča glede pravnomožnih izločevanj predmetov iz zaplemb. Delo sodišča v teh zadevah dejansko takrat ni bilo najboljše, lahko pa rečem, da je sedaj zadovoljivo. So pa te zadeve težavne, ne zaradi zadev samih, ampak zaradi tega, ker se od sodišča več zahteva, kot je mogoče, ker se je velikokrat želelo nekaj, kar ni bilo možno in se je pokazalo, da kritiki ne poznajo zadevnega postopka. Stališče zastopnika splošnega ljudskega premoženja, ki je v Ljubljani (ULI pri MLO (oziroma sedaj pravni oddelek), je preprosto: ne prizna dosledno nobenega izločitvenega zahtevka. Za sodišče je seveda tako stališče nesprejemljivo, kar kaže že vrsta sodb, kjer so priznani izločitveni zahtevki. Vrednost teh sporov v l. 1950 je bila 2.859.355 din, od tega je bilo priznано v korist države 486.221 din, v breme pa 841.516 din; ob koncu leta je bilo še nerešenih sporov v vrednosti 1.509.818 din, vendar odpade na en sam spor nekaj manj kot milijon dinarjev. Ekspeditivnost reševanja je znatno boljša in je najstarejši primer ob koncu leta od meseca julija 1950. Gre pa sedaj tudi za lažje, manj pomembne primere, kot je bilo pred leti, in tudi število teh primerov je manjše. Običajno se izločujejo iz zaplembe predmeti za osebno uporabo.

Ne da bi se pečal z ostalimi vrstami sporov iz področja civilnega prava, mislim, da je že iz povedanega razvidno, da se v pravnomožnih zadevah obravnavajo važni spori ob močni udeležbi države pa tudi združenega sektorja. Ekspeditivnost pravnomožnega oddelka je zadovoljiva. Od skupnega števila rešenih zadev (1888) je bilo v enem mesecu rešenih 55,5 %, od enega do treh mesecev 33,5 %, od treh do šestih mesecev 8,5 % in nad šest mesecev 4,5 %. Tam, kjer je trajal postopek dalj časa, gre običajno za objektivne okoliščine ali težave.

Glede izvršilnih zadev, vključno zaplembene, naj omenim, da je postopek sorazmerno daljši kot pri kazenskih ali civilnih zadevah, in sicer zaradi svojstvenosti postopka in vrste težav. V zaplembenih zadevah imamo težave z iskanjem zaplenjenega premoženja, ker mnogokrat ne dobimo točnih podatkov. V izvršilnih zadevah so važni primeri rubeži plač iz naslova alimentacij. Na ta način primoramo državljane, ki so dolžni preživljati n. pr. otroke, da dejansko plačujejo preživnino v skladu s sodbami in tako zagarantiramo otroku možnost preživljanja.

Sodišče je bilo zaposleno tudi z drugim delom, kot so n. pr. nesporne zadeve, vstevši zapuščinske in zemljiškoknjižne. Na tem področju je bilo v delu 25.153 primerov in je konec leta ostalo nerešenih 968 primerov, kar je še normalno. Zlasti v zemljiški knjigi so bila ure-

jena važna vprašanja, kot n. pr. odpisi državnih terjatev, nastalih po finančnih predpisih, izbrisi zastavnih pravic za terjatve bivših kreditnih zadrug in drugi izbrisi bremen na nepremičninah splošnega ljudskega premoženja. Opozarjam pa, da še sedaj niso urejeni vpisi upraviteljev splošnega ljudskega premoženja, ki ga predstavljajo razna državna podjetja, ustanove in LO. Za to bi se morali upravitelji pobrigati.

Skupno je sodišče imelo v delu približno 30.000 raznih zadev.

Že prej sem omenil, da je ekspeditivnost zadovoljiva, in moram sedaj poudariti, da je tudi storilnost sodnikov zelo dobra. Kljub temu pa še tu in tam padajo na sodišče očitki počasnega ali birokratskega poslovanja. Stvar je namreč v tem, da marsikdo ne razume, da so naše forme postopka povsem drugačne kot pri podjetjih ali v upravi in zato zamenjujejo naše forme s formalizmom. Ker sodne odločbe najbolj v živo zadevajo državljane, je nujno potrebno, da so forme take, da v polni meri zagarantirajo pravico družbe in državljanov. In končno je te forme predpisal zakonodajalec, to je najvišji predstavnik našega ljudstva, in od tega ni moči odstopati. Če bi se glede sodišča govorilo o birokratizmu, bi se to nanašalo kvečjemu na kake posamezne primere, kjer bi šlo za zavlačevanje, vendar pa so taki primeri redki in tudi ne vredni take graje, če, pomislimo, da rešujemo na tisoče primerov, od katerih so nekateri zelo komplicirani, vsi pa različni drug od drugega. Zato je tudi zmotno mnenje, da je naše delo suhoparno in paragrafarsko, ampak prav nasprotno, sodno delo v živo zadeva naše državljane, je življenjsko od prvega do zadnjega primera in prav zaradi tega je težavno in odgovorno.

Hitrost postopka pa bi bila še boljša, ako ne bi imeli vrsto objektivnih težav. Navedel bom samo najvažnejše. Sodišče je predvsem odvisno tudi od drugih organov državne oblasti in uprave, ker ni izolirana ustanova. Tu prihajam na zadevo, ki je bila svoječasno že obravnavana na nekem zasedanju, ko se je govorilo o pomoči ljudskega odbora sodišču, o čemer odloča čl. 25, tč. 26, zakona o ljudskih odborih. Ljudski odbor je torej dolžan pomagati sodišču. Smisel določila tega zakona o pomoči ljudskega odbora sodišču je v tem, da nudi materialno, tehnično in drugo pomoč, ki jo sodišče zahteva, da lahko pravočasno in pravilno reši konkretne zadeve. In ta pomoč, moram reči, ni bila najboljša. Sodišče ima sorazmeroma največ stika s poverjeništvu za notranje zadeve, za stanovanja, za soc. skrbstvo, za finance, s tajništvom, pa tudi z drugimi poverjeništvu v mestnem ali rajonskem merilu. Nedavni pregled sodišča je pokazal, da je precej zadev nerešenih prav zaradi tega, ker ni takojšnjih odgovorov posameznih poverjeništev ali rajonov. Zlasti je to pereče v zaplembenih zadevah, kjer mora biti postopek hiter. RLO ne dajejo pravočasno potrebnih podatkov ali pa pomanjkljive. ULI prav tako ne, zato čakamo na odgovor kljub urgencam tudi po več mesecev. Pravni odseki RLO, razen RLO III., in drugih ustanov ali podjetij dajejo n. pr. naravnost nemogoče zemljiškoknjižne predloge ali druge vloge in, ko jih opozorimo na nepravilnosti, oziroma jim celo povemo neštetokrat, kako to ali ono napraviti, napravijo drugič isto pomanjkljivost, ki jo zabelijo še s pripombo, da so naše zadeve birokratske. Ker sem že pri zemljiškoknjižnih predlogih, omenjam še zadevo štednje s papirjem, ker prejemamo predloge ali vloge v šestih in več izvodih, torej tudi po pet ali več listov papirja preveč, kar pri nas seveda roma v zbirališče za odpadni papir in nato

k »Odpadu«. Slednje omenjam v glavnem zato, da vam predočim, kako nujno bi bilo, da bi se ljudje pri MLO in drugi organi, ki poslujejo stalno ali večkrat s sodiščem, prišli prej poučit k nam, kako in kaj je treba, ker je sodišču s sorazmerno maloštevilnim osebjem nemogoče, da bi na take zadeve sproti in hitro opozarjale na stotine uradov in podjetij v Ljubljani.

Nadaljnjo težavo nam je od II. polletja 1950 dalje povzročalo dejstvo, da se je skrčilo število porotnikov zaradi raznih sprememb, delo pri nas je pa naraščalo. Mnogo obravnav je bilo preloženih prav zaradi izostanka sodnikov porotnikov, zaradi česar so bili po večkrat na mesec vabljeni. To težavo bo plenum lahko danes rešil s izvolitvijo večjega števila sodnikov porotnikov. Moram pa reči, da so sodniki porotniki v redu sodelovali, kadar so se udeleževali obravnav.

Konec leta je imelo sodišče 32 uslužbencev, in sicer 10 sodnikov, 1 pravnega referenta, 2 zemljiškoknjižna referenta in 18 administrativnih uslužbencev. Ker je delo naraščalo in še narašča, je bila obremenitev precejšnja. Poleg tega pa je število administrativnih uslužbencev v primerjavi s pravnim osebjem premajhno, kar je tudi povzročalo težave. A kar nam je delalo največ preglavic, je bila velika odsotnost uslužbencev zaradi bolezni in dopustov, in sicer mesečno povprečno po 20 %. Kljub temu pa smo z raznimi kampanjskimi posegi in deloma nadurnim delom dosegli, da nismo imeli ob koncu leta pomembnejših zaostankov, je pa pri tem nekoliko trpela kvaliteta dela.

Iz vsega svojega poročila zaključujem, da je bilo delo sodišča v glavnem pravilno, da razne nepravilnosti in napake ne izpodbijajo pozitivne ocene. Prosim ljudske odbornike, da v diskusiji povedo svoje mnenje in da odobre moje poročilo.

Predsednik skupščine je dal nato poročilo o delu sodišča v l. 1950 v diskusijo.

Tov. dr. Modic Helij:

Kot član ljudskega odbora bi se dotaknil nekaterih stvari, ki morda vsem niso razumljive, oziroma vzbujajo dvom o pravilnosti stališča sodišča. Vprašanje sodb v stanovanjskih zadevah se čisto ne jemlje resno. Povedano je bilo, da se sodne odločbe v stanovanjskih zadevah smatrajo kot papirnatate in da se te odločbe po upravnem oblastvu ne izvršujejo. Popolnoma pravilno je, da se sodišče ne vdaja sugestijam uprave pri izdajanju svojih odločb, ki imajo kot take svojo veljavo, pa četudi jih smatrajo nekateri za papirnatate odločbe. Zavedati se moramo, da ima sodstvo izredno važno vlogo in mora dosledno vztrajati na zakonitosti in dosledni analizi vsakega konkretnega primera. V kapitalistični družbi je imelo vztrajanje na zakonitosti drugačen značaj kot danes. Pri izvajanju načela ločitve oblasti je v kapitalistični družbi imelo sodišče značaj omejevanja oblasti, po drugi strani pa je skrbelo, da se ne bi oblast zlorabljala. Danes sodišče te vloge ne more imeti, ker stojimo na stališču enotne oblasti kot jo predpisuje ustava in kakor mora biti, če oblast izhaja iz ljudstva in pripada ljudstvu. Pri nas država nima samo te naloge, da štiti formalno zakonitost, da zagotovi državljanom posamezne pravice, ampak država ustvarja nove pogoje življenja. V tem je največja razlika med buržoazno in socialistično državo, med formalnim birokratizmom in ljudsko demokracijo. Ker pri nas država ustvarja te pogoje življenja, so te naloge

dosti težje, kot pa ugotavljati samo posamezne pravice državljanov. To se kaže posebno pri vprašanjih stanovanj. Glede na karakter naše oblasti in glede na stanovanjsko stisko se postavljajo pred državo težke naloge, spraviti ljudi pod streho. Razumljivo je, da pri taki situaciji državljan čuti, da je v pravici do stanovanja prikrajšan, in je sodišče poklicano zato, da odloči o pravici oziroma odpovedi. Razumljivo je, da mora sodišče po zakonitih predpisih ugotoviti dejansko stanje ne glede na to, ali uprava lahko realizira to pravico ali ne.

Glede ocenjevanja dela sodišča bi poudaril z ozirom na strogo vztrajanje pri zakonitosti, da državljan čuti in ima potrebo, da mu nekdo avtoritativno v imenu države pove, kaj je njegova pravica, bo pa istočasno tudi razumel, da se včasih pravici ne more takoj ugoditi, vendar pa bo že to vzbudilo pri njem zaupanje do države, ki mu pravice priznava. Kritično in strogo zadržanje sodišča je potrebno tudi zaradi našega ugleda v svetu. V raznih državah razumejo, da uprava glede na specifičnost njene funkcije pride marsikdaj navzkriž s pravicami posameznih državljanov. Je pa tudi po vsem svetu znano, da so državna sodišča postavljena prav zaradi tega, da prisodijo zakonitost postopka. Če bi sodišče v tem pogledu odstopilo od linije, ki je naložena sodišču tako po ustavi kot po zakonu o ureditvi sodišč in vseh pravnih predpisih, potem bi ugled države v mednarodnem pogledu trpel.

Tov. podpredsednik Sitar France:

Dotaknil bi se dela sodišča v predmetu, ki sicer ne zadene dela Okrajnega sodišča. Smatram za potrebno, da se v tem vprašanju pogovorimo v današnji diskusiji, ker to zadeva vse državljane. Prestopek šoferja Vovka je vsem članom verjetno dobro poznan. Vsi državljani so se zgražali nad njegovim dejanjem in pričakovali, da bo sodišče izreklo najstrožjo kazen, zato so bili tudi presenečeni, ko je sodišče šoferja Vovka obsodilo na neprimerno kazen 12 let. Niso nam znane olajševalne okoliščine, ki jih je sodišče upoštevalo in kaj je sodišče pri dani situaciji moralo smatrati kot olajševalno okoliščino. Vemo, da je to skrajno pokvarjen človek, ki ga tudi obsodba 12 let ne bo popravila. Tak človek je za družbo negativen, škodljiv in zasluži najstrožjo kazen. Znano nam je, da je namen sodišča pri izrekanju sodbe vzgojno vplivati na obsojenca, vendar iz dosedanje prakse vemo, da vse obsodbe šoferjev ne vplivajo vzgojno in da prav malomarnost šoferjev zahteva nove in nove žrtve. Na vseh sestankih se je obravnaval ta primer in so bila povsod izrečena enotna mnenja, da zasluži šofer Vovk najstrožjo kazen, t. j. »šus«.

Tov. Slapničar Jože:

Prosil bi pojasnila glede posluževanja trampe. Vem, da trampa ni dovoljena, vendar so primeri, ko bi trampa bila koristna. Primer: Nekdo ima konje, za katere nima primerne krme. Za kilogram krme bi moral plačati 14 dinarjev, česar pa ne zmore, in je prisiljen konje prodati ali odvesti v klovnico, z zamenjavo pa bi lahko oskrbel primerno količino sena.

Drugi primer: Racionalizacije v kakem podjetju ni mogoče planirati za leto naprej. Ljubljanske opekarne imajo stroje s kapaciteto 1000 do 1500 kosov opeke na uro, med letom pa so prejele nov stroj

z minimalno kapaciteto 3000 kosov opeke na uro. Nastane vprašanje, kam spraviti opeko. Lope so premajhne, za razširitev bi bile potrebne precejšnje količine lesa. Z zamenjavo opeke za les bi bilo možno lopo razširiti.

Tov. Drobež Franc:

K poročilu sodišča bi se povrnil na stanovanjsko vprašanje. Odnos strank do stanovanj je nepravilen. Vlaganje tožb za odpoved stanovanja je v zadnjem času močno naraslo. Za vzroke odpovedi se navajajo vsi mogoči primeri, za katerimi se skriva resnica. Izrek sodbe sodišča ne kaže efektnega vzgojnega uspeha. Za uničevanje stanovanjskega fonda bi bilo potrebno izreči kazni in jih objaviti v časopisu.

Strinjam se z navedbami, da mora sodišče poslovati po predpisih in ščititi zakonitost, ne strinjam se pa s tem, da sodne odločbe ostajajo po žepih ljudi nerešene, ker se rešiti ne morejo, stanovanjski organi rajonov pa imajo nerešenih ca. 700 sodnih odločb. V enem letu se zgradi ca. 400 novih stanovanj, kar je že precej, in če s tem primerjamo število sodnih odločb, na osnovi katerih bi se morala priskrbeti potrebna stanovanja, vidimo, da to ni izvedljivo. Nastane vprašanje, koliko časa obdrže odločbe pravno moč, ker so bile nekatere izrečene že v l. 1947, pa še vedno niso realizirane. Z odločbami samimi ljudje ne bodo prišli do stanovanj, kar ni krivda stanovanjskega urada, temveč je treba ljudem prikazati težko stanovanjsko stanje v Ljubljani in jih usmerjati po možnosti na gradnje malih stanovanjskih hišic, oziroma na angažiranje pri delu izvrševanja investicij, namenjenih za povečanje stanovanjskega fonda. Mnenja sem, da bi moralo biti delo Okrajnega sodišča in Poverjenišтва za stanovanjske zadeve povezano.

Tov. Pernuš Jože:

Na stavljeno vprašanje glede tramp bi odgovoril, da so z uredbo o varčevanju vsakovrstne trampe prepovedane. Zakaj je bila izdana ta prepoved? Iz vsega procesa se je pokazalo, da trampe vnašajo v gospodarsko življenje dezorganizacijo in so se tu pojavljali razni kriminalni primeri. Upravnik podjetja, ki mu primanjkuje lesa ali krmne rastline, mora poiskati in bo našel po regularni poti blago, ki ga za racionalizacijo svojega podjetja potrebuje.

Iz poročila predsednika Okrajnega sodišča sledi, da se s špekulativnimi posli bavijo predvsem delavci. S to ugotovitvijo se ne strinjam, ker statistika tožilstva kaže, da so špekulantje po svojem socialnem izvoru ljudje, ki izvirajo iz poklicev izkoriščevalskega značaja, čeprav danes vrše posle delavca. Nadalje je razvidno iz poročila, da se špekulacije manjšajo. Tudi to ne bo povsem točno. So dejanja, ki se rešujejo pred Okrajnim in Okrožnim sodiščem. Prav iz tega ne more biti zajeta v poročilu Okrajnega sodišča vsa kaznovalna politika na področju mesta Ljubljane, ker težji delikti zoper uradno-dolžnost ali ljudsko premoženje spadajo pod Okrožno sodišče in se prav tam obravnavajo primeri, ki jih označujemo kot splošno špekulacijo. Z odpravo privatnega sektorja, je temu sektorju odvzeta možnost prodaje po legalni poti. Zaradi tega so se ljudje, ki so se že prej bavili s preprodajo blaga, orientirali na take pomočnike, ki imajo v oskrbi večje zaloge blaga pri državnem sektorju. Prestopki proti takemu poslovanju se kaznujejo kot prestopki zoper uradno dolžnost, poneverbe itd., vendar se za tem

skriva špekulacija. So pa to primeri težje narave in jih zato obravnava Okrožno sodišče. Pri razpravljanju in razčiščevanju navedenih primerov se opaza, da podjetja posvečajo premalo pozornosti pravilnemu zavarovanju skladišč in izbiri kadra, ki je v teh skladiščih zaposlen.

Kaznovanje šoferja Vovka je zadeva Okrožnega sodišča in zato ne bi mogel navesti točnih podatkov. Omenil bi pa dve stvari. Na vsak način je tendenca vsake države, ki prehaja na večjo stopnjo kulturne ravni, da smrtno kazen kot najhujšo kazen čim redkeje uporablja. Uporablja jo le v najbolj krutih primerih, ko gre za obstoj države. Ne moremo pa trditi, da gledamo na smrtno kazen kot odpravljenost in jo zakonodajalec pozna, vendar v vsakem konkretnem primeru sodišče upošteva vse momente, preden jo izreče. Druga stvar je v zvezi s tem, da sodišče pri izreku kazni upošteva dejstvo, ali je bil prestopek izvršen naklepno ali iz malomarnosti. Res je, da je v konkretnem primeru bila kopica težkih okoliščin, ki govore, da je bilo to dejanje izvršeno iz malomarnosti in skoraj tudi naklepno, vendar glede same odločitve ne bi mogel dati točne slike.

Oddelek za mladoletne na Okrajnem kot na Okrožnem sodišču registrira v letu 1950 žalosten pojav, da je bilo večje število vlomov v razna podjetja izvršenih s strani dijakov. Pri ugotavljanju socialnega porekla vlomilcev se je ugotovilo, da so to dijaki nekdanje dobro situiranih staršev. Ti vlomi niso bili izvršeni iz potrebe, temveč v pretežni meri iz političnega vidika do preziranja današnjega reda, na drugi strani pa pridobiti si na lahek način razni material. V tem pogledu bi bilo potrebno, da se z vprašanjem kriminalitete mladine ne bavi samo Poverjenišstvo za socialno skrbstvo, temveč tudi ravnateljstva šol.

Tov. predsednik skupščine *Krivic Vlado*:

Smatram za potrebno, da današnja skupščina razpravlja o primeru nesreče, ki jo je povzročil šofer Vovk, kot je nakazal tov. Sitar. Pred nas se postavlja dejstvo, kakšen vzgojni pomen ima kazen, ki jo je izreklo sodišče. Obsodbe, ki jo je v tem primeru izreklo sodišče, ni mogoče zagovarjati, najmanj pa z vidika kakršne koli socialistične zakonodaje. Te sodbe ni mogoče zagovarjati, ker se s tem ne strinja naše ljudstvo, kot tudi ne s stališča pozitivne zakonodaje. Tov. Pernuš je navedel, da moderne države skušajo po možnosti iti mimo smrtne kazni. Ne gre tu za vprašanje smrtne ali nesmrtna kazni, temveč za izvedbo ukrepa, ki bi naj končno omejil nesreče, izvršene po brezvestnih šoferjih, ker se je pri dosedanjem milem postopanju sodne oblasti nasproti krivcem pokazalo, da se ti norčujejo iz izrečenih obsodb, češ, saj bom v kratkem času itak na svobodi. Tak primer sodišče ne sme obravnavati kot primer, izvršen iz malomarnosti, temveč kot primer skrajno propadlega človeka v odnosu do sočloveka, kar je pokazal s pobegom. Slišali smo, da je v danem primeru šofer Vovk zavezil preko trupla ponesrečenega in da je grozil očividcem, da jih bo postrelil, če ga izdajo. To so stvari, ki po naših zakonih dopuščajo, da ga ne zadene samo smrtna kazen s strelom, ker se smatra to kot častna kazen, temveč je možna tudi smrtna kazen z obešenjem. Kmalu za izvršenim dejanjem se je pripetil drug, še okrutnejši primer, ki zahteva prav tako eksemplarno kazen. Smatram, da to dejanje ni nič manj nevarno, kot diverzacije špijona, ki ga kominformska država pošilja v našo državo. Taka dejanja so družbi nevarna, ker rušijo našo družbo. V Sovjetski zvezi se protirežim-

ska dejanja ostro kaznujejo in obsojajo, medtem ko se najhujši kriminal ne smatra kot socialistični družbi nevarno dejanje. Graditev socialistične družbe pa zahteva prvenstveno graditev socialističnega človeka, ki mora imeti pravi odnos do sočloveka. Zaradi tega smatram, da mora biti pri presoji duh zakona tisti osnovni kriterij, po katerem je treba postopati in ne črka. V prvi fazi naše zakonodaje so se rušili naši zakoni in je bilo treba borbe za izvajanje zakonitosti, danes pa je načelni odnos do vprašanja zakonitosti jasen in razčiščen in ni potrebno še posebej ta problem podčrtavati. Občutek imam, da prehajamo v drugo skrajnost in se navodila o čuvanju zakonitosti dejansko včasih formalistično pojmujejo zaradi nerazumevanja družbenega razvoja, kot da ni naša zakonodaja del razvoja naše družbe, zato smatram za potrebno in koristno, da se na takem forumu, kot je današnja skupščina, izmenjajo mišljenja. Prepričan sem, da bo sodišče svojo vlogo, ki jo mora izvesti neodvisno, na II. stopnji dobro rešilo, vendar pa je potrebno, da se še v večji meri poglobi v problematiko in upošteva dejansko zdrav pravni čut ljudstva, ker naša zakonodaja ne more biti v načelu v nasprotju s pravno zavestjo ljudstva. Tu ima sodišče ogromno vzgojno vlogo, v kolikor ta pravna zavest še ne bi bila socialistična. Mislim pa, da v primeru, kjer gre za vprašanje poštenosti, vprašanje humanega odnosa do sočloveka ne bomo pogrešili, če se bomo opirali na mišljenje ljudstva.

Tov. podpredsednik *Kovačič Lev*:

Preko zborov delegatov voli ljudski odbor tudi člane Okrožnega sodišča in to Okrožno sodišče odgovarja ljudskemu odboru, ki voli to sodišče. V praksi pa se to ne izvaja in Okrožno sodišče ne daje nikomur poročila o svojem delu. Predlagam, da se v bodoče pozove tudi člana Okrožnega sodišča, da bo podal poročilo o delu tega sodišča.

Tov. ing. *Stare Ostoj*:

K iznešenemu primeru šoferja Vovka bi pripomnil, da ne smemo vse šoferje soditi po tem primeru. So to ljudje, ki nimajo pravega odnosa do dela, po drugi strani pa imamo v šoferskem kadru še ljudi z drugim osnovnim poklicem (strugarji). Res pa je, da je mnogo šoferjev, ki vestno vršijo svojo službo in tudi ostro obsojajo izvršeno dejanje ter se čudijo nizki sodbi. Nepravilnosti pa se ne dogajajo samo v šoferski službi, kjer so najbolj vidne ter zahtevajo človeške žrtve, temveč imamo nešteto takih pojavov tudi v drugih službah, ki povzročajo občutno škodo državi, in bi tudi te primere bilo potrebno ostreje kaznovati.

Tov. *Jelušič Dušan*:

Vztrajam pri svojem poročilu, dopolnil bi le toliko, da mi ni znan primer o 700 sodbah, ki leže nerešene po rajonih. Glede povračila škode, ki nastane zaradi nepravega odnosa stanovalcev do stanovanja, je stvar civilne tožbe. Vlaganje tožb na odpoved stanovanja zaradi povzročene škode se odklanja in se vlagatelj napoti na vlaganje tožb za povračilo škode. Sodišče upošteva pri presoji stanovanjsko krizo, toda preko zakona iti ne more.

Glede pravomočnosti sodnih odločb bi pojasnil, da je pravomočna odločba obvezna toliko časa, dokler se ne izvrši.

Tov. Kutin Franc:

V zvezi s prometnimi nesrečami, ki se v zadnjem času vse češče dogajajo, se pri analizi zadeve pokaže, da so vzrok nesrečam vinjeni šoferji in pa nepopolni vozovi. Delna krivda na nesrečah je tudi na podjetjih, ki silijo šoferje na vožnje, tako da so zaposleni dnevno 15, pa tudi 24 ur. Upravne kazni vinjenih šoferjev bi morale imeti nujno za posledico tudi disciplinsko kaznovanje, kar pa se često ne izvaja. Nasprotno, podjetja intervenirajo, da se prisojene kazni šoferjem brišejo. Podjetja izvajajo tudi premajhno kontrolo glede uporabljanja potnih nalogov in preverbe časa vrnitve. To nepazljivost šoferji zlorablajo. Izgovori, češ da so šoferji preobremenjeni glede na pomanjkanje tega kadra, danes ne drže, ker je šoferjev glede na ukinitvev števila osebnih voz dovolj in iščejo službe moralno in zdravstveno kvalificirani, ki bi jih bilo nujno zamenjati za šoferje, ki svojega poklica ne izvršujejo, kot bi bilo treba.

Tov. dr. Modic Heli:

Glede obsodbe šoferja Vovka bi pripomnil, da se strinjam in smatram za pravilno, da ljudski odbor razpravlja o tej zadevi, ne bilo bi pa pravilno, da bi ljudski odbor poslal sodišču svoje mnenje, ker je to stvar odločitve sodišča na drugi stopnji.

Zdi se mi umesten predlog, da ljudski odbor pozove Okrožno sodišče, da poda poročilo o svojem delu.

Predsednik skupščine da poročilo po končani diskusiji na glasovanje.

Soglasno sprejeto!

4. RAZREŠITEV IN IZVOLITEV SODNIKOV-POROTNIKOV OKRAJNEGA SODIŠČA ZA GLAVNO MESTO LJUBLJANA

Tov. Zdešar Henrik

poda poročilo o razrešitvi in izvolitvi sodnikov-porotnikov Okrajnega sodišča za glavno mesto Ljubljana.

II. Sklep:

Razrešijo odnosno na novo se izvolijo naslednji sodniki-porotniki:

A) Rajonski ljudski odbor I.

Razrešijo se:

1. Družina Marija
2. Ukmar Vinko
3. Kovač Justina
4. Hercog Marija
5. Pečnik Ivan
6. Kečkeš Viktor
7. Jelen Stanka

8. Vehar Filip
9. Urbič Anton
10. Kunej Janko
11. Kravanja Marta
12. Prelovec Rado
13. Korban Josip

Ostanejo še nadalje:

1. Korošec Anton
2. Beber Andrej
3. Globočnik Jože
4. Čuk Karel

5. Groznik Ludvik
6. Petrič Katarina
7. Slovenec Miha
8. Mostar Ignac

Na novo se izvolijo:

1. Bricelj Niko
2. Bravič Ignacij
3. Bizilj Anton
4. Tavčar Konrad
5. Kramar Lojze
6. Štimec Franja
7. Panter Marija
8. Zadnikar Matilda
9. Gerlica Rozi
10. Završan Frančiška
11. Jezovšek Albina
12. Pirh Mara
13. Pretnar Ana
14. Vilhar Tilka
15. Korošec Joža
16. Košir Jože
17. Tence Marija

18. Dostal Jelena
19. Cesar Reli
20. Pogačar Lada
21. Meško Marija
22. Gregorič Danica
23. Čop Mica
24. Kramar Slava
25. Švab Franc
26. Repič Ivanka
27. Zalar Rudolf
28. Racman Vinko
29. Buh Alojzij
30. Bole Franjo
31. Virant Pavla
32. Kapel Tinka
33. Povh Mara
34. Turnšek Frančiška

B) Rajonski ljudski odbor II.

Razrešijo se:

1. Ing. Jordan Vlado
2. Levec Terezija
3. Prašnikar Janez
4. Fon Jože
5. Renner Leopold
6. Marjek Antonija
7. Filipčič Jože
8. Nedoh Janez

9. Lavrič Telester
10. Plevel Ivan
11. Trojar Niko
12. Cilar Marica
13. Kosmatin Jordan Nada
14. Gregorič Cveto
15. Demšar Marija

Ostanejo še nadalje:

1. Glavač Marija
2. Dominko Franjo
3. Vrtačnik Albert
4. Mencej Milan
5. Gabršček Franc
6. Pevc Albina
7. Kumar Jager Marica
8. Lemut Anton
9. Jereb Franc
10. Nebec Franc
11. Ceraj Cerič Adalbert

12. Sočan Mihael
13. Romauh Alojzija
14. Tarman Ivan
15. Okretič Jože
16. Kajtna Pavel
17. Mesojednik Jakob
18. Jakopič Franc
19. Verbič Dora
20. Erjavec Anton
21. Medved Jože
22. Kepec Franc

23. Intihar Alojz
24. Černe Stane
25. Meze Edvard
26. Maraš Anton
27. Černe Dragotin
28. Simčič Vika
29. Baggia Anton

30. Tomažič Ivan
31. Dobnikar Marijan
32. Kregar Stane
33. Božič Franc
34. Lavrič Stane
35. Zupančič Herman

Na novo se izvolijo:

1. Kajtna Pavel
2. Furlan Rudi
3. Kapel Anton
4. Selan Milan
5. Florjančič Janez
6. Maček Marija
7. Turk Franc

8. Dobnikar Marija
9. Selan Alojz
10. Magister Vinko
11. Kosi Štefan
12. Ponikvar Cveto
13. Šiška Janez
14. Slavič Jožica

C) Rajonski ljudski odbor III.

Razrešijo se:

1. Jernejčič Ivan
2. Vrtačnik Franc
3. Majer Valerij
4. Kordin Fani

5. Čontala Franc
6. Ponikvar Ivan
7. Paternoster Maks
8. Štebe Andrej

Ostanejo še nadalje:

1. Gorše Franc
2. Smelič Vinko
3. Osenjak Francka
4. Ferjančič Mimi
5. Persin Tone

6. Presetnik Franc
7. Jereb Karel
8. Javoršek Terezija
9. Rebolj Jože
10. Vrhovnik Marica

Na novo se izvolijo:

1. Kušar Katarina
2. Osterman Jože
3. Grčar Jože
4. Stopar Jože
5. Foršek Jankovič Lojzka

6. Matulj Marta
7. Granglič Anton
8. Palčič Dino
9. Rejc Marija

Č) Rajonski ljudski odbor IV.

Razrešijo se:

1. Pečenko Silvan
2. Šubic Mirko
3. Malnar Franc
4. Dobrota Jela
5. Velkavrh Tine

6. Hafner Tone
7. Knez Stane
8. Snoj Silvo
9. Pavlin Jože
10. Felicijan Oskar

11. Starič Lojze
12. Hudolin Anton
13. Banjaj Dušan

14. Štrucelj Alojz
15. Štajner Franc
16. Robida Marija

Ostanejo še nadalje:

1. Kvas Ivan
2. Čeh Anton
3. Prevc Stane
4. Grobeljšek Viktor
5. Jenko Miroslava
6. Ovsenik Vida
7. Mlekuš Slava
8. Mikuš Anton
9. Buh Karel

10. Jeršek Vinko
11. Drašler Janez
12. Letnar Anton
13. Juvan Jože
14. Ponikvar Jože
15. Požrl Franc
16. Bratanič Leopold
17. Ošaben Ivanka

Na novo se izvolijo:

1. Čebulj Ivan
2. Kržišnik Anton
3. Vidmar Zinka
4. Kotnik Franc
5. Bobič Marija
6. Rihteršič Lada

7. Markelič Avgust
8. Pečarič Jože
9. Hrvat Anton
10. Ribičič Roza
11. Krmac Jadviga

D) Rajonski ljudski odbor V.

Razrešijo se:

1. Klešnik Stane
2. Kogej Miro

3. Polajnar Ciril
4. Fležar Martin

Na novo se izvolijo:

1. Trtnik Meri
2. Tomažič Edo
3. Šemrov Slava
4. Pangeršič Ida
5. Majeršič Maks
6. Novak Karla

7. Bobnar Ivan
8. Tavčar Anton
9. Erbežnik Adolf
10. Jalovec Stane
11. Žrnec Marija
12. Kašper Mara

5. IZVOLITEV SODNIKOV OKROŽNEGA SODIŠČA

Tov. *Zdešar Henrik*:

Po predlogu Ministrstva za pravosodje LRS z dne 19. I. 1951 predlagam MLO v smislu člena 21, odstavek 5, Zakona o volitvah ljudskih sodišč izvolitev dveh sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani, in sicer Klavs Stanko, rojenega 6. 11. 1906 v Gorenji vasi, sedaj višjega pravnega referenta pri Okrožnem sodišču v Ljubljani, in Stariha Antona, rojenega 8. 5. 1907 v Prapročah, okraj Črnomelj, do sedaj predsednika Okrajnega sodišča v Kočevju.

III. Sklep:

Za sodnika Okrožnega sodišča v Ljubljani se izvolita

1. Klavs Stanko, višji pravni referent pri tem sodišču.
2. Stariha Anton, do sedaj predsednik Okrajnega sodišča v Kočevju.

6. IZVOLITEV KOMISIJ IN ANKETNIH ODBOROV PRI MESTNI LJUDSKI SKUPŠČINI TER IZVOLITEV SVETOV ZA STANOVANJSKE ZADEVE PRI POVERJENISTVU ZA STANOVANJSKE ZADEVE PRI IO MLO

Tov. predsednik skupščine *Krivic Vlado*:

Ljudskim odbornikom bi pojasnil pomen in vlogo komisij, ki jih nameravamo izvoliti na današnjem zasedanju. V zvezi z nadaljnjo demokratizacijo, ki jo naša država izvaja na vseh področjih družbenega življenja, je bil tudi ukrep za ukinitvev Kontrolne komisije. Z ukinitvijo Komisije državne kontrole ni kontrola nad poslovanjem državne oblasti ukinjena, temveč se način te kontrole demokratizira in prenaša na druge organe. Ne bom posebej govoril o spremenjeni vlogi, ki jo imajo glede na ukinitvev KDK, Partija, Fronta in sindikalne organizacije, temveč bi se omejil na vprašanje komisij, potem katerih izvajajo kontrolo sami resorji, tisti, ki so reorganizirani v smislu svetov in ki morajo poleg operativne funkcije vršiti tudi nadzorno funkcijo kot višji državni organi nad nižjimi. Tu so mišljeni sveti, ljudske inšpekcije, razne komisije, zbori volivcev, ki imajo nadzorno in kontrolno funkcijo, katere se morajo posluževati vedno v večji meri. Tudi sama skupščina ljudskega odbora ima po ukinitvi KDK večje dolžnosti, predvsem v pogledu pomoči in kontrole upravnim organom. Komisije ne bi samo ugotovljale slabosti, temveč bi bila njih glavna naloga pomagati operativni izvrševati naloge in skrbeti, da se zakoni in uredbe tudi pri nižjih organih pravilno pojmujejo. Skrbeti morajo, da želje in interesi najširših ljudskih množic usmerjajo delo naših upravnih organov.

V pogledu razvijanja demokratičnosti skupščin so skupščine drugih mest Jugoslavije precej pred nami (Beograd, Zagreb, Sarajevo). Poudaril bi, da ne smemo zamenjavati komisij pri skupščini s komisijami, ki

se formirajo pri Izvršilnih odborih. Tam so formirane komisije, ki so tudi sestavljene iz izvoljenih ljudi, vendar te komisije niso organi skupščine, temveč organi Izvršilnega odbora oz. poverjeništev, in kot taki ne morejo imeti funkcije komisij pri skupščini. Dejstvo, da imamo pri poverjeništvih, ki so bila organizirana v smislu svetov, osnovane analogno tem svetom tudi komisije, so komisije pri skupščini, ki bi se nanašale na te svete za sedaj odpadle, če se bo pa pokazala potreba, se bo za posamezno konkretno vprašanje lahko izvolila tudi posebna komisija pri skupščini MLO. Pri skupščini se volijo stalne komisije, ki so formirane analogno posameznim poverjeništvom, poleg tega pa se volijo za posamezna konkretna vprašanja anketne komisije, ki niso stalne, temveč trajajo le do dokončnega razčiščenja predvidene zadeve. Možno je ustanoviti tudi preiskovalne komisije, vendar za sedaj Predsedstvo MLO predlaga ustanovitev nekaj stalnih komisij in določeno število anketnih komisij. Naloga komisij bo, da poročajo o svojem delu na prihodnjem zasedanju, ozir. da rešujejo posamezne zadeve v kontaktu z operativo. Pravica teh komisij pa ni, da se direktno vmešavajo v področje dela poverjeništev, temveč je njih naloga, da ugotavljajo dejansko stanje, da dajejo predloge, ki jih poverjenik lahko sprejme ali odkloni, in da o svojih uspehih opazovanj poročajo na skupščini. Nikakor pa ne bi bilo pravilno, da bi se te komisije izrodile v izključno kontrolne organe, ki bi zavirale iniciativo in odgovornost naše operative.

Prosim tovarišico Resnikovo, da poroča o predlogu komisij.

Tajnik skupščine tov. *Resnik* Julči poda predlog o izvolitvi stalnih komisij pri Mestnem ljudskem odboru in predlog o izvolitvi anketnih (nestalnih) komisij pri MLO ter obrazloži pomen in delo posameznih komisij. Nadalje predlaga, naj ljudski odbor imenuje člane višje stanovanjske komisije pri Poverjeništvu za stanovanjske zadeve IO MLO kot tudi člane sveta državljanov pri istem poverjeništvu.

IV. Sklep.

Izvolijo se soglasno naslednje stalne komisije pri MLO:

1. Komisija za probleme ljudske oblasti.

Predsednik: Repinc Ivan

Člani: Flegar Avgust
Boršnik Franc
Jančar Marija
Sindič Zlato
Gostiša Mihaela

2. Komisija za mestna kmetijska posestva in ekonomije.

Predsednik: Maček Tone

Člani: Vrhove Stane
Kreačič Ivan
Šušteršič Jernej
Zajc Franc

5. *Komisija za splošno preskrbo.*

Predsednik: Žagar Fani

Člani: Goršič Hilarij
Boršnik Franc
Mavrič Edo
Kušar Karel
Stepišnik Vida

4. *Komisija za vzdrževanje in pravilno izkoriščanje stanovanjskih in ostalih zgradb.*

Predsednik: Trtnik Lojze

Člani: Di Batista Franc
Dečman Vinko
Kosmatin prof. Jože
Prezelj ing. Marijan
Pernuš Ančka

5. *Komisija za pospeševanje turizma in gostinstva.*

Predsednik: Vršnik Alojz

Člani: Kveder Fani
Jurančič Janko
Majer Boris
Vonta Jože

6. *Komisija za javni izgled in red.*

Predsednik: Repič Ivanka

Člani: Onič Franc
Demšar Antonija
Prohinar Janko
Jakopič ing. Vekoslav
Jurca Branka
Ostaneč Franc

7. *Komisija za promet in ceste.*

Predsednik: Zupet Avgust

Člani: Suhadole Anton
Boh Jože
Stare ing. Ostoj
Klavžar Alojz

Izvolijo se soglasno naslednje anketne (nestalne) komisije pri MLO:

1. *Komisija za proučitev stanja in sistema preskrbe z mlekom.*

Predsednik: Letonja ing. Emilija

Člani: Plevnik Jože
Rudolf Anica
Goričan Marija

2. *Komisija za proučitev problema preskrbe z gorivom.*

Predsednik: Drnovšek Viktor

Člani: Skitek Ermin
Košir Jože
Gostiša Mihaela
Pogačar Jakob

3. *Komisija za proučitev stanja izkoriščanja delovne sile.*

Predsednik: Kovač Albin

Člani: Naglič Stane
Žagar Fani
Boh Jože
Šter Milan

4. *Komisija za proučitev problema obrtno dejavnosti.*

Predsednik: Ocepek Lojze

Člani: Kregar Stane
Jelovšek Jože
Koprivc Stane
Mostar Ignacij
Zor Jože

5. *Komisija za proučitev zdravstvenega stanja otrok.*

Predsednik: Koračin Jože

Člani: dr. Beligar Jože
dr. Volavšek Josip
Vrščaj-Holy Žima

Za člane *Višje stanovanjske komisije* pri Poverjeništvu za stanovanjske zadeve IO MLO se imenujejo:

Predsednik: Mojškrc Janez, poverjenik za stanovanjske zadeve pri IO MLO

Tajnik: Strašek Vili, do sedaj tajnik VSK, prav tam

Člani: Recek Franc, nameščeneec, Trdinova 5
Kepec Franc, delavec, Novi bloki 1
Peršin Anton, delavec, Koritkova 25
Pleško Janez, trg. pomočnik, poverjenik za TP, RLO IV.
Sešek Anton, laborant, Spodnji Kašelj 50

Za člane *Sveta državljanov* pri Stanovanjskem poverjeništvu IO MLO se izvolijo:

Za RLO I.: Dovjak Roza, gospodinja, Cigaletova 5
Štante Jurij

Za RLO II.: Pokovec Marija, gospodinja, Milčinskega 5
Jager Jože, Smoletova ulica

Za RLO III.: Gregorc Maks, uslužbenec MINOT, Kodrova 17
Močilnik Marija, Jegličeva 12

Za RLO IV.: dr. Šifrer Živko, nameščenec, Bethovnova 6
Lasič Milica, uslužbenka KKZ, Groharjeva 5

Za RLO V.: Lenarčič Drago, Polje 132
Sosič Anton, delavec, Vevče 76

Za *Glavno direkcijo lokalne industrije* pri MLO: Hribar Avgust.

Za *OF*: Mavrič Edo, državni obrtni mojster krojaške stroke.

Za *JA*: major Radišič Milan.

Za *JDŽ*: Jovan Milka, sekretar personalne službe JDŽ in predsednik stanovanjske komisije pri JDŽ.

Za *ZB*: Draksler Marjana, uslužbenka CK KPS.

SPREJEM ODLOČB

1. *Ustanovitev državnega gospodarskega podjetja »Kmetijsko posestvo Boštanj*, tajn. št. 155/51.

Predsednik komisije za formulacijo odlokov in sklepov tov. dr. Modic Heli poroča, da je na podlagi odredbe vlade FLRJ o ukrepih za varčevanje s predmeti široke potrošnje Ministrstvo za kmetijstvo LRS z odločbo št. III, 1855/191 — 50 od 25. 12. 1950 dodelilo Mestnemu ljudskemu odboru glavnega mesta Ljubljane ekonomijo Centralnega komiteja KPS v Boštanju pri Grosupljem. Poverjeništvo za kmetijstvo je posestvo prevzelo s 1. januarjem 1951. Posestvo obsega 155,52 ha zemlje. Ker je posestvo preoddaljeno od drugih mestnih kmetijskih posestev, da bi ga bilo mogoče združiti s kakim drugim mestnim posestvom, in ker tvori zaokroženo gospodarsko celoto, predlaga komisija, da MLO na današnjem zasedanju ustanovi »Kmetijsko posestvo Boštanj«.

Tov. Maček Polde pojasni, da je bila glede posestva Boštanj borba z OLO Grosuplje, ker je OLO Grosuplje smatral in bil upravičen zastopati mnenje, da spada posestvo pod njih področje, ker se posestvo nahaja na območju OLO Grosuplje. Zaradi tega spora nastane tudi vprašanje odnosov do posestva z ozirom na preskrbo delovne sile, na katero je posestvo vezano, kar bo vplivalo tudi na proizvodnjo posestva. Smatram, da bi to posestvo moralo biti v upravi OLO Grosuplje, zato ne bom glasoval za ustanovitev posestva pod upravo MLO.

Tov. Pangršič Franc pripomni, da so bila v začetku dejansko trenja med MLO in OLO Grosuplje, vendar po obrazložitvi potrebe po tem posestvu za mesto Ljubljano, z ozirom na založitev trga s prepotrebnimi kmetijskimi produkti je OLO Grosuplje pristal, da prevzame to posestvo MLO Ljubljana. Obljubil je tudi, da bo pomagal pri zbiranju potrebne delovne sile za to posestvo.

V. Sklep.

Sprejme se odločba o ustanovitvi državnega gospodarskega podjetja »Kmetijsko posestvo Boštanj« s sedežem v Boštanju pri Grosupljem. (Tov. Maček Polde in Krivic Vlado glasujeta proti.)

2. *Ustanovitev državnega gostinskega podjetja »Stari Tišler« v Ljubljani*, tajn. št. 154/51.

Predsednik komisije za formulacijo odlokov in sklepov tov. dr. Modic Heli poroča, da se je pokazala potreba po ustanovitvi samostojnega gostinskega podjetja »Stari Tišler«, ki doslej ni posloval kot samostojno podjetje, kar pa se je pokazalo za potrebno glede na porast prometa ter lažjega in samostojnejšega upravljanja obrata.

VI. Sklep.

Sprejme se odločba o ustanovitvi državnega gostinskega podjetja »Stari Tišler« v Ljubljani s sedežem v Kolodvorski ulici 24. (Soglasno sprejeto.)

3. *Kinopodjetja MLO, razveljavljanje sklepa o korišcanju po Mestnem odboru OF*, tajn. št. 158/51.

Nadalje poroča predsednik komisije za formulacijo odlokov in sklepov tov. dr. Modic, da je MLO glavnega mesta Ljubljane na svojem tretjem rednem zasedanju dne 21. avg. 1948 sklenil, da prepusti svoja kinopodjetja »Moskva«, »Sloga« in »Tivoli« v brezplačno rabo in izkoriščanje Mestnemu odboru OF v Ljubljani. Izvršilni odbor je bil pooblaščen, da za izvedbo predmetnega sklepa sklene ustrezno zakupno pogodbo z MO OF.

Ker je glede na novo načelo o varčevanju družbenih organizacij postal predmetni sklep brezpredmeten, sta Izvršilni odbor in Mestni odbor OF sporazumno razdrli sklenjeno pogodbo, o čemer se zaradi prvotnega sklepanja na plenumu MLO obvešča današnje zasedanje, ki naj istočasno sprejme sklep o razveljavljenju prvotnega sklepa prepustitve kinopodjetij MLO Mestnemu odboru OF v brezplačni zakup.

VII. Sklep.

Razveljavi se sklep MLO glavnega mesta Ljubljane, sprejet na tretjem rednem zasedanju dne 21. avg. 1948, o prepustitvi kinopodjetij »Moskva«, »Sloga« in »Tivoli« v brezplačen zakup Mestnemu odboru OF v Ljubljani, ker je z ozirom na novo načelo o vzdrževanju družbenih organizacij postal brezpredmeten.

Ker je s tem dnevni red izčrpan, zaključi predsednik skupščine tov. Krivic Vlado II. redno zasedanje skupščine MLO glavnega mesta Ljubljane ob 20.15 uri.

S. F. — S. N.!

Tajnik skupščine:
(Pečaver Albina)

Predsednik skupščine:
(Krivic Vlado)